

T. B. M. M. TUTANAK DERGİSİ

5 inci Birleşim
13 Ekim 2004 Çarşamba

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
I. - GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	181
II. - GELEN KÂĞITLAR	183
III. - BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI	184,229
A) GÜNDEMĐĐŐ KONUŞMALAR	184:191
1.- Denizli Milletvekili Mehmet Uğur Neşar'ın, Türkiye'de sivil toplum örgütlerinin önemine ilişkin gündemdiŐi konuşması ve İçişleri Bakanı Abdülkadir Aksu'nun cevabı	184:186
2.- Ankara Milletvekili Eyyüp Sanay'ın, Ankara'nın başkent oluşunun 81 inci yıldönümüne ilişkin gündemdiŐi konuşması ve İçişleri Bakanı Abdülkadir Aksu'nun cevabı	186:189
3.- Giresun Milletvekili Hasan Aydın'ın, Giresun İlinde yapılmakta olan Üçüncü Milli Fındık Şûrasına ilişkin gündemdiŐi konuşması	189:191
B) TEZKERELER VE ÖNERGELER	191:208,213:214,229
1.- 5227 sayılı Kamu Yönetiminin Temel İlkeleri ve Yeniden Yapılandırılması Hakkında Kanunun bazı maddelerinin bir kez daha görüşülmek üzere geri gönderildiğine ilişkin Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/662)	191:208
2.- Milli Eğitim Bakanı Hülseyin Çelik'in Japonya'ya yaptığı resmi ziyarete katılacak milletvekillerine ilişkin Başbakanlık tezkeresi (3/663)	213

3.- Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın İran'a yaptığı resmî ziyarete katılacak milletvekillerine ilişkin Başbakanlık tezkeresi (3/664)	213
4.- Millî Eğitim Bakanı Hüseyin Çelik'in Moğolistan'a yaptığı resmî ziyarete katılacak milletvekillerine ilişkin Başbakanlık tezkeresi (3/665)	213:214
5.- Dışişleri Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Abdullah Gül'ün Estonya, Letonya ve Litvanya'ya yaptığı resmî ziyaretlere katılacak milletvekillerine ilişkin Başbakanlık tezkeresi (3/666)	214
6.- Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın Tacikistan'a yaptığı resmî ziyarete katılacak milletvekillerine ilişkin Başbakanlık tezkeresi (3/667)	214
7.- Manisa Milletvekili Nuri Çilingir'in, (6/608) ve (6/702) esas numaralı sözlü sorularını geri aldığına ilişkin önergesi (4/219)	229
<i>C) GENSORU, GENEL GÖRÜŞME, MECLİS SORUŞTURMASI VE MECLİS ARAŞTIRMASI ÖNERGELERİ</i>	209:212
1.- Bursa Milletvekili Kemal Demirel ve 21 milletvekilinin, demiryollarında son zamanlarda meydana gelen tren kazalarının nedenlerinin, teknik personel durumunun ve aksaklıkların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/213)	209:211
2.- Bursa Milletvekili Kemal Demirel ve 20 milletvekilinin, Bursa-Orhaneli Termik Santralının çevreyi kirletip kirletmediğinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/214)	211:212
<i>D) ÇEŞİTLİ İŞLER</i>	215
1.- Plan ve Bütçe Komisyonu ile Kamu İktisadî Teşebbüsleri Komisyonunda 1'er üyelik için aday olmak isteyen bağımsız milletvekillerinin yazılı olarak müracaat etmelerine ilişkin Başkanlık duyurusu	215
IV.- SORULAR VE CEVAPLAR	215,231
<i>A) SÖZLÜ SORULAR VE CEVAPLARI</i>	215:228
1.- İstanbul Milletvekili Onur Öymen'in, Vatikan Büyükelçiliğince İstanbul Fener Rum Patriği için kullanılan bir sıfatın düzeltilmesi için uyarı yapıp yapılmadığına ilişkin Dışişleri Bakanı ve Başbakan Yardımcısından sözlü soru önergesi (6/570)	215
2.- Yozgat Milletvekili Emin Koç'un, kurum değiştiren personele ve müftü atamalarına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/580)	215
3.- Yozgat Milletvekili Emin Koç'un, Diyanet İşleri Başkanlığından başka kurumlara geçiş yapan personele ve RTÜK'e başka kurumlardan geçen personele ilişkin Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısından sözlü soru önergesi (6/581) ve İçişleri Bakanı Abdülkadir Aksu'nun cevabı	215:217
4.- Niğde Milletvekili Orhan Eraslan'un, Niğde-Nevşehir karayolunun bölünmüş yol programına alınıp alınmayacağına ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/583) ve İçişleri Bakanı Abdülkadir Aksu'nun cevabı	217:221

- 5.- Bursa Milletvekili Faruk Anbarcıoğlu'nun, Marmara, Düzce ve Püfümür depremlerinde yıkılan kamu binalarının sorumluları hakkında yapılan işlemlere ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/595) ve İçişleri Bakanı Abdülkadir Aksu'nun cevabı 217:221
- 6.- Bursa Milletvekili Mehmet Küçükkaşık'ın, Bursa-Osmangazi Belediyesi mücavir alanından çıkarılan köylerdeki kaçak yapılara ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/599) ve İçişleri Bakanı Abdülkadir Aksu'nun cevabı 217:221
- 7.- İzmir Milletvekili Ahmet Ersin'in, Sayıştay denetimi dışında kalan karayolu ihalelerine ilişkin Başbakanından sözlü soru önergesi (6/612) ve İçişleri Bakanı Abdülkadir Aksu'nun cevabı 217:221
- 8.- Antalya Milletvekili Osman Özcan'ın, Alanya-Dimçayı-Kargacık arasında bölünmüş yol yapıp yapılmayacağına ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/613) ve İçişleri Bakanı Abdülkadir Aksu'nun cevabı 217:221
- 9.- Muğla Milletvekili Ali Arslan'ın, Türkiye Çevre Düzeni Planına ilişkin Çevre ve Orman Bakanından sözlü soru önergesi (6/587) 222
- 10.- Burdur Milletvekili Ramazan Kerim Özkan'ın, Anadolu Medeniyetleri Müzesindeki bir heykelin Burdur'da sergilenip sergilenmeyeceğine ilişkin Kültür ve Turizm Bakanından sözlü soru önergesi (6/589) 222
- 11.- Mersin Milletvekili Ersoy Bulut'un, Anamur Belediyesinin çöp döküm alanına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/590) ve İçişleri Bakanı Abdülkadir Aksu'nun cevabı 222:224
- 12.- Tunceli Milletvekili Hasan Güyüldar'ın, Tunceli'deki kişi başına gayri safi millî hâsıla miktarının nasit belirtildiğine ilişkin Başbakanından sözlü soru önergesi (6/591) 224
- 13.- Burdur Milletvekili Ramazan Kerim Özkan'ın, LPG'li araçların taşıt vergisine ilişkin Maliye Bakanından sözlü soru önergesi (6/597) ve İçişleri Bakanı Abdülkadir Aksu'nun cevabı 224:225
- 14.- Bursa Milletvekili Mehmet Küçükkaşık'ın, Bursa-Osmangazi Belediyesi mücavir alanından çıkarılan köylerin SİT alanı içinde olup olmadığına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanından sözlü soru önergesi (6/598) 225
- 15.- İstanbul Milletvekili İsmet Atalay'ın, 22 nci Dönemdeki milletvekili dokunulmazlığının kaldırılması hakkındaki istemlere ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanından sözlü soru önergesi (6/601) ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanvekili Sadık Yakut'un cevabı 225:226
- 16.- Adana Milletvekili Atilla Başoğlu'nun, Adana Büyükşehir Belediyesi çöplerinin Yüreğir İlçesinde oluşturduğu soruna ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/603) ve İçişleri Bakanı Abdülkadir Aksu'nun cevabı 226:227
- 17.- Yozgat Milletvekili Emin Koç'un, Yozgat'ta kuraklıktan zarar gören çiftçilerin durumuna ilişkin Tarım ve Köyşleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/604) 227

18.- Ankara Milletvekili Yakup Kepenek'in, Ankara'da bir köprülülük kavşak inşaatında meydana gelen göçüğe ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/605) ve İçişleri Bakanı Abdülkadir Aksu'nun cevabı	227:228
19.- Diyarbakır Milletvekili Muhsin Koçyiğit'in, Diyarbakır-Dicle İlçesi çiftçilerine doğrudan gelir desteği ve mazot paralarının ne zaman ödeneceğine ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/607)	228
B) YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI	231:247
1.- Adana Milletvekili Tacidar SEYHAN'ın, Adana'nın ilçe ve belde belediyelerinin kamu borçlarına ilişkin sorusu ve Maliye Bakanı Kemal UNAKITAN'ın cevabı (7/3357)	231:232
2.- Denizli Milletvekili Mustafa GAZALCI'nın, Ülkemizdeki Kur'an kurslarına ve bazı iddialara, - Ordu Milletvekili İdris Sami TANDOĞDU'nun, cuma namazında okutulan hutbelerin hazırlanışına ve içeriğine, İlişkin soruları ve Devlet Bakanı Mehmet AYDIN'ın cevabı (7/3483, 3484)	233:237
3.- Antalya Milletvekili Osman KAPTAN'ın, Antalya Ferrokrom Fabrikasının özelleştirilmesi ile ilgili iddialara ilişkin sorusu ve Maliye Bakanı Kemal UNAKITAN'ın cevabı (7/3518)	238:240
4.- Iğdır Milletvekili Dursun AKDEMİR'in, Gelir Vergisi mükellefi sayısına ve bu sayının artması için çalışma yapılıp yapılmadığına ilişkin sorusu ve Maliye Bakanı Kemal UNAKITAN'ın cevabı (7/3529)	241:242
5.- Ankara Milletvekili Yakup KEPENEK'in, TRT'nin düzenlediği bir beste yarışmasına ve bazı iddialara ilişkin sorusu ve Devlet Bakanı Beşir ATALAY'ın cevabı (7/3647)	243:245
6.- Konya Milletvekili Nezir BÜYÜKCENGİZ'in, vekil kaymakamlarla yönetilen ilçelere ve bu uygulamaya son verecek çalışmalara ilişkin sorusu ve İçişleri Bakanı Abdülkadir AKSU'nun cevabı (7/3652)	246:247
V.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER	229
1.- Çanakkale Milletvekilleri Mehmet Daniş ve İbrahim Köşdere'nin, Gelibolu Yarımadası Tarihi Milli Parkı Kanununa Geçici Bir Madde Eklenmesine Dair Kanun Teklifi (Kamu İhale Kanununa Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun Teklifi) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (2/212) (S. Sayısı: 305)	229
2.- Elektrik Piyasası Kanunu, Doğal Gaz Piyasası Kanunu ve Petrol Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ile Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (1/834) (S. Sayısı: 647)	229
3.- Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanun Tasarısı ile Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (1/846) (S. Sayısı: 646)	229
4.- Karayolları Trafik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/557) (S. Sayısı: 632)	230

I. - GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 15.00'te açıldı.

5231 sayılı Dernekler Kanununun bazı maddelerinin bir kez daha görüşülmek üzere geri gönderildiğine ilişkin Cumhurbaşkanlığı tezkeresi Genel Kurulun bilgisine sunuldu.

Belçika Temsilciler Meclisi Başkanının TBMM Dışişleri Komisyonu heyetini Belçika'ya davetine,

Bazı milletvekillerinin belirtilen sebep ve sürelerle izinli sayılmalarına,
İlişkin Başkanlık tezkereleri;

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın:
Bulgaristan'a,
Fransa'ya,
Yunanistan'a,
Gürcistan'a,

Bayındırlık ve İskân Bakanı Zeki Ergezen'in, Lübnan ve Suriye'ye,
Yaptıkları resmî ziyaretlere katılacak milletvekillerine ilişkin Başkanlık tezkereleri;

Kabul edildi.

İstanbul Milletvekili Ali Topuz ve 22 milletvekilinin, Türk Hava Yollarındaki yeni atamaların, bunun yol açtığı idarî ve teknik zafiyetlerin, yeni yönetimin uçuş güvenliğini tehdit eden uygulamalarının ve kâr eden kurumun daha sonra zarar etmesinin nedenlerinin (10/211),

İstanbul Milletvekili Kemal Kılıçdaroğlu ve 19 milletvekilinin, ilaç sektörünün içinde bulunduğu durumun tespit edilip, Sağlık Bakanlığı ve sosyal güvenlik kurumlarının izledikleri politikalar ile bu politikaların sonuçlarının (10/212),

Araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önermeleri Genel Kurulun bilgisine sunuldu; önermelerin gündemdeki yerlerini alacağı ve öngörüşmelerinin, sırası geldiğinde yapılacağı açıklandı.

Antalya Milletvekili Feridun Fikret Baloğlu'nun (6/1182, 6/1184, 6/1192, 6/1193),

Denizli Milletvekili Ümmet Kandoğan'ın (6/1142),

Balıkesir Milletvekili Sedat Pekel'in (6/1187),

Esas numaralı sözlü sorularını geri aldıklarına ilişkin önermeleri okundu, soruların geri verildiği bildirildi.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanının 15 üyeden kurulması ve görev yerleri dağılımının; Adalet ve Kalkınma Partisi Grubuna 1 Başkan, 3 Başkanvekili, 4 Kâtip Üye, 2 İdare

Amiri; Cumhuriyet Halk Partisi Grubuna 1 Başkanvekili, 3 Kâtip Üye, 1 İdare Amiri şeklinde olmasına, Türkiye Büyük Millet Meclisi komisyonlarından, Dilekçe Komisyonu ile Türkiye Büyük Millet Meclisi Hesaplarını İnceleme Komisyonunun 15'er üyeden, Plan ve Bütçe Komisyonunun Anayasa gereği 40 üyeden, Kamu İktisadî Teşebbüsleri Komisyonunun 3346 sayılı Kanun gereği 35 üyeden, Avrupa Birliği Uyum Komisyonunun 18 üyeden, İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu ile diğer komisyonların 24'er üyeden kurulmasına ve komisyon üyeliklerinin siyasi parti gruplarına dağılımına ilişkin Danışma Kurulu önerisi kabul edildi.

Başkanlık Divanı üyelikleri için yapılan seçim sonucunda:

Başkanvekilliklerine;

Ankara Milletvekili İsmail Alptekin,

Bursa Milletvekili Ali Dinçer,

Kahramanmaraş Milletvekili Nevzat Pakdil,

Kayseri Milletvekili Sadık Yakut,

Kâtip Üyeliklere;

Bilecik Milletvekili Yaşar Tüzün,

Burdur Milletvekili Bayram Özçelik,

Çanakkale Milletvekili Mehmet Daniş,

Çanakkale Milletvekili Ahmet Küçük,

İzmir Milletvekili Türkân Miçooğulları,

Kırklareli Milletvekili Ahmet Gökhan Sarıçam,

Konya Milletvekili Harun Tüfekci,

İdare Amirliklerine;

Antalya Milletvekili Burhan Kılıç,

Bingöl Milletvekili Feyzi Berdibek,

Manisa Milletvekili Mustafa Erdoğan Yetenç,

Seçildiler.

13 Ekim 2004 Çarşamba günü saat 15.00'te toplanmak üzere, birleşime 15.27'de son verildi.

Bülent Arınç

Başkan

Ahmet Küçük

Çanakkale

Geçici Kâtip Üye

Mehmet Daniş

Çanakkale

Geçici Kâtip Üye

II. - GELEN KÂĞITLAR**13 Ekim 2004 Çarşamba****Meclis Araştırması Önergeleri**

1.- Bursa Milletvekili Kemal Demirel ve 21 Milletvekilinin, Demiryollarında son zamanlarda meydana gelen tren kazalarının nedenlerinin, teknik personel ve aksaklıkların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/213) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.8.2004)

2.- Bursa Milletvekili Kemal Demirel ve 20 Milletvekilinin, Bursa-Orhaneli Termik Santralinin çevreyi kirletip kirletmediğinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/214) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.8.2004)

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.00

13 Ekim 2004 Çarşamba

BAŞKAN: Başkanvekili İsmail ALPTEKİN**KÂTİP ÜYELER: Mehmet DANIŞ (Çanakkale), Ahmet KÜÇÜK (Çanakkale)**

BAŞKAN - Türkiye Büyük Millet Meclisinin 5 inci Birleşimini açıyorum.

Toplantı yetersayısı vardır; görüşmelere başlıyoruz.

Sayın milletvekilleri, yeni dönem için bizlere gösterdiğiniz itimattan, güvenden dolayı şahsım ve Başkanlık Divanı üyesi arkadaşlarım adına, Yüce Heyetinize teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum. (Alkışlar)

Gündeme geçmeden önce, üç değerli milletvekilimize gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı ilk söz, Ankara İlinin başkent oluşu nedeniyle söz isteyen Ankara Milletvekili Sayın Eyyüp Sanay'a aittir.

Sayın Sanay?.. Yok.

Sayın Sanay gelinceye kadar, gündem dışı ikinci söz isteği olan değerli milletvekilimizi çağırayım; Sayın Sanay'ın söz hakkını baki tutalım.

Gündem dışı ikinci söz, Türkiye'de sivil toplum örgütleriyle ilgili söz isteyen, Denizli Milletvekili Sayın Mehmet Uğur Neşşar' a aittir.

Buyurun Sayın Neşşar. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz 5 dakika.

III. - BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI**A) GÜNDEM DİŞİ KONUŞMALAR**

1.- *Denizli Milletvekili Mehmet Uğur Neşşar'ın, Türkiye'de sivil toplum örgütlerinin önemine ilişkin gündem dışı konuşması ve İçişleri Bakanı Abdülkadir Aksu'nun cevabı*

MEHMET UĞUR NEŞŞAR (Denizli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; başarılı bir çalışma yılı geçirmemiz dileğiyle, hepinizi saygılarımla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, 6 Ekimde açıklanan Avrupa Birliği İlerleme Raporunda, biliyorsunuz, sivil toplum örgütlerinin önemi bir kez daha vurgulanmış, demokrasi, insan haklarına saygı, hukuk devleti ve temel özgürlüklere ciddi biçimde vurgu yapılmıştır. Yalnız, buna karşılık, bugün, İstanbul'da, âdeta Avrupa'nın gözüne sokarcasına ve âdeta bir kriz daha yaratmak istercesine, 11 sendika, meslek örgütü ve sivil toplum kuruluşuna ait 85 sendikacı ve sivil toplum örgütü üst düzey yöneticisi hâkim karşısına çıkarılıyor; sabah 10'daydı duruşma. Kim bu insanlar, kim bu devlet düzenini bozmaya talip kişiler(!) Hasta ve Hasta Yakını Haklarını Koruma Derneği, İstanbul Tabip Odası, KESK, DİSK, Hak-İş -bu saydıklarımın tüm yönetim kurulu üyeleri- Hak-İş Marmara Bölge Temsilciliği, Türk-İş Birinci Bölge Temsilciliği, DİSK'e bağlı Devrimci Sağlık-İş Sendikası, İstanbul Eczacı Odası, İstanbul Diş Hekimleri Odası, SES İstanbul Aksaray, Bakırköy ve Şişli Yönetim Kurulu üyelerinin tamamı ve İstanbul Veteriner Odasının Başkanı.

Peki, bu 85 sendika yöneticisinin, sivil toplum yöneticisinin suçu ne; kamu sağlığını, kamu düzenini bozacak nitelikte konuşmalar, etkili çağrılar yapmak ve işi bırakma eylemi gerçekleştirmek; iddianame burada, aynen bunlar yazılıyor. Bereket, arkadaşlar içerisindeki cerrahların bıçaklarını, bistrurilerini silah kabul etmemişler; yoksa, bunun yanına, bir de, silah zoruyla ilga suçunu da ekleyeceklerdi. Bu, tıpkı cunta dönemlerinin iddianamelerini andırıyor bana göre.

Peki, bunu yaparlarken ne istemişler bu insanlar; herkese eşit, nitelikli, parasız sağlık hizmeti istemişler. Başka suçları ne; iş güvencesi ve insanca yaşayabilecek bir ücret talep etmişler!

Değerli milletvekilleri, suçu işleyen 85 sivil toplum örgütünün yöneticilerini adliyeye kim ihbar ediyor; İstanbul Emniyet Müdürlüğü Güvenlik Şube Bürosu; yani, davacı olan devlet.

Peki, istenilen ceza ne; bu insanlara istenilen ceza toplam 255 yıl hapis cezası.

Peki, bu ceza hangi ülkede isteniyor; mafya liderlerinin devletle alay edercesine sokaklarda kol gezdiği, cirrit attığı Türkiye'de, dikkatinizi çekerim.

Değerli milletvekilleri, bu, bir yüzkarasıdır, bir utanç vesilesidir, Türkiye'yi çağdaş dünyanın dışına itecek bir ayıptır ve maalesef, bu ayıbın oluşmasında, sivil topluma karşı açtığı amansız savaşla tanınan Sağlık Bakanımız merkezî görev almaktadır. Bu, Bakanın yarattığı sunî bir inatlaşmanın ürünüdür. Çünkü, değerli milletvekilleri, Türkiye Cumhuriyeti tarihinin hiçbir döneminde hekim camiasıyla bu kadar ters düşmüş, sivil toplumla bu kadar kavgalı ve tek bir uygulamasını, ülkede yaşayan bir tek sağlık görevlisinin onaylamadığı başka bir Sağlık Bakanı olmamıştır.

Burada çok yanlı konuşmak istemiyorum; birkaç soru sorarak sizi de düşünmeye sevk etmek istiyorum. Acaba, bu kadar büyük tepki, sadece siyasi nedenlerle oluşturulmuş olabilir mi, yoksa, Sayın Bakanın da davranışları içerisinde aksayan bir şeyler var mıdır? Acaba, çok inandığınız, destek verdiğiniz Sayın Bakanın hata yapmış olma olasılığı yok mudur?

Birkaç örnek veriyorum: Acaba, bugüne kadar, Sayın Bakanın ortaya koyduğu projelerden hangisi hayata geçmiştir? Sayın Bakan, Anadolu kırsalına hekim göndermeyi başarmış mıdır? Hastanelerin ortak çatı altında toplanması projesi sonunda, acaba, hastanelerdeki hasta sirkülasyonu azalmış mıdır? Halen, yürürlükte, sevk zincirini amir bir yasa varken, bu kadar yoğun, güçlü bir iktidar döneminde, neden, iki yıldır, sevk zinciri hâlâ işleme konulamamıştır? Neden, iki yıldır, aile hekimliği işletilememiştir? Sosyal güvenlik kuruluşlarının tek çatı altında toplanması henüz başırlanamamıştır?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Neşşar, lütfen toparlayın.

MEHMET UĞUR NEŞŞAR (Devamla) - Bitiriyorum Sayın Başkan.

Döviz fiyatlarındaki düşüşün ilaç fiyatlarına yansıtılması neden bir yıl geciktirilmiştir ve bunun ülkeye maliyeti nedir? Bu konudaki soru önergeme, Sayın Bakan, henüz, altı aydır yanıt verememiştir.

Sormaya devam ediyorum: Sigorta primi toplayamadığınız bir ülkede nasıl genel sağlık sigortasını işleme koyacaksınız? Yirmi yıldır bunu dile getiren, söyleyen hükümetlerin hepsi beceriksizdi de, bu Bakan mı çok becerikli?! Sağlığa ayırdığınız, kişi başına yılda 100-150 dolarla nasıl özelleştirme yapacaksınız? Zorla doktor gönderemediğiniz Anadolu'ya aile hekimlerini gönderip nasıl yarıştıracaksınız? Sigortalıların özel eczanelerden yararlanmalarının karşılığı olan yaklaşık 1 katrilyonu hangi kaynaktan sağlayacaksınız ve şu anda doktorlara, milletvekillerinin maaşlarını aşan düzeyde verdiğiniz dönersermaye uygulamasına daha ne kadar devam edebileceksiniz?

Değerli milletvekilleri, fazla vaktinizi almak istemiyorum; sadece, bugün yaşanan olaya dikkatinizi çekmek istedim ve sağlık çalışanlarını sokağa döken kişinin bizzat Sayın Bakanın kendisi ve maalesef, Sayın Bakanımızın sistemi altüst eden uygulamaları olduğunu burada dile getirmek istedim. AKP Hükümeti, er ya da geç bu tahribatın mahcubiyetini yaşayacaktır. Biz, sağlık çalışanlarının bu haklı eylemini destekliyoruz, bugün maruz kaldıkları muameleyi kınıyoruz ve arkalarında yer alıp, kendilerine destek veriyoruz.

Hepinize saygılar sunarım. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Neşşar.

Sayın milletvekilleri, Hükümet adına söz isteği var; ancak, Sayın Bakan, Ankara İlinin başkent olması sebebiyle istenen gündem dışı söz ile şu anda konuşan Sayın Neşşar'ın konusuna müştereken cevap vermek istediğinden, ben, şimdi, Ankara İlinin başkent oluşu nedeniyle söz isteyen, Ankara Milletvekili Sayın Eyyüp Sanay'a söz veriyorum.

Buyurun Sayın Sanay. (AK Parti sıralarından alkışlar)

Süreniz 5 dakika.

2.- Ankara Milletvekili Eyyüp Sanay'ın, Ankara'nın başkent oluşunun 81 inci yıldönümüne ilişkin gündem dışı konuşması ve İçişleri Bakanı Abdülkadir Aksu'nun cevabı

EYYÜP SANAY (Ankara) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Ankaramızın başkent oluşunun 81 inci yıldönümü münasebetiyle gündem dışı söz almış bulunuyorum; sizleri saygıyla selamlarım.

Değerli arkadaşlar, 20 nci Yüzyıl başlarında milletimizin yaşadığı Trablusgarp Savaşı, Balkan Savaşları ve Birinci Dünya Savaşı zor yıllar olarak tarihte yerini almıştır. Osmanlı Devletinin mağlubiyeti kabul etmesiyle ülkeyi dört bir yandan kuşatan işgalciler yeni hesaplar içerisine girmişlerdi; oysa, bu milletin esir edilemeyeceğini tarih hep yazagelmıştır. Bu defa da öyle olacaktı ki, ülkenin pek çok yerinde Müdafai Hukuk Cemiyetleri kuruldu. Amasya Genelgesi, Erzurum Kongresi milli mücadeleyi örgütlemeye birer aşamayıydı. Sivas Kongresinde ise, Anadolu ve Rumeli Müdafai Hukuk Cemiyetleri birleştirildi ve aynı merkezden sevk ve idare edilmesi kararlaştırıldı. İşte, bu idare merkezi olarak, Heyeti Temsiliye, Ankara'yı kararlaştırmıştı. Sivas'tan yola çıkan heyet üyeleri 27 Aralık 1919 Cumartesi günü Ankara'ya ulaşmışlardı. Mustafa Kemal Paşa ve Temsili Heyetinin Ankara'ya geleceği duyulunca coşkulu bir karşılama programı hazırlanmıştı. 3 000 atlı ve 40 000'i aşkın yayayla Dikmen sirtlarında toplanan Ankaralılar, gelenleri bayram coşkusuyla karşılamışlardı. Vali Vekili Yahya Galip Bey ile Kolordu Komutanı Ali Fuat Paşa Gölbaşı'na kadar giderek, heyeti ilk karşılayanlar olmuşlardı.

Mustafa Kemal ve Temsili Heyetinin Ankara'ya gelişi haftalık Ankara Gazetesinin 29 Aralık 1919 Pazartesi günü sayısında şu başlıkla verildi: "Bir haftadan beri Ankara'ya gelmesi beklenen Sivas Müdafai Hukuk Heyeti büyük üyeleri 27 Kânunuevvel 1335 Cumartesi; yani, evvelsi gün akşamüzeri il merkezimize ulaşmıştır."

Ankara halkının sıcak ilgisi Temsil Heyetini fazlasıyla memnun etmişti.

Ayrıca, Ankara halkının Kurtuluş mücadelesine olan inancı, özverili ve fedakâr yaklaşımı takdire şayandır. Başta Ankara Müftüsü Rifat Börekçi olmak üzere, esnaflı, tüccarlı, köylüsü ve her derece memuruyla maddî desteğini de eksik etmemiştir.

İstiklal Savaşımızın hazırlanıp, sevk ve idare edildiği bir merkez olarak Ankara, milli mücadelenin sembol şehri olarak tarihteki yerini aldı.

Kurtuluş Savaşı sona erdiğinde, henüz cumhuriyet ilan edilmeden 16 gün evvel, 13 Ekim 1923'te Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümetince çıkarılan bir kanunla, Ankara, Türkiye Devletinin başkenti ilan edildi.

Millî mücadeleye sınırsız maddî ve manevî desteğine rağmen, başkent olarak seçildiği yıllarda, küçük nüfusu ve kısıtlı imkânlarıyla yoksul bir Anadolu şehriydi. Başkent oluşunun 81 inci yılını kutladığımız bugün ise, 5 000 000'u aşan nüfusuyla, planlı yapılanması, 4 devlet, 6 özel üniversitesiyle metropol bir dünya şehri konumuna geldi.

Büyükşehir Belediyesi, genişleyen alanı ve 17 metropol ilçesiyle hizmet sunmaya çalışmaktadır. Bu gelişmelere rağmen, 81 yıllık Başkentimizin, başta kırsal kesimleri olmak üzere, pek çok alanda devlet hizmeti ve imkânlarından beklenen düzeyde yararlanmadığı da bir gerçektir.

Dünden bugüne iyileşen toplumsal şartlarımızın gelişerek devam etmesi temennilerimle, Ankara özelinde, Türkiye genelinde tüm halkımıza mutlu yarınlar diler, Heyetinizi saygıyla selamlarım. (Alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Sanay.

Hükümetin söz isteği vardır.

İçişleri Bakanımız Sayın Abdülkadir Aksu; buyurun Sayın Bakan. (AK Parti sıralarından alkışlar)

İÇİŞLERİ BAKANI ABDÜLKADİR AKSU (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; Denizli Milletvekili Prof. Dr. Sayın Mehmet Neşşar'ın, 17 Aralıkta giden yolda Türkiye'de sivil toplum örgütleri konulu ve Ankara Milletvekilimiz Sayın Eyyüp Sanay'ın, Ankaramızın başkent oluşunun yıldönümüyle ilgili gündem dışı konuşmaları vesilesiyle huzurlarınızdayım; bu vesileyle, konuşmama başlamadan önce hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ancak, konuşmama başlamadan önce şunu ifade etmek istiyorum: Dün akşamüstü, Trabzon'un Sürmene İlçesinde şiddetli yağışlar sonrası, Muratlı Köyünde bir heyelan olmuş ve bir vatandaşımız hayatını kaybetmiştir. Ben, bu vatandaşımıza Allah rahmet etsin diyor, bütün Sürmenelilere başsağlığı diliyorum.

Ayrıca, Sürmene İlçemizde de bazı ev ve işyerlerinde su baskınları olmuştur, sivil savunma birliklerimiz su boşaltma işlerini yapıyorlar. Hasar tespit komisyonu kurulmuş ve çalışıyor. İlimizin değerli valisi, ilçe başkanımız konuyla ilgilenmektedirler. Ben, tekrar, hayatını kaybeden vatandaşımıza Allah'tan rahmet, yaralılarımıza acil şifalar diliyorum ve Trabzon-Sürmeneli vatandaşlarımıza geçmiş olsun diyorum.

Değerli arkadaşlar, Ankara Milletvekilimiz Sayın Eyyüp Sanay da Ankara'nın başkent oluşu nedeniyle burada biraz önce çok güzel bir konuşma yaptılar; izin vererseniz, birkaç cümleyle ben de hissiyatımı sizlerle paylaşmak istiyorum.

Değerli arkadaşlar, Ankara, bizim için millî mücadelenin ve modern Türkiye'nin sembolüdür. Ayrıca, Ankara, bir misyon şehridir, yönünü muasır medeniyetlere çevirmiş çağdaş bir Türkiye misyonunun kentidir. Atatürk'ün ifadesiyle, bu başşehirde memleketin dahili ve harici politikası idare edilmektedir. Bu başşehirde milletin sinesinden doğan hükümet çalışmaktadır ve bu hükümet, Ankara'nın misyonuna ve Ankara'nın sembolüne uygun olarak Türkiye'yi Avrupa Birliğine tam üye yapmanın mücadelesini de vermektedir. Bu mücadelede en büyük desteği, tıpkı millî mücadele günlerinde olduğu gibi, aziz milletimizden ve onun yegâne temsilcisi, çatısı altında bulunmaktan şeref duyduğumuz Büyük Millet Meclisinden almaktadır.

Bu duygularla, ben de, Ankaramızın başkent oluşunun 81 inci yıldönümünü şahsım ve Hükümetim adına kutluyorum.

Değerli arkadaşlarım, Denizli Milletvekilimiz, Avrupa Birliğine giden yolda sivil toplum örgütleriyle ilgili bir konuşmada, tabii, Sağlık Bakanlığımız ve oradaki icraatlarla ilgili de birtakım şeyler ifade ettiler; müsaade ederseniz, ben, önce, sivil toplum örgütleriyle ilgili birkaç şey söylemek istiyorum.

Malumunuz, Türkiye'nin Avrupa Birliği serüveni kırkbeş yılı bulan bir geçmişe sahip. Bu süre zarfında bu ülkeyi yöneten bütün hükümetlerin, Parlamentoda görev yapan bütün milletvekillerinin geline nokta ve alınan mesafede pay sahibi olduğunu ifade ederek, bütün ilgililere teşekkür ediyorum; ancak, hemen altını çizmek isterim ki, 58 ve 59 uncu cumhuriyet hükümetleri ile 22 nci Dönem Parlamentosunun, başarıda hissesi, seleflerine göre daha fazla olmuştur. Üstelik, bu, yalnızca şahsıma ait bir kanaat de değildir; bütün tarafsız gözlemciler, Türkiye'de son iki yılda sağlanan dönüşümü takdirle karşılamaktadırlar. İşte, bu süreçte bizi seleflerimizden ayrıcalıklı kılan nokta, insan hak ve özgürlüklerine bakış açımız olmuştur.

Biz, ülkemizde, uluslararası kabul gören standartta insana değer verilmesini, onun özgürlük alanının genişletilmesini istiyoruz. Doğal olarak, yalnızca istemekle de kalmayıp, sizlerin desteğiyle, yasal altyapıyı uluslararası standartlar seviyesine getirmenin gayreti içerisinde olduk. Bu çerçevede, uyum paketleri halinde, başta Anayasamız olmak üzere, pek çok temel yasada ya esaslı değişiklikler yaptık veya yasaları baştan sona, daha özgürlükçü bir bakış açısıyla yeniden hazırladık. Bu noktada, önceliği, örgütlenme ve ifade özgürlüğüne verdik. Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri, Dernekler, Siyasal Partiler ve Vakıflar Kanunları gibi, bu alanda çok önemli yasaların pek çok maddesini değiştirdik. Bilahare siz değerli muhalefet partilerinin de desteğiyle Dernekler Kanununu yeniden hazırladık ve bu, Türkiye Büyük Millet Meclisinden geçti; ancak, Sayın Cumhurbaşkanımız, iki maddesinin yeniden incelenmesini istedi; inşallah, en kısa sürede onu tekrar huzurlarımıza getireceğiz.

Bakın, bu yeni Dernekler Kanunuyla, çocukların dernek kurabilmesine imkân tanınması, derneklere üye olunmasındaki izin alınma esası veya sınırlandırılmalarının kaldırılması, bildiri yayımlanmasındaki sınırlandırılmaların kaldırılması, derneklerin diğer sivil toplum kuruluşlarıyla birlikte, geçici olarak "platform" adı altında birliklik oluşturabilmelerine imkân tanınması, kolluk kuvvetlerinin dernekler üzerindeki yetkisinin kısıtlanması, adli yargıdan ceza alanlar ile mahkemece kapatılmasına karar verilen dernek yöneticilerinin de dernek kurabilmesi gibi birçok konuda yenilikler getirdik.

Daha önce yasalarımızda hiç görmediğimiz bir anlayışla sivil toplum kuruluşlarının önünü açtık. Amacımız, Türk demokrasisini, kurum ve kurallarıyla örnek alınır hale getirmektir. Bugün, artık, çok açıkça şunu söylemeye hakkımız bulunduğunu düşünüyorum: Örgütlenme ve ifade özgürlükleri açısından, Türkiye, Avrupa Birliğine üye ülkeler arasında bile en önde gelenlerden biri olmuştur.

Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; yasaları çıkarmakla her şeyin bir anda değişmeyeceğini hepimiz biliyoruz. Uygulama sırasında kimi sorunlarla karşılaşabileceğiz; önemli olan, bu sorunların aşılmasında gösterdiğimiz veya göstereceğimiz siyasi kararlılık olmalıdır. Biz, Hükümet ve İçişleri Bakanlığı olarak, özgürlük alanının genişletilmesi konusunda kesin bir siyasi kararlılığa sahibiz. Sanıyorum ki, yeni gelişen hukuki ortam, bir yandan kanun uygulayıcı birimlerimizin değişimini ve öbür yandan da sivil toplum kuruluşlarımızın ve vatandaşlarımızın haklarını kullanılmasındaki duyarlılıklarının gelişmesini gerektirmektedir. Kanun uygulayıcı birimlerimizi sürekli eğiterek ve denetleyerek, kısa sürede önemli mesafeler aldığımızı inanıyorum; ancak, önümüzdeki dönemde, uyum sürecine -hiç hız kesmeden- devam etmeye de kararlıyız.

Vatandaşlarımız ile sivil toplum kuruluşlarının duruma uyumu konusunda ciddi bir sıkıntı bulunmamaktadır; ancak, kimi zaman eski kültürün etkisiyle bazı çatışma noktaları ortaya çıkmaktadır. Bunlardan biri de basın açıklamalarının nasıl yapılacağına ilişkin olarak ortaya çıkmıştır. Bakanlık olarak, yayımladığımız genelgeyle, bir parça da Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunumuzun sınırlarını zorlayarak, basın açıklamaları için önceden bildirim aranmayacağını, valiliklerin tespit ettiği bir iki yer dışında her yerde basın açıklaması yapılabileceğini teşkilatımıza duyurduk. Biz, NATO toplantısından önce bu genelgeyi yayımladık ve böylece, birçok sivil toplum örgütümüz, ülkemizin birçok ilinde, gidip istediği yerde basın açıklaması yapmaya başladı. Bu durum, daha evvel, hakikaten bir çatışma noktası haline gelmişti. Kanunun sınırlarını biraz zorlayarak böyle bir uygulamayı başlattık. İstanbul'da, NATO zirvesinin yapıldığı anda, tam 22 yerde basın açıklaması yapıldı; bunlara hep müsaade edildi.

Tabii, bu kararımızla, belli ölçüde sıkıntıların aşılmasına yardımcı olduk; ancak, unutmamak gerekir ki, demokrasiler, kuralların cari olduğu rejimlerdir. Yüce Meclisin onayını almış yazılı kurallara, bir başka deyişle kanunlara rağmen bazı sivil toplum kuruluşlarının tavır geliştirmesini de doğru bulmadığımızı ifade etmek isterim. Örneğin, yasalarda grev hakkı bulunmayan bazı kamu

çalışanlarının grev kararı almalarını, toplu iş bırakmalarını bu çerçevede görüyorum. Doğal olarak, yasalar, canlı organizmalar gibidir; fonksiyon icra edemeyen üniteler, kurallar, zaman içerisinde yerini yenilerine bırakır. Ancak, kurallara, anlamlarıyla var oldukça, uyulmasının bir vatandaşlık borcu olduğunu da gözden uzak tutmamak gerekir.

Değerli arkadaşlarımız, Sağlık Bakanlığımız, gerçekten, bu dönemde çok önemli işler yaptı. Sağlıkta büyük bir değişim projesi başlattı değerli arkadaşımız. Tabii, bu değişim projesinin içerisinde, doktor sıkıntısı çekilen bölgelere, özel statülü, fazla ücretli doktor gönderebilme imkânlarını araştırdı ve hep birlikte bir yasa çıkardık. Bu yasaya dayanarak, 16 000'in üzerinde sağlık elemanı, hiç doktoru olmayan ve yeterli doktoru bulunmayan bölgelere gönderildi.

Bu proje içerisindeki yine çok önemli bir konu da, hastanelerin müşterek hizmete açılmasıydı. Büyük illerimizde pilot uygulama başlatıldı ve bu, Türkiye genelinde, öyle zannediyorum ki, vatandaşlarımız için büyük bir rahatlık, büyük bir imkân getirmiş oldu.

Yine çok önemli bir hizmet, yeşilkart uygulamasında meydana gelen aksaklıkların giderilmesi için yapıldı. Malum, yeşilkartlı olanlara, ancak, yataklı tedavi kurumlarında yattıkları takdirde ilaç bedelleri ödenebiliyordu. Yine sizlerin verdiği güç ve destekle yasada değişiklik yapıldı, ayakta tedavi gören yeşilkart sahiplerine de ilaç verme imkânı getirildi.

Sağlık Bakanlığımız, gerçekten, bunun gibi çok önemli projeler gerçekleştirdi ve yeni projeler için de çalışmaktadır.

Ben, bu düşüncelerle, gelecek günlerin, hem sivil toplum kuruluşları için hem de aziz milletimiz için daha iyi olacağına olan inancımı ifade ediyor, hepinizi en derin sevgi ve saygılarımla selamlıyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Bakana teşekkür ediyoruz.

Üçüncü gündem dışı söz isteği, Millî Fındık Şûrasıyla ilgili, Giresun Milletvekili Sayın Hasan Aydın'a aittir.

Buyurun Sayın Aydın. (AK Parti sıralarından alkışlar)

3.- Giresun Milletvekili Hasan Aydın'ın, Giresun İlinde yapılmakta olan Üçüncü Millî Fındık Şûrasına ilişkin gündem dışı konuşması

HASAN AYDIN (Giresun) - Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarımız; 10-14 Ekim 2004 tarihleri arasında, Giresun İlimizde yapılmakta olan 3 üncü Millî Fındık Şûrası ile ilgili olarak gündem dışı söz almış bulunuyorum; bu vesileyle, Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, 1 inci Millî Fındık Şûrası, Mustafa Kemal Atatürk'ün tavsiyesiyle, 10 Ekim 1935'te, İktisat Bakanlığı; 2 nci Millî Fındık Şûrası, Celal Bayar'ın önerisiyle, 7 Kasım 1957'de Tarım Bakanlığı tarafından düzenlenmiş olup; 3 üncü Millî Fındık Şûrası da, Giresun Valiliği, Fiskobirlik ve Aydınlar Ocağının önderliğinde, 10-14 Ekim 2004 tarihleri arasında, Giresun'da devam etmektedir.

Bu Millî Fındık Şûramıza, siyasî parti genel başkanlarımız, milletvekillerimiz, 70'e yakın bilimadamamız, bakanlıklarımızın bürokratları ve sivil toplum kuruluşlarımız iştirak etmişlerdir.

Değerli arkadaşlar, ülkemiz ekonomisi için büyük önem taşıyan fındığın anavatanı Çin olup, fındık, Türkiye'de ilk defa Giresun'da yetiştirilmeye başlanmış, oradan Türkiye'nin değişik illerine, daha sonra da yurtdışında İtalya ve Amerika'ya dağılmıştır.

Dünya fındık üretiminin yüzde 75'i ülkemizde yapılmaktadır.

Fındık tarımı, Doğu Karadeniz Bölgesinde, genellikle küçük arazilerde ve aile işletmeciliği biçiminde yapılmaktadır. Bilhassa Doğu Karadeniz Bölgesinde, fındık üretimi yapan çiftçilerin kişi başına düşen arazileri 10 dönümün altında olup, elde ettikleri yıllık fındık üretimi de -yüzde 70 üreticinin- 1 tonun altındadır.

İ.SAMİ TANDOĞDU (Ordu) - 50 kilo bile yok, ne 1 tonu!

HASAN AYDIN (Devamla) - 1 tonun altında dediğim, yüzde 70 üretici için söylüyorum. Biraz sonra geleceğim.

Değerli arkadaşlar, batı bölgelerimizde de, taban arazilerde, başka ürünlerin yetiştirildiği bölgelerde fındık üretimi yapılmaktadır. Burada dönüm başına gelir bir hayli fazladır.

Değerli milletvekilleri, şurada tartışılan konulara değinecek olursak, fındığın her yönden bilimsel olarak incelenmesi, fındığın sağlık açısından önemi, fındık üretimi ve ihracatının ülke ekonomisi için önemi, fındık maliyeti hesabı ve rekolte tahmini, fiyatta istikrar, fındık üreticisinin desteklenmesi, fındıktan katmadeğeri yüksek ürünler elde edilmesi, fındığın gerek içpiyasada gerekse dışpiyasada tanıtımı gibi önemli konular gündeme gelmiştir; ama, şurada en çok tartışılan konu, 4-5 Nisanda üç ilimizde yaşanan don olayıdır; bunu da belirtmek istiyorum.

Sayın Başkan, değerli üyeler; fındık, bir tarım ürünü olduğu gibi, aynı zamanda bir sanayi ürünüdür. Çikolata, şekerleme, kuruyemiş ve yağ imalatında, ayrıca, yem, boya, petrokimya, kozmetik sanayiinde kullanılmaktadır. Fındık, geçim kaynağı olduğu gibi, aynı zamanda, Karadeniz Bölgesinde ekolojik dengeyi koruyan bir üründür.

Değerli arkadaşlar, fındığın önemli bir özelliği de, bünyesinde bulunan vitaminler ile minerallerdir. İnsanoğlu için enerji deposu olan fındığın içinde, B1, B2, B6 ve E vitaminleri ile demir, kalsiyum, çinko, potasyum, sodyum, magnezyum ve bakır gibi mineraller bulunmaktadır. 1998 verilerine göre dünya kurumeyve tüketim oranlarına bakıldığında ikinci sırada bulunan fındığın, özellikle çocuklar, gençler, sporcular, askerler ve işçiler için büyük enerji kaynağı olduğu tespit edilmiştir.

Yapılan bilimsel çalışmalar neticesinde, yine, günde bir avuç fındık yemek, kandaki kolesterol oranını düşürür.

İ.SAMİ TANDOĞDU (Ordu) - Fındık yok ki Hasan Bey!

HASAN AYDIN (Devamla) - Fındıktan elde edilen yağın, zeytinyağı kadar, insan sağlığına yararlı olduğunu da unutmamamız gerekir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun Sayın Aydın; tamamlayın lütfen.

HASAN AYDIN (Devamla) - Değerli arkadaşlar, fındıkta yaşanan bir başka problem de; herkes kendine göre bir rekolte tahmini yapıyor, ayrıca, herkes kendine göre bir fiyat tespiti ve bir maliyet tespiti yapıyor. Bunun da, ortadan kaldırılıp, giderilmesi lazım diye düşünüyoruz.

Yine, bir başka konu ise, bilhassa, üreticilerimizi, ihracatçılarımızı ve dış ülkelerdeki alıcıları ilgilendiren fiyat istikrarının sağlanması gerekmektedir. İhraç ettiğimiz fındığın büyük miktarı Avrupa ülkelerine satılmaktadır. Alternatif pazarların bulunması ve fındığın çok iyi tanıtımının ve reklamının yapılması gerekmektedir. Özellikle, ürettiğimiz fındığın çok az miktarı, iç piyasada tüketilmektedir. Bunun da çeşitli yollarla artırılması gerekmektedir.

Genellikle yurtdışına ihraç ettiğimiz fındığı, içfındık, kabuklu fındık, fındık püresi olarak satmaktayız. Dolayısıyla, katma değeri yüksek ürünler üreterek, yaparak satmamız da, yine, ülkemiz ekonomisi açısından büyük önem arz etmektedir.

İ.SAMİ TANDOĞDU (Ordu) - Afete gel afete...

HASAN AYDIN (Devamla) - Değerli arkadaşlar, dünyada 80 -100 ülkeye, yıllık ortalama 200 000 ton ihraç edilen fındığın, son 20 yılda ülke ekonomisine kazandırdığı döviz miktarı 12 000 000 dolardır...

İ. SAMİ TANDOĞDU (Ordu) - Hasan Bey, afete gel, afete.

HASAN AYDIN (Devamla) - Sabırlı olsan geleceğim; ama, sürekli laf atıyorsun... Sabırlı olsan, geleceğim.

ZEKERİYA AKINCI (Ankara) - Süreniz dolmak üzere de, Sami Bey ondan hatırlattı.

HASAN AYDIN (Devamla) - Ülkemiz ekonomisi için önemli bir yeri olan fındığın, dünya piyasalarında daha iyi yerlere gelebilmesi için üretici-tüccar-devlet üçgeninin dengeli bir şekilde kurulması ve fındığın geleceğe yönelik master planlarının yapılması gerekir.

Değerli arkadaşlar, fındık üretilen alanlara dikkat ettiğimizde, Giresun, Ordu ve Trabzon illerimizde yaşayan insanların en başta gelen gelir kaynağı fındıktır. Arazi yapısı düşünüldüğünde, bu üç ilimizde fındıktan başka alternatif bir ürünün yetişmesinin güç olduğu gün gibi ortadadır.

Bilindiği üzere, 4-5 Nisan tarihlerinde, daha çok Giresun, Ordu ve Trabzon illerimizi etkileyen don olayı yaşanmıştır. Birçok fındık üreticisinin 2004 mahsulü yüzde 95 oranında zarar görmüştür. Üreticimiz çok mağdurdur. Hükümetimizin de bu konuda çalışmalar yaptığını biliyoruz. Kısa zamanda neticelenmesini temenni ediyoruz.

GÜROL ERGİN (Muğla)- Hangi çalışmalar?! Açıklayın!

HASAN AYDIN (Devamla)- Ben, konuşmama son verirken, hepimizi saygı, sevgi, hürmetle selamlıyorum. (AK Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN- Teşekkür ediyoruz Sayın Aydın.

Sayın milletvekilleri, gündem dışı konuşmalar tamamlanmıştır.

Sayın milletvekilleri, okunacak tezkereler hacimli olduğundan, Kâtip Üyemizin tezkereleri oturduğu yerden okumasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Cumhurbaşkanlığının bir tezkeresi vardır; okutuyorum:

B) TEZKERELER VE ÖNERGELER

1.- 5227 sayılı Kamu Yönetiminin Temel İlkeleri ve Yeniden Yapılandırılması Hakkında Kanunun, bazı maddelerinin bir kez daha görüşülmek üzere geri gönderildiğine ilişkin Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/662)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İLGİ: 21.07.2004 günü, A.01.0.GNS.0.10.00.02-4164/14639 sayılı yazınız.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunca 15.7.2004 gününde kabul edilen 5227 sayılı "Kamu Yönetiminin Temel İlkeleri ve Yeniden Yapılandırılması Hakkında Kanun" incelenmiştir:

1- İncelenen yasanın 5, 6, 7, 8, 9, 11, 16, geçici 1, geçici 5, geçici 6, geçici 7, geçici 8 ve geçici 9 uncu maddelerinde;

- Görev, yetki ve sorumlulukların, hizmetten yararlananlara en uygun ve en yakın birime verileceği belirtilmiş,

- Merkezî yönetimin genel yetkileri ile merkezî yönetimce yürütülecek görev ve hizmetler tek tek sayılarak belirlenmiş,

- Yerel yönetimlerin görev, yetki ve sorumlulukları genel kavramlarla ve soyut anlatımlarla düzenlenmiş,

- Yerel yönetimlerin görev, yetki ve sorumluluk alanına giren hizmetleri, kendilerinin saptayacağı stratejilere uygun olarak yürütecekleri vurgulanmış; başka bir anlatımla, yerel yönetimlere "orta ve uzun erimli amaçlarını, temel ilke ve politikalarını, hedef ve önceliklerini, performans ölçütlerini, bunlara ulaşmak için izlenecek yöntemler ile kaynak dağılımlarını içeren" stratejik plan yapma yetkisi verilmiş,

- Merkezî yönetim ile yerel yönetimler arasındaki ilişkilerin ilkeleri konulmuş; bu bağlamda,

- İl ve ilçelerde merkezî yönetimce yürütülmesi gereken hizmetlere yasayla ayrıklık getirilebileceği belirtilmiş,

- Merkezi yönetimin, yerel yönetimlerin sorumluluk alanına giren görev ve hizmetler için yerel düzeyde örgüt kurması, doğrudan ihale ve gider yapması yasaklanmış,

- Merkezi yönetimin görevleri arasında sayılan hizmetlere ilişkin yatırımlardan ilgili bakanlık-ça uygun görülenlerin yerel yönetimler eliyle gerçekleştirilebilmesine, bu yatırımlara ilişkin ödeneklerin yerel yönetim bütçesine aktarılmasına olanak sağlanmış,

- Merkezi yönetimin, desteklemek ve geliştirmek istediği hizmetleri, proje bazında gerekli kaynakları aktararak yerel yönetimlerle işbirliği içinde yürütebileceği vurgulanmış,

- Yerel yönetimlerin görev, yetki ve sorumluluk alanlarına giren konularda çıkarılacak tüzük, yönetmelik ve benzeri düzenlemelere, yerel yönetimlerin yetkilerini kısıtlayıcı, yerel hizmetleri zayıflatıcı ve yerinden yönetim ilkesine aykırı kural konulması önlenmiş,

- Kamu kurum ve kuruluşlarının, yasalarla kendilerine açıkça görev olarak verilmeyen ve kuruluşun amacıyla doğrudan ilgili olmayan alanlarda işletme kuramayacakları, mal ve hizmet üretimi yapamayacakları, bu amaçla personel, bina, araç, gereç ve kaynak tahsis edemeyecekleri öngörülmüş,

- Kamu kurum ve kuruluşları ile özel sektör arasında iletişim ve işbirliğini sağlayıcı düzenekler oluşturmak, hizmet ve işlev kapasitelerini geliştirmek, merkezi yönetimin genel yetkileri arasında sayılmış,

- Kamu hizmetlerinden yasayla belirlenenlerin, üniversitelere, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına, hizmet birliklerine, özel sektöre ve alanında uzmanlaşmış sivil toplum örgütlerine gördürülmesine olanak sağlanmış,

- Hizmet bakanlıklarının sayısı onbeş olarak belirlenip, bu bakanlıkların adlarına yasaya ekli (I) sayılı cetvelde yer verilmiş, bunlardan Adalet, Millî Savunma, İçişleri, Maliye, Millî Eğitim, Çalışma ve Sosyal Güvenlik dışındaki bakanlıkların taşra örgütü kurmaları yasaklanmış,

- Geçici maddelerde de, mevcut yapının öngörülen yapıya dönüştürülebilmesi için, il ve ilçelerdeki merkezi yönetim birimlerinin hangi yerel yönetimlere devredileceği ile personelinin ve mallarının yerel yönetimlere devri esasları düzenlenmiştir.

Yukarıdaki kuralların birlikte incelenmesinden, yapılan düzenlemelerin ana amacının, merkezi yönetim ile yerel yönetimler arasında ve ikinciler yararına yeni bir görev ve yetki bölüşümü yaratmak ve kamu hizmetlerinin özel sektöre gördürülmesi konusunda yönetime genel yetki vermek olduğu anlaşılmaktadır.

a- İncelenen yasanın, kamu yönetiminin yapılanması ve işleyişinde köklü değişiklikler getiren anılan düzenlemelerinin hukukun genel ilkelerine, anayasal kurallara ve kamu yararına uygun düşüp düşmediğinin öncelikle değerlendirilmesi gerekmektedir.

Bunun için, Türkiye Cumhuriyeti Devleti yönetiminin yapılanmasında esas olan anayasal ilkeleri ortaya koymak, ulus devletin düşünsel temellerine ve tekil devlet modelinde örgütlenmeye egemen olan "merkeziyetçilik" ve "yerinden yönetim" ilkeleri ile bunları tamamlayan "idarenin bütünlüğü", "yetki genişliği" ve "idarî vesayet" kavramları üzerinde durmak gerekli görülmüştür.

Anayasanın başlangıç bölümünde, Anayasanın, Yüce Türk Devletinin bölünmez bütünlüğünü belirlediği, hiçbir etkinliğin Türk ulusal çıkarları, Türk varlığı, devleti ve ülkesiyle bölünmezliği esası karşısında koruma göremeyeceği belirtilmiş; 2 nci maddesinde, Türkiye Cumhuriyetinin başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan bir devlet olduğu vurgulanmış; 5 inci maddesinde de, Türk Ulusunun bağımsızlığını ve bütünlüğünü, ülkenin bölünmezliğini korumak, devletin temel amaç ve görevleri arasında sayılmıştır.

Bu kurallar, Anayasada "tekil devlet" modelinin kabul edildiğini göstermektedir. Tekil devlet modeli, merkeziyetçi yapıyı ve ancak onun denetimi ve gözetiminde merkezdışı örgütlenmeyi olanaklı kılmaktadır.

Anayasada, hem yasama, yürütme ve yargı erki merkeze bağlanarak siyasal hem de yönetim düzeneğinde merkez esas alınarak yönetsel yönden merkezizyetçilik benimsenmiştir.

Anayasanın 123 üncü maddesinde, yönetimin,

- Kuruluş ve görevleriyle bir "bütün" olduğu,
  - Merkezden yönetim ve yerinden yönetim esaslarına dayandığı,
- kuralına yer verilmiştir.

Merkezî yönetim, Anayasanın 126 ncı, yerel yönetimler ise 127 nci maddelerinde düzenlenmiştir.

126 ncı maddeye göre,

- Türkiye, merkezî yönetim kuruluşu yönünden coğrafya durumuna, ekonomik koşullara ve kamu hizmetlerinin gereklerine göre illere, iller de diğer kademeli bölümlere ayrılmakta,
- İllerin yönetimi "yetki genişliği" esasına dayanmaktadır.

127 nci maddeye göre de,

- Yerel yönetimler; il, belediye ya da köy halkının yerel ortak gereksinimlerini karşılamak üzere, kuruluş ilkeleri yasayla belirlenen, yasada gösterilen karar organları seçmenlerce seçilerek oluşturulan kamu tüzelkişileridir.

- Yerel yönetimlerin kuruluş ve görevleri ile yetkileri "yerinden yönetim" ilkesine uygun olarak yasayla düzenlenecektir.

Merkezî yönetim, yerel yönetimler üzerinde,

- Yerel hizmetlerin yönetiminin bütünlüğü ilkesine uygun biçimde yürütülmesi,
- Kamu görevlerinde birliğin sağlanması,
- Toplum yararının korunması,
- Yerel gereksinimlerin gereği gibi karşılanması,

amacıyla, yasada belirtilen esas ve usuller çerçevesinde "idari vesayet" yetkisine sahiptir.

Görüldüğü gibi, Anayasada, tekil devlet modelinin yönetsel örgütlenmedeki temel ilkeleri, "merkezden yönetim", "yerinden yönetim" ve bunları tamamlayan "idarenin bütünlüğü" olarak belirlenmiştir.

Ayrıca, yönetsel örgütlenme,

- Merkez-taşra ilişkisi yönünden "yetki genişliği",
  - Merkezî yönetim-yerel yönetim ilişkisi yönünden "idari vesayet",
- ilkelerine dayanmaktadır.

Merkezî yönetim ve yerel yönetimler, devlet iktidarının örgütlenmesinde hizmeti ve coğrafyayı esas alarak iki temel parçayı oluşturmaktadır. Bu iki parçalı yapının yönetsel örgütlenmede farklı sonuçlara yol açmaması, birbirinden kopmaması, tekil devlet modeline zarar verecek biçimde ayrışmaması için, Anayasada "idarenin bütünlüğü" ilkesine yer verilmiş ve yerinden yönetim, devletin ülkesi ve ulusuyla bölünmezliği ve yönetimin tümlüğü ilkeleriyle sınırlandırılmıştır.

"İdarenin bütünlüğü" ilkesi, tekil devlet modelinde yönetim alanında öngörülen temel ilkedir. Bu ilke, yönetsel işlev gören ayrı hukuksal statülere bağlı değişik kuruluşların "bir bütün" oluşturduğunu anlatmaktadır.

Tekil devlet modelinde, tek bir egemenlik vardır ve tek yetkili devlettir. Devletin örgütsel yapısı parçalı bir görünüm sergilese ve devlet yetkisini kullanan birçok kamu tüzelkişisi olsa da, bunların arasındaki birikteliği "idarenin bütünlüğü" ilkesi sağlamaktadır.

Parçalı yapıda olan yönetimde, "bütünlüğü" sağlamaya yönelik iki hukuksal araç, "yetki genişliği" ve "idarî vesayet"tir. "Yetki genişliği" ilkesi, tek tüzelkişilik içinde yer alan merkezî örgüt ve birimler, "idarî vesayet" ise merkezî yönetim ile yerinden yönetim kuruluşları arasındaki "bütünlüşmeyi" sağlamakta, ayrışmayı, farklılaşmayı ve kopmayı önlemektedir.

"İdarenin bütünlüğü" ilkesi, merkezin denetimi ve gözetimiyle yaşama geçirilmektedir. Genel yönetimin taşra örgütlenmesi üzerindeki denetimi "hiyerarşik" denetim, yerinden yönetimler üzerindeki denetimi ise "vesayet denetimi"dir.

Yerinden yönetimin en önemli sakıncası, devletin birliğini ve kamu hizmetlerinin tutarlılığını bozabilmesidir. Bu sakıncayı önlemek için devlete ve onu temsil eden merkezî yönetime yerinden yönetim kuruluşlarının eylem ve işlemlerini denetlemek ve gerektiğinde bozabilmek yetkisi tanınmıştır. Bu yetki "idarî vesayet" kavramıyla Anayasada yerini almıştır.

İdarî vesayeti, kamu düzenini ve ülke bütünlüğünü sağlamak için, kamu yararı amacıyla, yasalara verdiği yetkiye dayanarak, merkezî yönetim örgütünün, yerel yönetim ile kamu hizmeti yönetimi tüzelkişilerinin organları, işlemleri ve parasal kaynakları üzerindeki denetimi olarak tanımlamak olanaklıdır. Bu yönüyle idarî vesayet yetkisi, yerinden yönetim kuruluşlarına tanınan özerkliğin ayrıklığını oluşturmaktadır.

Anayasanın 127 nci maddesine göre idarî vesayet, hukuksallık denetimi yanında yerindelik denetimini de içermektedir.

Bu anayasal sisteme karşılık, incelenen yasayla,

- Merkezî yönetim, görev ve yetkileri sınırlandırılıp özel görevli durumuna düşürülürken, yerel yönetimler genel görevli kılınmakta,
- Merkezî yönetimin taşra örgütlerinin kimileri kaldırılırken kimileri yerel yönetimlere devredilmekte, böylece merkezî yönetim örgütsel ve işlevsel yönden zayıflatılmakta,
- "Yetki genişliği"ne dayanan güçlü merkezî yönetim yerine, "görev ayrılığı"na dayalı güçlü yerel yönetim yapılanmasının yolu açılmakta,
- Tekil devlet modeli yerine "idarî vesayet" zayıflatılarak "yerel" ağırlıklı devlet modeline geçilmesine olanak sağlanmakta,
- Kamu hizmetlerinin hemen tümünün yerelleştirilmesinin ve özelleştirilmesinin yolu açılmaktadır.

Bu içeriğiyle, yasanın yukarıda belirtilen maddeleriyle yapılan düzenlemeler, Anayasada öngörülen tekil devlet yapısına, "idarenin bütünlüğü", "yetki genişliği" ve "idarî vesayet" ilkelerine ve kamu yararına uygun düşmemektedir.

Bu düzenlemeler, amaçlanmasa da, Anayasada öngörülme-yen bir yönetim modeline geçilmesine neden olabilecek niteliktedir.

b- İncelenen yasanın, merkezî ve yerel yönetimlerce yürütülecek görev ve hizmetleri düzenleyen 7 ve 8 inci maddelerinin, Anayasanın 126 ve 127 nci maddeleri yönünden ayrıca incelenmesi gerekmektedir.

Yasanın;

- 7 nci maddesinde,

"Merkezî idare tarafından yürütülecek görev ve hizmetler şunlardır:

a) Adalet, savunma, güvenlik, istihbarat, dış ilişkiler ve dış politikaya ilişkin görev ve hizmetler.

b) Maliye, hazine, dış ticaret, gümrük hizmetleri ile piyasalara ilişkin düzenleme görev ve hizmetleri.

c) Ulusal düzeyde ekonomik, sosyal ve fizikî planları hazırlamaya, bölgeler arasındaki gelişmişlik farklarını gidermeye yönelik program ve projelerin uygulanmasını sağlamaya ilişkin görev ve hizmetler.

d) Millî eğitimle ilgili görev ve hizmetler.

e) Diyanetle ilgili görev ve hizmetler.

f) Sosyal güvenlikle ilgili görev ve hizmetler.

g) Tapu ve kadastro, nüfus ve vatandaşlıkla ilgili görev ve hizmetler.

h) Acil durum yönetimi ve sivil savunmayla ilgili ulusal düzeyde yapılması gereken görev ve hizmetler.

i) Vakıflarla ilgili görev ve hizmetler.

j) Mahallî idarelere teknik ve mali yardımda bulunma, rehberlik yapma ve eğitim desteği sağlama görev ve hizmetleri.

k) Kanunlarla münhasıran merkezî idare tarafından yerine getirilmesi öngörülen ulusal nitelikli veya birden çok ili kapsayan diğer görev ve hizmetler",

- 8 inci maddesinde de,

"Mahallî müşterek ihtiyaçlara ilişkin her türlü görev, yetki ve sorumluluklar ile hizmetler mahallî idareler tarafından yerine getirilir.

Mahallî idareler görev, yetki ve sorumluluk alanlarına giren hizmetleri idarenin bütünlüğüne, kanunlarla belirlenen esas ve usullere, kalkınma planının ilke ve hedeflerine, kendi stratejilerine, amaç ve hedeflerine, performans ölçütlerine uygun olarak yürütür.

Mahallî idarelerin, kanunlarla verilen temel görev ve hizmetleri ciddi şekilde aksatması ve bu durumun halkın sağlık, huzur ve esenliğini önemli ölçüde olumsuz etkilemesi durumunda, akşamın boyutuyla ölçülü olmak kaydıyla, ilgili merkezî idare kuruluşlarının talebi üzerine İçişleri Bakanlığı bu aksaklıkların giderilmesi için kanunlarda öngörülen tedbirleri alır."

düzenlemelerine yer verilmiştir.

Yapılan düzenlemede, merkezî yönetimce yürütülecek görev ve hizmetler tek tek konu olarak sayılmakta, diğer yasaların "münhasıran" merkezî yönetime yüklediği "ulusal ve bölgesel" hizmetlerle sınırlandırılmaktadır.

Yerel yönetimlerin görev, yetki ve sorumlulukları ise, merkezî yönetimin bu ve diğer yasalarla somut olarak belirlenen görev ve hizmetleri dışında kalan hizmetler ile yerel ortak gereksinimlere ilişkin görevler olarak belirtilmiştir.

Madde gerekçelerinde de, merkezî yönetimlerle yerel yönetimlerin görev, yetki ve sorumluluklarının, getirilen yeni kamu yönetimi anlayışına uygun olarak ele alındığı; merkezî yönetimin görev ve yetkilerinin sayılarak sınırlandırıldığı, bunlar dışında kalanların yerel yönetimlerce yürütülmesinin öngörüldüğü belirtilmiştir.

Madde metinlerinden ve gerekçelerden, incelenen yasada, merkezî yönetimin "özel", yerel yönetimlerin ise "genel" görevli olarak öngörüldüğü sonucuna varılmaktadır.

Ayrıca, incelenen yasanın 9 uncu maddesinin,

- İkinci fıkrasında, merkezî yönetimin, yerel yönetimlerin sorumluluk alanına giren görev ve hizmetler için yerel düzeyde örgüt kuramayacağı, doğrudan ihale ve gider yapamayacağını,

- Üçüncü fıkrasında, merkezî yönetimin görevleri arasında sayılan hizmetlere ilişkin yatırımlardan ilgili bakanlıkça uygun görülenlerin yerel yönetimlerle eliyle gerçekleştirilebileceği ve bu yatırımlara ilişkin ödeneğin yerel yönetimlere aktarılacağını,

- Son fıkrasında, yerel yönetimlerin görev, yetki ve sorumluluk alanına giren konularda çıkarılacak tüzük, yönetmelik ve benzeri düzenlemelerde, yerel yönetimlerin yetkilerini kısıtlayıcı, yerel hizmetleri zayıflatıcı ve yerinden yönetim ilkesine aykırı kurallar konulamayacağını,

belirtilmiş olması da, merkezi yönetim-yerel yönetim görev ve yetki dengesinin, ikinciler yararına bozulduğunun göstergesidir.

Anayasanın 126 ncı maddesinde, merkezi yönetimin örgütlenmesine ilişkin ölçütler, "coğrafya durumu, ekonomik koşullar ve kamu hizmetlerinin gerekleri" olarak sayılmıştır. Maddede, merkezi yönetimin görevlerini belirginleştiren ya da sınırlayan bir düzenleme yapılmamıştır.

Buna karşın, Anayasanın 127 nci maddesinde, yerel yönetimlerin örgütlenmesi hem "coğrafya" hem de "konu" yönünden sınırlandırılmıştır. Maddeye göre, yerel yönetimler, ancak yöresel olarak örgütlenebilmekte ve yalnızca yerel ortak gereksinimlerin karşılanması yönünden görevlendirilebilmektedir.

Anayasaya göre merkezi yönetim, devlet iktidarını ve tüm kamu hizmetlerini ülke genelinde örgütlerken, yerel yönetimler, sınırlı bir coğrafyada ortak yerel gereksinimlerin karşılanması gibi sınırlı bir konuda örgütlenebilmektedir.

Bu nedenle, yönetsel örgütlenmede, merkezi yönetim konu yönünden "genel", yerel yönetimler ise "özel" görevlidir. Başka bir anlatımla, yasalarda merkezi yönetimin görevleri soyut ve genel, yerel yönetimlerin görevleri somut ve belirgin biçimde düzenlenmelidir.

Oysa, yukarıda da açıklandığı gibi, incelenen yasayla bunun tam tersi bir düzenleme yapıldığı görülmektedir. Merkezi yönetimin görev ve yetkileri tek tek sayılarak somut biçimde belirlenmiş, yerel yönetimlerin görev ve yetkileri ise soyut ve genel olarak düzenlenmiştir.

Yerel yönetimlere ilişkin düzenlemede, her ne kadar "mahalli müşterek ihtiyaçlara ilişkin" görevlerden söz edilerek konu yönünden sınır getirilmiş izlenimi yaratılmaya çalışılmış ise de, bu kavram soyut olup, yerel yönetimleri "genel görevli" konumdan çıkarmaya yetmemektedir.

Çünkü, merkezi yönetim örgütlenmesinde yer alan kamu kurum ve kuruluşlarının görevi kapsamında sayılmayan ya da genel görevli bir kamu kurum ya da kuruluşunun görev alanında yer almakta iken yapılacak bir yasal düzenlemeyle o kurum ya da kuruluşun görev kapsamından çıkarılan her türlü kamusal hizmet, 7 ve 8 inci maddeler nedeniyle, yerel yönetimlerin görev alanına girecektir.

Hatta, yapılan düzenlemelerden, kamu kurum ve kuruluşlarının görevli kılınması durumunda da, yerel yönetimlerin aynı alandaki görevinin sona ermeyeceği; ancak, kamu kurum ve kuruluşlarına yasayla "münhasıran" görev verilmesi durumunda yerel yönetimlerin o alandaki görevinin sona ereceği anlaşılmaktadır.

"Münhasıran" sözcüğüyle merkezi yönetimin görev ve yetki alanının daha da daraltıldığı, buna karşılık yerel yönetimlerin görev ve yetki alanının genişletildiğini vurgulamak gerekir.

Öte yandan, yürürlükteki İl Özel İdaresi Yasasının 78 inci maddesine 3360 sayılı Yasayla eklenen 13 üncü bendin ikinci tümçesindeki "İl özel idarelerinin görevli olduğu mahalli ve müşterek ihtiyaçların kapsamı ve sınırı Bakanlar Kurulunca tespit olunur" kuralının iptaline ilişkin Anayasa Mahkemesinin 22.6.1988 günlü, E.1987/18, K.1988/23 sayılı kararında;

"Yerel yönetimlere ilişkin temel kavramlar üzerinde yapılan bu açıklamalar da göstermektedir ki, yerel yönetimlerin kuruluş esasları, karar organlarının oluşumu, görev ve yetkilerinin belirlenmesi, merkezi yönetimle bağ ve ilgileri, bunlar üzerinde uygulanacak idarî vesayet yetkisi, yasal bir düzenlemeyi gerektirmekte, 'yasallık' vazgeçilmez bir koşul olmaktadır. Anayasanın 123 üncü ve 127 nci maddeleri bu koşulu açık seçik vurgulamaktadır. O halde:

1- İl Özel İdaresi Kanunu (İUVKM)'nin 78 inci maddesine 3360 sayılı Yasanın 2 nci maddesiyle eklenen 13 üncü bendin ikinci tümcesiyle "İl Özel İdarelerinin görevli olduğu mahallî ve müşterek ihtiyaçların kapsamı ve sınırı'nın saptanması yetkisinin Bakanlar Kuruluna verilmesi, yasallık ilkesiyle çatışmaktadır. Burada, Bakanlar Kurulu kararı, yasa yerini almaktadır.

Bakanlar Kuruluna bu yetkinin yasayla verilmiş olması da, Anayasa açısından yasal düzenleme koşulunun yerine getirildiği biçiminde yorumlanamaz. Anayasa Mahkemesinin konuya ilişkin kararlarında ortaya koyduğu ölçütlere göre, yasa koyucu, genel kuralları koyarak yönetime, takdir yetkisine göre düzenleyebileceği bir alan bırakırken, Anayasanın öngördüğü yönetimin yargısal denetiminin etkinliğini engellemeyecek nesnel kurallara bağlamalıdır"

denilerek, yasallık ilkesi gereği, yerel yönetimlerin görevlerinin yasada tek tek sayılması gerektiği belirtilmiştir.

İncelenen Yasanın 8 inci maddesinde, yerel yönetimlerin görevleri sınırlı ve belirgin değil, genel ve soyut kavramlar kullanılarak düzenlendiği için, bu kavramların belirginleştirilmesinde yerel yönetimlerin yetkili organlarının etkili olması kaçınılmazdır. Bu durumda, Anayasa Mahkemesinin yukarıda açıklanan kararıyla Bakanlar Kurulu yönünden Anayasaya uygun görülmeyen bir yetkinin yerel yönetimlerin organlarına tanındığı sonucuna varılmaktadır ki, bunun olanaksızlığı açıktır.

Bu nedenlerle de, incelenen yasanın 7 ve 8 inci maddeleri Anayasanın 126 ve 127 nci maddeleriyle bağdaşmamaktadır.

2- İncelenen yasanın 4 üncü maddesinde,

"Kamu yönetiminin temel amaç ve görevi; halkın hayatını kolaylaştırmak, huzur, güvenlik ve refahını sağlamak, hayat kalitesini geliştirmek, kişilerin hak ve özgürlüklerini kullanmalarının önündeki engelleri kaldırmak ve kanunlarla verilen görev ve hizmetleri yerine getirmektir"

denilerek, "kişilerin hak ve özgürlüklerini kullanmalarının önündeki engelleri kaldırmak" kamu yönetiminin temel amaç ve görevleri arasında sayılmıştır.

4 üncü maddenin gerekçesinde, maddenin, Anayasanın 5 inci maddesinde öngörülen devletin temel amaç ve görevleriyle birlikte değerlendirilmesinin gerektiği belirtilmektedir.

Anayasanın 5 inci maddesinde, kişinin temel hak ve özgürlüklerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak biçimde sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya çalışmak, devletin temel amaç ve görevleri arasında sayılmıştır.

Görüldüğü gibi, anayasal kural, kişinin temel hak ve özgürlüklerinin "sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle" bağdaşacak biçimde sınırlandırılmasına olanak sağlamaktadır.

Oysa, bu sınırlama kuralına, incelenen yasanın 4 üncü maddesinde yer verilmemiştir. Böyle bir temel yasada bilinerek boşluk yaratılması ve boşluğun gerekçeyle doldurulmaya çalışılması anlam- lı ve anlaşılır değildir.

Ayrıca, Anayasanın yine 5 inci maddesinde, Türk Ulusunun bağımsızlığını ve bütünlüğünü, ülkenin bölünmezliğini, cumhuriyeti ve demokrasiyi korumak da devletin amaç ve görevleri arasında sayılmış; 14 üncü maddesinde, hak ve özgürlüklerin hiçbirinin, devletin ülkesi ve ulusuyla bölünmez bütünlüğünü bozmayı, demokratik ve laik cumhuriyeti ortadan kaldırmayı amaçlayan etkinlikler biçiminde kullanılamayacağı belirtilmiştir.

Yine Anayasanın 12 nci maddesinde, temel hak ve özgürlüklerin, aynı zamanda kişinin topluma, ailesine ve diğer kişilere karşı ödev ve sorumluluklarını da içereceği vurgulanmıştır.

Bütün bu kurallar, kişi hak ve özgürlüklerinin sınırını ve devletin bu konudaki görevini göstermektedir.

İncelenen yasanın 4 üncü maddesinde, anayasal sınırlara yer verilmeden kişi hak ve özgürlüklerinin önündeki engellerin kaldırılmasının kamu yönetiminin temel amaç ve görevi olarak gösterilmesi, bu hak ve özgürlüklerin sınırsız olduğu, kamu yönetiminin bu hak ve özgürlükleri sınırlayamayacağı ve aykırı davranışlar için yaptırım koyup uygulayamayacağı gibi bir sonuç doğurmaktadır.

Bu sonuç nedeniyle, incelenen yasanın 4 üncü maddesi Anayasanın 5, 12 ve 14 üncü maddeleriyle bağdaşmamaktadır.

3- İncelenen Yasanın "Kamu yönetiminin kuruluş ve işleyişinin temel ilkeleri" başlıklı 5 inci maddesinin (d) bendinde, "Kamu hizmetlerinin yerine getirilmesinde ve bu hizmetlerden yararlandırmada ayırmacılık; bu hizmetlerle ilgili olarak insan hak ve özgürlüklerini kısıtlayıcı düzenleme ve uygulama yapılamaz" düzenlemesine yer verilmiştir.

Genel olarak, temel hak ve özgürlüklerin önündeki engelleri kaldırmaya yönelik olumlu bir düzenleme gibi görünmekle birlikte uygulamada bu kuralın başka bir amaçla kullanılması olanaklıdır.

Gerçekten, daha yakından bakıldığında bu kuralda, "Kamu hizmetlerinin yerine getirilmesinde" anlatımıyla, kamu görevlileri ve kamuda çalışanların, "Bu hizmetlerden yararlandırma" anlatımıyla da özellikle öğrencilerin, hedef kitle olarak belirlendiği görülmektedir.

Yine aynı kuralda, "ayırmacılık" ve "insan hak ve özgürlüklerini kısıtlayıcı düzenleme ve uygulama yapılamaz" anlatımıyla hem "düzenleme" yapılırken hem de "uygulama" da hedef kitledekiler için türban yasağının kaldırılmasının amaçlandığı anlaşılmıştır.

İncelenen Yasanın yukarıda açıklanan 4 üncü maddesinde de, "kişilerin hak ve özgürlüklerini kullanmalarının önündeki engelleri kaldırmak" kamu yönetiminin temel görevleri arasında sayılarak, bu amaç pekiştirilmektedir.

Öncelikle belirtmek gerekir ki, ulusal ve ulusalüstü yüksek mahkeme kararlarında açıklanan içerikleriyle gerek Anayasa gerek Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi kuralları, Türkiye Cumhuriyetinde türban konusunu, geriye dönülemez biçimde gündemden çıkarmıştır.

a- Anayasa Mahkemesi türban konusuyla ilgili ilk kararını 1989 yılında vermiştir. 2547 sayılı Yükseköğretim Yasasına 10.12.1988 günlü, 3511 sayılı Yasayla eklenen ek 16 ncı maddede, "Dinî inanç sebebiyle boyun ve saçların örtü veya türbanla kapatılması serbesttir." denilerek, yükseköğretim kurumlarında dinsel amaçla örtünmeye açıkça olur verilmiştir.

Açılan dava üzerine Anayasa Mahkemesi "sorun, bir yasal düzenlemenin din kurallarına, dinsel inançlara ve gereklere göre yapılıp yapılamayacağı noktasında yoğunlaşmaktadır. Madde içeriğinin, dinsel inanç gereği yapılan düzenlemenin konusunun başörtüsü ya da başka bir şey olması önemli değildir" Saptamasını yaptıktan sonra, başörtüsünü serbest bırakan dava konusu kuralı, Anayasanın "laiklik", "ulusal birlik", "demokratiklik", "hukuk devleti" ve "eşitlik" ilkelerine aykırı bularak iptal etmiştir. (K.1989/12)

Yüksek Mahkeme, türban konusundaki ikinci kararında da (K.1991/8), Anayasanın ve devrim yasalarının, yükseköğretim kurumlarında dinsel nitelikli giysiler giyilmesine olur vermediğini belirterek, başörtüsü konusundaki görüşünü ısrarlı biçimde sürdürmüştür.

Anayasa Mahkemesine göre,

- Laiklik, ulusal birliği sağlamış ve ümmetten ulusa geçmenin itici gücü olmuştur. Toplumsal birliği sağlayan din ve mezhep bağının yerini Türk Ulusu bağı almıştır.

- Başörtüsü serbestisi, dinin, bireyin manevî yaşamını aşarak toplumsal yaşamı etkileyen eylem ve davranışa dönüşmesi anlamına gelmekte, temelini Atatürk ilke ve devrimlerinde bulan kamu hukuku isteklerine göre düzenlenmesi gereken giyim konusu dinsel kurala bağlanmış olmaktadır.

- Demokratik düzen, dinsel gerekleri egemen kılmayı amaçlayan şeriat düzeninin karşıtıdır. Dinsel gereklerle dayanan düzenleme demokratik olamaz.

- Özgürlük, anayasal ilkelerle sınırlıdır. Laiklik ilkesine ters düşen düzenlemelerin demokratik hak içerdiğinin ileri sürülmesi anayasal düzenle bağdaşmaz.

- İnan hakları ve adaletin yanında kamu düzenini, hukuk güvenliğini ve toplumsal barışı sağlamak hukuk devletinin varlık nedenidir. Bunları bozucu davranış ve uygulamalar hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmaz.

- Kamu kurumlarında başörtüsüne izin verilmesi bir kesime ayrıcalık tanınması anlamına gelirken, bu da eşitlik ilkesine ters düşer.

- Dinî inancı nedeniyle başını örtmek isteyenler ile farklı düşüncede olup bir zorlama karşısında bulduklarına inananların aynı anayasal korumadan eşit olarak yararlanmaları gerekir.

- Kamusal kuruluşlarda ve öğretim kurumlarında başörtüsü bir ayrıcalıktan öte ayırım aracı niteliğindedir.

Birlikte öğrenim görenlerin ya da çalışanların kardeşlikleri, arkadaşlıkları, dayanışmaları ulusal birlik yönünden son derece önemli iken, yurttaşları dinsel simgelerle ayırmak toplumda, özellikle gençler arasında sosyal görüş, din, inanç ve mezhep ayrılığını kısırtarak bölünmelere yol açacaktır.

- Anayasa Mahkemesinin parti kapatma kararlarında da, partilerin, yükseköğretim kurumları öğrencilerinin başörtüsü kullanmalarını destekleyen davranışları laiklik ilkesine aykırı bulunarak, kapatma nedeni sayılmıştır. (K.1998/1)

- Yüksek Mahkemenin diğer bir kararında da,

- "Böylece, davalı Parti tarafından güçlü bir siyasal sembol olarak kullanılan başörtüsü veya türbanın, eylemli bir durum yaratılarak TBMM'ye taşınması girişimiyle geçmişinde teokratik bir devlet deneyimi geçirmiş olan Türkiye Cumhuriyetinde özel bir yeri ve önemi bulunan laiklik ilkesi ağır biçimde ihlal edilmiştir",

değerlendirmesi yapılmıştır. (K.2001/2)

Bu aşamada bir konunun altını özenle ve önemle çizmek gerekir: Anayasa Mahkemesi, Anayasaya uygunluk denetimi görevi nedeniyle anayasal kural, kavram ve ilkeleri resmen yorumlamaya yetkili tek organ olduğuna ve Anayasanın 153 üncü maddesi uyarınca Yüksek Mahkemenin kararları yasama, yürütme ve yargı organlarını, yönetim makamlarını, gerçek ve tüzelkişileri, kısaca herkesi bağladığına göre, anayasal kuralların Anayasa Mahkemesi kararlarıyla birlikte okunması zorunludur.

Anayasanın yukarıda açıklanan kuralları ve Anayasa Mahkemesi kararlarının bu kurallara kazandırdığı içerik nedeniyle yasalarda türbana ilişkin bir düzenleme yapılması olanaksızdır.

b- Anayasanın 138 inci maddesinde, yasama ve yürütme organları ile yönetimin mahkeme kararlarına uymak zorunda oldukları; bu organları ile yönetimin mahkeme kararlarını hiçbir biçimde değiştiremeyeceği ve bunların yerine getirilmesini geciktiremeyeceği kurala bağlanmıştır.

Bu kural, Danıştayın türbanla ilgili kararlarına önem ve anlam kazandırmaktadır.

Yükseköğretim Kurulu, 1982 yılında çıkardığı bir genelgeyle görevlilerin ve öğrencilerin giysilerinin Atatürk ilke ve devrimlerine uygun olması gerektiğini belirtmiştir. Danıştay, başvuru üzerine aldığı kararda bu konudaki yasaklamayı hukuka uygun bulmuştur. (8.D;K.1987/63)

Danıştay, daha sonra, aynı doğrultuda yapılan yönetmelik değişikliğine ilişkin iptal istemlerini de, aydın, uygar, cumhuriyetçi gençler yetiştirmekle görevli eğitim kurumlarında başörtüsü yasağı getirilmesinin hukuka uygun olduğunu behîterek reddetmiştir. (8.D;K.1988/512)

Yüksek Mahkeme, tersine yapılan, yani, yükseköğretim kurumlarında başörtüsünü serbest bırakan yönetsel düzenleyici işlemleri ise, Anayasanın laiklik, eşitlik ve devrim yasalarının korunması ilkelerine aykırı görerek iptal etmiştir. (8.D;K.1989/652)

Danıştayın tutumu kararlı biçimde sürmektedir. İdarî Dava Daireleri Genel Kurulunun son kararlarından birinde, Anayasanın Başlangıcı, 2, 42, 174 üncü maddeleri ve Anayasa Mahkemesi kararlarına dayanılarak, "Böylece, Anayasaya aykırılığı saptanmış olan, boyun ve saçların başörtüsü ve türbanla kapatılması durumu kılık ve kıyafet serbestisi dışında tutulmaktadır" saptaması yapılmıştır. (DİDDGK;K.61/327)

Danıştaya göre, yükseköğretim öğrencisi özellikle ve öncelikle Atatürk devrimlerini ve ilkelerini benimsemiş ve yaşamını bu ilkeler doğrultusunda sürdüren kişi olmalıdır. Tersine davranan öğrencinin, yükseköğretim öğrencisi olma sıfatının gereklerini yerine getirdiğinden söz edilemez. Ayrıca, öğretim elemanlarınca uyarılmasına karşın, ısrarla başörtüsü takmayı sürdüren öğrenci, okuldaki çalışma düzenini de bozmuş olacaktır.

c- Gerek Türkiye'den, gerek Avrupa Birliği ülkelerindeki gelişmeler nedeniyle bu ülkelerden yapılan başvurular sonucu Avrupa İnsan Hakları Komisyonu ve Mahkemesince verilen kararlarda da,

- Yükseköğrenimini laik bir üniversitede yapmayı seçen bir öğrencinin bu üniversitenin düzenlemelerini peşinen kabul etmiş sayılacağı,

- Üniversitelerin yaptıkları düzenlemelerin, farklı inanıştaki öğrencilerin birlikteliğini sağlamak amacıyla yönelik olarak, öğrencilerin dinsel inanışlarını açığa vurma özgürlüklerini yer ve biçim yönünden sınırlayabileceği,

- Özellikle nüfusunun büyük çoğunluğunun belli bir dine mensup olduğu ülkelerde, bu dinin tören ve simgelerinin herhangi bir yer ve biçimde sınırlama olmaksızın sergilenmesinin, din kurallarını uygulamayan ya da başka bir dine mensup olan öğrenciler üzerinde baskı oluşturabileceği,

- Laik üniversitelerin, öğrencilerin giysilerine ilişkin kurallar koyarken, kimi köktendincilerin yükseköğretimde kamu düzenini bozmalarını ve diğerlerinin inançlarına zarar vermemelerini sağlamaya özen gösterebilecekleri,

- Çocukların çok kolay etkilenebileceği bir yaşta, bu tür sembollerin, bir biçimde onlara dinlerini değiştirme yönünde etki yapabileceği,

- Kadınların başlarını örtmelerinin zorunlu olmasının, kadın-erkek eşitliğiyle ve demokratik bir toplumda öğretmenlerin öğrencilerine vermeleri gereken özgürlük, başkalarına saygı, eşitlik ve ayrımcılık yasağı iletileriyle bağdaştırılamayacağı,

- Baş örtme yasağının, devletin yansızlığını gerçekleştirmeye dönük yasal bir amaçla getirildiği,

gibi gerekçelerle, laik üniversite düzeninin gereklerine uygun davranmayan öğrencilere yaptırım uygulanması, din ve vicdan özgürlüğüne aykırı görülmemiştir.

Yukarıda yer verilen gerekçelerle, incelenen yasanın 5 inci maddesinin (d) bendinin anayasal kurallar ve Yüksek Mahkeme kararlarıyla bağdaşmadığı sonucuna varılmaktadır.

4- İncelenen yasanın 11 inci maddesinde,

"Kamu hizmetlerinin daha etkili ve verimli olarak yerine getirilebilmesi amacıyla, merkezi idare ile mahallî idareler, kendilerine ait hizmetlerden kanunlarda öngörülenleri, ilgileri itibarıyla üniversitelere, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına, hizmet birliklerine, özel sektöre ve alanında uzmanlaşmış sivil toplum örgütlerine gördürebilir. Bu durumda idarenin sorumluluğuna ilişkin hükümler saklıdır" düzenlemesine yer verilmiştir.

Bu düzenlemeyle, herhangi bir sınırlama ve hizmetler arasında bir ayrım yapılmadan, merkezi ve yerel tüm kamu hizmetlerinin özel sektöre gördürülebilmesine olanak yaratılmaktadır.

Anayasanın 128 inci maddesinde, devletin, kamu iktisadî teşebbüslerinin ve diğer kamu tüzel kişilerinin "genel idare esaslarına" göre yürütmekle yükümlü oldukları aslî ve sürekli görevlerin, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görüleceği belirtilmiştir. Buna göre, merkezi ve yerel yönetimlerin "genel idare esaslarına" göre yürüttükleri görevleri mutlaka vardır ve "kamu gücü" ve "kamu otoritesi" kullanılarak yürütülen bu görevler, aslî ve sürekli kamu hizmetleridir. Bu hizmetlerin memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle yürütülmesi zorunludur.

İncelenen yasanın 11 inci maddesinde, merkezî ve yerel yönetimlerin "genel idare esasları"na göre yürüttükleri aslî ve sürekli kamu hizmetleri de dahil tüm kamu hizmetlerinin özel sektöre gördürülebilmesine olanak tanımaktadır ki, düzenleme bu durumuyla Anayasanın 128 inci maddesiyle bağdaşmamaktadır.

Öte yandan, Anayasanın 7 nci maddesinde, yasama yetkisinin Türkiye Büyük Millet Meclisinde olduğu, bu yetkinin devredilemeyeceği kurala bağlanmış; 123 üncü maddesinde, yönetimin kuruluş ve görevlerinin, 127 nci maddesinde de, yerel yönetimlerin kuruluş, görev ve yetkilerinin yasayla düzenleneceği belirtilmiştir.

Yasayla yapılan düzenlemelerin "yasama yetkisinin devredilmezliği" ve "yönetimin yasallığı" ilkelerine aykırı olmaması gerekmektedir.

Bu ilkelere uygunluk, ancak temel kuralların yasada belirlenmesi, verilecek yetkinin çerçevesinin çizilmesi, yasa koyucunun uygun göreceği uzmanlık isteyen ve yönetim tekniğine ilişkin ayrıntıların yürütmeye bırakılmasıyla sağlanabilecektir.

Ayrıca, yasa koyucu genel kuralları koyarak yönetime, takdir yetkisine göre düzenleyebileceği bir alan bırakırken, yargısal denetimin etkinliğini engelleyecek biçimde nesnel ve genel düzenleme yapmamalıdır.

İncelenen Yasanın 11 inci maddesinde, kamu hizmetlerinin özel sektöre gördürülmesi konusunda hiçbir ilke konulmadan, temel kurallar ve yöntemler belirlenmeden, yalnızca yetkilendirmede bulunmaktadır. Bu durumuyla madde "yasama yetkisinin devredilemeyeceği" ve "yönetimin yasallığı" ilkeleriyle de bağdaşmamaktadır.

5- İncelenen Yasanın 23 üncü maddesinde,

"Dışişleri Bakanlığı ile Türk İşbirliği ve Kalkınma İdaresi Başkanlığı hariç, bakanlıklar ile diğer kamu kurum ve kuruluşları yurtdışı teşkilatı kuramazlar. Bakanlıklar ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarından hangilerinin hangi ülkelerde yurt dışı hizmeti sunacağı Bakanlar Kurulu tarafından belirlenir. Bu suretle belirlenecek kurum ve kuruluşların yurtdışı hizmetleri, ilgili kurum veya kuruluş personelinin Dışişleri Bakanlığı kadrolarına belirli süreli olarak görevlendirilmesi suretiyle yürütülür. Bu görevlere Dışişleri Bakanlığı elemanları atanamaz ve görevlendirilemez" düzenlemesine yer verilmiştir.

Bu düzenlemede, Bakanlar Kurulunca belirlenecek kurum ve kuruluşların yurtdışı hizmetlerinin, ilgili kurum ya da kuruluş personelinin Dışişleri Bakanlığı kadrolarında belirli süreli olarak görevlendirilmesi yoluyla yürütüleceği; Dışişleri Bakanlığı elemanlarının bu görevlere atanamayacağı ya da bu kadrolarda görevlendirilemeyeceği belirtilmiştir.

Geçici 4 üncü maddede de, sözü edilen Bakanlar Kurulu kararının üç ay içinde çıkarılacağı; bu kararname çıkarılıp yeni görevlendirmeler yapıncaya kadar eskilerin görevlerini sürdürecekleri kurala bağlanmıştır.

23 üncü maddenin son tümcesi, diğer bakanlıkların yurtdışı hizmetlerinin Dışişleri Bakanlığı elemanlarınca yürütülmesini engellemektedir.

Bu yönüyle düzenleme, yurt dışında hizmet yapması uygun görülen kamu kurum ve kuruluşları personelinin herhangi bir nedenle görevde bulunmaması durumunda devlet görevinin aksamasına neden olacak niteliktedir. Bu da, devletin dış politikasına zarar verecek, devlet saygınlığının zedelenmesi sonucunu doğurabilecektir.

Bu nedenle, söz konusu düzenleme hizmetin gerekleri ve kamu yararıyla bağdaşmamaktadır.

6- İncelenen yasanın, 38 inci maddesinde denetimin tanımı yapılmış, 39 uncu maddesinde denetimin kapsamı ve türleri belirlenmiş, 40 ıncı maddesinde de denetlemeye yetkili kurumlar gösterilmiştir.

Bu maddelerin birlikte incelenmesinden kamu yönetiminde denetim sisteminin tümüyle değiştirildiği görülmektedir. Getirilen sistemde;

- Denetimin, içdenetim ve dışdenetim olarak ikiye ayrıldığı,

- İçdenetimin, hataların önlenmesi, risk ve zayıflıkların belirlenmesi, iyi uygulama örneklerinin yaygınlaştırılması, yönetim sistemlerinin ve süreçlerinin geliştirilmesi amacıyla yapılan denetim olduğu,

- Dışdenetimin, kamu kurum ve kuruluşlarının hesap verme sorumluluğu çerçevesinde, tüm etkinlik, karar ve işlemlerinin, kurumsal amaç, hedef, plan ve yasalara uygunluk yönünden incelenmesi anlamına geldiği,

- İç ve dışdenetimin, hukuka uygunluk, malî denetim ve performans denetimini kapsadığı,

- Hukuka uygunluk denetiminin, eylem ve işlemlerin ilgili yasa, tüzük, yönetmelik ve diğer yazılı kurallara uygunluğunun denetlenmesi olduğu,

- İçdenetimin, kamu kurum ve kuruluşlarının kendi yöneticileri ya da kurumun üst yöneticisinin görevlendireceği içdenetim elemanlarınca yürütüleceği,

- Dışdenetimin Sayıştayca yapılacağı ya da yaptırılacağı,

belirtilmektedir.

Bu kurallardan kimilerinin anayasal ilkeler, denetimin gerekleri ve kamu yararı yönünden irdelemesinde yarar bulunmaktadır.

a- İncelenen yasanın, denetlemeye yetkili kurumları gösteren 40 ıncı maddesi ile bakanlıklar, bağlı ve ilgili kuruluşların örgütlenmesine ilişkin maddelerinde, Türk yönetim yapısında köklü geçmiş bulunan, yolsuzluklarla savaşmada önemli çalışmalar yürüten teftiş kurullarına yer verilmediği görülmektedir.

Merkezî yönetim, yönetsel etkinlikler alanında, yasal düzenlemelerin merkez olarak kabul ettiği bir yerde toplanmış bulunan üst düzey yöneticilerin aldıkları karar ve yaptıkları yürütülebilir işlemlere, devlet tüzelkişiliğinin yetki alanında bulunan tüm örgütsel birim ve görevlilerce uyulması ve bunları uygulaması anlamına gelmektedir.

Hukuksal bir kurum ve kavram olan hiyerarşi, merkezî yönetimin yukarıda yer verilen anlamı karşısında, "idarenin bütünlüğü"nin söz konusu olduğu örgütlenmede, merkezden yönetimin gerçekleştirme yöntemi ve aracıdır.

Bu yöntem ve aracın geçerli kılınabilmesinin en etkin yolunun ise hiyerarşik denetim olduğunda duraksama bulunmamaktadır.

Yukarıda ayrıntılarıyla açıklandığı gibi, Anayasada, "idarenin bütünlüğü ilkesi"nin gerçekleştirilmesinin hukuksal araçları olarak, hiyerarşi, yetki genişliği ve idarî vesayet kurumlarına yer verilmiştir. Bu kurumların her birinin "denetim" olgusunu içinde taşıdığı, bu yönüyle devlet aygıtının örgütlenmesine ilişkin düzenlemelerin, bu kurumlara yer vermesinin anayasal bir zorunluluk olduğu tartışmasızdır.

Uluslararası standartlarda teftiş kavramı, "denetim", "soruşturma", "yönetim" ve "danışmanlık" işlevlerini ve bu işlevleri yürütecek uzmanları içermektedir.

Gerek yukarıda ortaya konulan anayasal ilkeler gerek içerdiği öğeler gözönünde bulundurulduğunda, teftiş hizmeti, yalnızca yönetsel etkinliklerin yürütülmesinde usulsüzlüklerin ve yolsuzlukların ortaya çıkarılmasından, soruşturulmasından, bunların önlenmesi ve hizmetin daha etkin ve verimli kılınması için alınacak önlemlerin araştırılmasından ibaret olmayıp, aynı zamanda hiyerarşik denetimin ve vesayet denetiminin bu alanda uzmanlaşmış, yetkin, güvenceye sahip, siyasal istencin etkisinden soyutlanmış denetim elemanları eliyle yapılarak, idarenin bütünlüğü ilkesinin yaşama geçirilmesinin aracı olarak da görülmelidir.

İncelenen yasada öngörülen içdenetim etkinliği ise, teftişi etkili kılan uzmanlaşmış, yetkin, meslekî güvenceye sahip, siyasal istencin etkisinden soyutlanmış denetim elemanının yokluğu nedeniyle teftiş olgusundan uzaklaşmakta, daha çok üst yöneticinin kontrol ve gözetim etkinliğine indirgenmektedir.

Yasadaki içdenetim tanımının, teftiş olgusunun en önemli işlevi olan soruşturmayı kapsamadığının özellikle vurgulanması gerekir. Bu yönüyle, içdenetimin hukuksal anlamda bir teftiş ve denetim niteliğini taşımadığı ortaya çıkmaktadır.

Denetim elemanları aracılığıyla yolsuzlukları ve hukuka aykırılıkları saptamak ve önlemlerini almakla yükümlü olan merkezi yönetim, bunun dışında, yerel yönetimlerle ilgili olarak çıkardığı yasalar ve saptadığı standartlar uyarınca yaptığı düzenlemelerin uygulanmasını izlemek ve gerçek gereksinimleri karşılayıp karşılamadığını, bunlarda değişiklik yapılması gerekip gerekmediğini, ak-sayan yönlerin neler olduğunu bilmek ve gerekli önlemleri almak durumundadır.

Bu izlemenin ise, ancak kamu yönetimini her yönüyle çok iyi bilen, alanında uzmanlaşmış kişilerden oluşan denetim kuralları eliyle yapılabilceği açıktır. Bu nitelikte bir görevi herhangi bir kamu görevlisinin yapabileceğini varsaymak gerçeğe uygun olmadığı gibi, sağlayacağı yararlar da son derece sınırlıdır.

Öte yandan, incelenen yasayla kamu yönetimi hizmetlerinin büyük bölümü yerel yönetimlere devredilmekte olduğuna göre, yerel yönetimlerin uzmanlaşmış kişi ve kurullar eliyle teftiş ve denetime bağlı tutulmaları daha da önem kazanmaktadır.

Sonuç olarak, incelenen yasada öngörülen, kontrol ve gözetim işlevinden ibaret olan içdenetimin, bu yönüyle, gerek hiyerarşik gerek idarî vesayet denetimini kapsamadığı, getirilen düzenlemenin idarenin bütünlüğü ilkesinin gerçekleşme araçlarından biri olan denetim işlevini etkisiz kılacağı açıktır.

Bu nedenle, öngörülen içdenetim sistemi ve bu alanda teftiş kurullarının kaldırılması yerinde ve kamu yararına uygun görülmektedir.

b- İncelenen yasanın dışdenetime ilişkin düzenlemeleri üzerinde ayrıca durulması uygun olacaktır.

aa- Yukarıda da açıklandığı gibi, yasanın 40 ıncı maddesinde, merkezi yönetime dahil kurum ve kuruluşlar ile il özel yönetimleri, belediyeler, bunlara bağlı kuruluşlar ve yerel yönetim birliklerinin dışdenetiminin Sayıştayca yapılacağı belirtilmiştir.

Yasanın 39 uncu maddesine göre Sayıştaya verilen "dışdenetim" görevi, mali denetim yanında, kapsama giren kurum ve kuruluşların tüm eylem ve işlemlerinin hukuka uygunluk ve performans denetimini de kapsamaktadır.

İncelenen yasanın,

- 40 ıncı maddesinin ikinci fıkrasında, mali-ıdarî ayırımı yapılmadan genel söylemlerle, merkezi yönetime dahil tüm kurum ve kuruluşların, il özel yönetimlerinin, belediyelerin, bunlara bağlı kuruluşların, yerel yönetim birliklerinin "dışdenetim"inin Sayıştayca yapılacağını belirtilmiş olması,

- Aynı maddenin üçüncü fıkrasında, yerel yönetimler, bunların bağlı kuruluşları, işletmeleri ve yerel yönetim birliklerinin mali işlemler dışındaki diğer yönetsel işlemlerinin İçişleri Bakanlığınca yapılacağı belirtilmesine karşın, merkezi yönetimler ile bağlı ve ilgili kuruluşların mali işlemler dışındaki diğer yönetsel işlemleri için dışdenetim yöntemi öngörülmemiş olması,

- 39 uncu maddesinin ikinci fıkrasında, "dışdenetim" tanımlanırken, "kamu kurum ve kuruluşlarının hesap verme sorumluluğu çerçevesinde bütün faaliyet, karar ve işlemlerinin, kurumsal amaç, hedef ve planlara ve kanunlara uygunluk yönünden incelenmesi ve sonuçlarının değerlendirilmesidir" genel söyleminin kullanılmış olması,

Her ne kadar, bu tanımda, "hesap verme sorumluluğu çerçevesinde" anlatımı kullanılmış ise de, bu anlatımın, yasanın 1 inci maddesinde belirlenen kamu yönetimi amacının yinelenmesine dönük genel ve soyut bir söylem olması,

- Aynı maddenin, kamu kurum ve kuruluşlarının iç ve dışdenetiminin kapsamını belirleyen üçüncü fıkrasının, "Kamu kurum ve kuruluşlarının iç ve dışdenetimi; hukuka uygunluk, mali denetim ve performans denetimini kapsar" biçimindeki düzenlemesinden, "mali denetimin" üç denetim alanından yalnızca birini göstermesi,

- 39 uncu maddenin üçüncü fıkrasının (a) ve (c) bentlerindeki "hukuka uygunluk" ve "performans" denetimlerinin tanımlarının kapsamı,

Sayıştay denetiminin, mali işlemler yanında kapsama giren kamu kurum ve kuruluşlarının tüm eylem ve işlemlerinin hukuka uygunluk ve performans denetimini de kapsadığını göstermektedir.

Ayrıca, 10.12.2003 günlü, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Yasasının "Dışdenetim" başlıklı altıncı kısmının tümüyle Sayıştaya ayrılmasına, dışdenetim için başkaca bir kurum ya da kuruluş öngörülmemesine karşın, 68 inci maddesinde, Sayıştayca yapılacak denetimin "harcama sonrası mali denetim" olduğu açıkça belirtilmiştir.

Her iki yasa kuralı arasındaki fark, incelenen yasada öngörülen Sayıştayın dışdenetiminin geniş kapsamlı olduğunu göstermektedir.

Anayasanın 160 ıncı maddesinde, Sayıştayın, genel ve katma bütçeli kurumların tüm gelir ve giderleri ile mallarını Türkiye Büyük Millet Meclisi adına denetlemek, sorumluların hesap ve işlemlerini kesin hükme bağlamak ve yasalarla verilen inceleme, denetleme ve hükme bağlama işlerini yapmakla görevli olduğu belirtilmiştir.

Maddeden de anlaşılacağı gibi, Sayıştay, mali denetim yetki ve göreviyle donatılan bir anayasal kurumdur.

Her ne kadar, maddede, Sayıştaya "inceleme ve denetleme" görev ve yetkisinin yasalarla verilebileceği öngörülmüşse de, buradaki "denetim" sözcüğü de mali denetimi kapsamaktadır. Çünkü, 160 ıncı maddenin ana düzenlemesiyle Sayıştaya yalnızca mali denetim görevi ve yetkisi verilmiştir. Ayrıca, yasalarla verilecek "denetim" görevi, "hükme bağlama" yetkisiyle birlikte anılmıştır. Sayıştayın hükme bağlama yetkisinin mali denetimle ilgili olduğunda kuşku bulunmamaktadır.

Bu nedenle, incelenen yasayla Sayıştaya verilen "hukuka uygunluk" ve "performans" denetim yetki ve görevinin Anayasanın 160 ıncı maddesine uygun düşmediği sonucuna varılmaktadır.

bb- İncelenen Yasanın 40 ıncı maddesinde, Sayıştay dışdenetim görev ve yetkisiyle donatılırken, "dışdenetimi (...) Sayıştay tarafından yapılır veya yaptırılır" kuralına yer verilerek, Sayıştayın dışdenetim yetkisini devretmesine olanak sağlanmıştır.

Bu düzenleme uyarınca Sayıştay, kapsama giren kurum ve kuruluşların denetimlerini özel ve bağımsız denetim şirketlerine yaptırabilecektir.

Yukarıdaki bölümlerde ayrıntılarıyla açıklandığı gibi, Anayasanın 6 ncı maddesinde, hiçbir kimse ya da organın kaynağını Anayasadan almayan bir devlet yetkisi kullanamayacağı; 128 inci maddesinde, devletin genel yönetim ilkelerine göre yürütmekle yükümlü olduğu kamu hizmetlerinin gerektirdiği aslı ve sürekli görevlerin memurlar ve diğer kamu görevlilerince yerine getirileceği kurala bağlanmıştır.

Bu kural uyarınca, Sayıştayın genel yönetim ilkelerine göre yürütülen aslı ve sürekli görevi olduğunda kuşku bulunmayan denetim görevini kamu görevlileri eliyle yerine getirmesi zorunludur. Bu da, denetim görevinin doğrudan Sayıştayca yapılması gerektiği anlamına gelmektedir.

Ayrıca, Anayasanın 160 ncı maddesinde de, Sayıştayın öngörülen hizmetleri "yapmakla" görevli olduğu belirtilmiş; Sayıştaya bu görevleri kendi dışında bir kurum ya da kuruluşa "yaptırma" yetkisi verilmemiştir.

Bu nedenle, incelenen yasanın, dışdenetim görevinin özel ve bağımsız denetim kuruluşlarına yaptırılmasına olanak sağlayan 40 ncı madde düzenlemesi, Anayasanın 128 ve 160 ncı maddeleriyle bağdaşmamaktadır.

7- İncelenen Yasanın 46 ncı maddesinin,

- Üçüncü fıkrasında, diğer kamu görevlileri ile işçilerden tam ya da kısmî zamanlı olarak, kadro koşuluna bağlı olmaksızın sözleşmeli statüde çalıştırılacakların görevleri, hak ve yükümlülükleri ile performans ölçütlerinin sözleşmelerinde düzenleneceği,

- Beşinci fıkrasında, hükümetin görevi sona erdiğinde,

Milli Savunma Bakanlığı Müsteşarı dışındaki müsteşarların,

Başkanlık ve genel müdürlük biçiminde kurulan bağlı ve ilgili kuruluşlarda, kendi genel kurullarının seçimiyle gelenler dışındaki başkan ve genel müdürlerin, görevlerinin kendiliğinden sona ermiş sayılacağı,

Bu görevlere yeni bir atama ya da görevlendirme yapılmıyca kadar bu kişilerin görevlerini sürdürecekleri,

Bu biçimde görevi sona erenlerden başka bir göreve atanmayanların, özlük hakları saklı kalarak, kadro koşulu aranmaksızın bakanlık müşavirliğine atanacakları,

belirtilmiştir.

a- Yasanın 46 ncı maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında, kamu hizmetlerinin memurlar, diğer kamu görevlileri ve işçiler eliyle yürütüleceği; memurlar ve diğer kamu görevlilerinin işe alınmaları ve görevde yükselmelerinin ehliyeteye dayalı seçme sınavı ve liyakat esasına göre yapılacağı kurala bağlanmıştır.

Bu kuralda, diğer kamu görevlileri, memurlar gibi, genel yönetim ilkelerine göre yürütülen aslı ve sürekli kamu hizmetlerinde çalışan personel olarak düzenlenmiştir.

Anayasanın 128 inci maddesinde, memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ile diğer özlük işlerinin yasayla düzenlenmesi öngörülmüştür.

Oysa, incelenen yasanın 46 ncı maddesinin üçüncü fıkrasında, diğer kamu görevlilerinin görevleri, hak ve yükümlülükleri ile performans ölçütlerinin sözleşmelerinde yer alacağı belirtilmiştir.

Bu durumuyla düzenleme, Anayasanın 128 inci maddesine aykırı düşmektedir.

b- Kamu personel rejimimizde, memuru da içerecek biçimde, geniş anlamıyla kamu görevlisi, hükümetin değil devletin memuru olarak düzenlenmiştir. Bu konumu nedeniyle, memurlar ve diğer kamu görevlilerinin siyasal kaygı içine düşmeden hizmet vermeleri için yansız olmaları ilkesi getirilmiş ve bu ilke gereği yasal güvenceye alınmışlardır.

Anayasanın 128 inci maddesinde, bu düşünce ve gerekçeyle, memurların ve diğer kamu görevlilerinin niteliklerinin, atanmalarının, görev ve yetkilerinin, haklarının ve yükümlülüklerinin, aylık, ödenek ve diğer özlük işlerinin yasayla düzenleneceği kurala bağlanmıştır.

Kamu personel rejimi, göreve alınmada ve görevde yükselmeye kariyer ve liyakat ilkelerine dayanmaktadır. Memurlar ve diğer kamu görevlilerine sağlanan güvencenin temel amacı ise, bu gibilerin kamu görevini hiçbir etki altında kalmadan, yalnızca kamusal çıkarları gözeterek yerine getirmesidir.

Nitekim, yine aynı nedenle, Anayasanın 68 inci maddesinin altıncı fıkrasında kamu görevlilerinin siyasi parti üyesi olmaları yasaklanmış; 76 ncı maddesinin son fıkrasında da, görevlerinden çekilmedikçe aday olamayacakları ve milletvekili seçilemeyecekleri kurala bağlanmıştır.

Öte yandan, Anayasanın 70 inci maddesinde, kamu hizmetlerine girmek bir hak olarak düzenlenmiş; ikinci fıkrasında, hizmete alınmada görevin gerektirdiği niteliklerden başka bir ayırımın gözetilemeyeceği belirtilmiştir.

Yasanın 46 ncı maddesiyle, maddede sayılan kimi üst düzey kamu görevlilerinin görev sürelerinin hükümetin ömrüne bağlanması hiçbir bilimsel ölçüte dayanmamaktadır. Tüm kamu görevlileri gibi müsteşarlar, başkanlar ve genel müdürler de devletin görevlileridir ve görevlerini yasalar çerçevesinde dürüstlük ve yansızlıkla yapmakla yükümlüdürler.

Bir müsteşarın, başkanın ya da genel müdürün görevinin, hiçbir haklı neden olmadan, salt hükümetin değişmiş olmasına dayanılarak kendiliğinden sona erdirilmesi, kamu yönetiminin sürekliliği ilkesine aykırıdır, kamu hizmetinin gerekleri ve hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmamaktadır.

Getirilen düzenlemeyle, üst düzey kimi görevlerde bulunan kamu görevlilerinin "devlet memuru" kimliği yok edilmekte, parti yandaşlığı yarışının önü açılmaktadır. Bunun neden olacağı üst düzey görevlere gelebilmek için bürokratlar arasında başlayacak yandaşlık tutkusunun ve öne geçme ve kazanma çatışmalarının kamu hizmetini ve kamu yönetimini olumsuz yönde etkileyeceği kuşkusuzdur.

Kamu görevlilerinden, görevinde kusurlu davranan ya da başarılı olamayanların bu nedenle bir yönetsel işlemle görevden alınmaları ile böylesine bir haklı nedenin var olup olmadığına bakılmaksızın salt hükümet değişikliği gerekçesiyle kimi üst düzey kamu personelinin görevlerinin sona ermiş sayılması, birbirinden çok farklı hukuksal sonuçlar doğuracak olgulardır.

Bunlardan birinciler, doğrudan kamu yararına dayanan işlemler olmasına karşılık, ikinci kümede yer verilenler, kamu personelinin yükselmesinde ve görevde kalmasında liyakat sistemini geri plana iteceği ve bürokrasinin siyasallaşmasına yol açacağı için kamu yararına aykırı olacaktır.

Ayrıca, yasada öngörülen yönetime göre, belirtilen üst düzey yöneticilerin görevi kendiliğinden sona ereceğinden, görevde kalması istenenler için yeniden bir işlem yapılması gerekecektir ki, bunun anlamsızlığı ortadadır.

Yasal düzenlemelerin genel amacının kamu yararını gerçekleştirmek olduğu gözönünde bulundurulduğunda, 46 ncı maddenin beşinci fıkrasının anayasal ilkelere, kamu hizmetinin gereklerine ve kamu yararına uygun düşüğünü söylemek olanaksızdır.

8- İncelenen yasanın,

- 49 uncu maddesi ile 24.06.1983 günlü, 72 sayılı Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu Hakkında Kanun Hükmünde Karamame yürürlükten kaldırılmakta; 10.12.2003 günlü, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Yasasının eki (I) sayılı cetvelde yer verilen "37-Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu" ibaresi cetvelden çıkarılmaktadır.

- Geçici 3 üncü maddesiyle de,

Yüksek Denetleme Kurulu, personeli, araç, gereç, her türlü taşınır ve hizmet binası dışındaki taşınmaz malları ve bütçesiyle Sayıştaya devredilmekte,

Bu kurulun denetleme kapsamına giren kuruluşların denetimlerinin, Sayıştay Yasasında yapılacak düzenlemeye kadar mülga 72 sayılı Kanun Hükmünde Kararname kurallarına göre Sayıştayca sonuçlandırılacağı vurgulanmakta,

Diğer yasalarda ve kanun hükmünde kararnamelerde kurula yapılan göndermelerin Sayıştaya yapılmış sayılacağı belirtilmektedir.

Böylece, Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu kaldırılmakta ve kapsamına giren kuruluşların denetim görevi Sayıştaya verilmektedir.

Yüksek Denetleme Kurulu, 72 sayılı Kanun Hükmünde Kararname uyarınca,

- Kamu iktisadî teşebbüslerini,
  - Özel yasalarında Yüksek Denetleme Kurulunun denetimine bağı olduğu belirtilen kurum ve kuruluşları,
  - Sosyal güvenlik kuruluşlarını,
- denetlemektedir.

8.6.1984 günlü, 233 sayılı Kamu İktisadî Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 2 nci maddesinde, kamu iktisadî teşebbüsünün, iktisadî devlet teşekkülü ile kamu iktisadî kuruluşunun ortak adı olduğu belirtilmiş;

- İktisadî devlet teşekkülü, sermayesinin tümü devlete ilişkin, iktisadî alanda ticarî isterlere göre etkinlik göstermek üzere kurulan,

- Kamu iktisadî kuruluşu da, sermayesinin tümü devlete ilişkin olup, tekel niteliğindeki mal ve hizmeti kamu yararı gözeterek üretmek ve pazarlamak üzere kurulan ve gördüğü bu kamu hizmeti nedeniyle ürettiği mal ya da hizmet imtiyaz kapsamında sayılan,

kamu iktisadî teşebbüsü olarak tanımlanmıştır.

2.4.1987 günlü, 3346 sayılı Kamu İktisadî Teşebbüsleri ile Fonların Türkiye Büyük Millet Meclisince Denetlenmesinin Düzenlenmesi Hakkında Yasanın I inci maddesinde, bu yasanın amacının, kamu iktisadî teşebbüslerinin Türkiye Büyük Millet Meclisince kuruluş amaçlarına göre denetlenmesine ilişkin usul ve esasları düzenlemek olduğu belirtilmiştir.

Bu kurallardan da anlaşılacağı gibi, incelenen yasayla kamu iktisadî teşebbüslerinin denetimi Sayıştaya devredilmektedir.

Anayasanın,

-160 ıncı maddesinde, Sayıştaya, genel ve katma bütçeli dairelerin gelir ve giderleri ile mallarını Türkiye Büyük Millet Meclisi adına denetlemek ve sorumluların hesap ve işlemlerini kesin hükme bağlamak görev ve yetkisi verilmiş,

-165 inci maddesinde de, sermayesinin yarısından fazlası doğrudan doğruya ya da dolaylı olarak devlete ilişkin olan kamu kuruluş ve ortaklıklarının Türkiye Büyük Millet Meclisince denetlenmesi esaslarının yasayla düzenlenmesi öngörülmüştür.

Görüldüğü gibi Anayasa koyucu, her iki görevin de Sayıştaya verilmesi olanaklı iken, ikinci denetim görevini Sayıştaya vermeyerek yasaya bırakmıştır. Anayasa koyucunun amacı, devletin sermayesinin yarısından fazlasına sahip olduğu kamu kurum ve kuruluşlarının denetim görevini, farklı denetim tekniği nedeniyle Sayıştay dışında bir başka kuruma vermektir.

Anayasa koyucu, Anayasanın 165 inci maddesinde, kapsama girenlerin denetim esaslarının yasayla belirleneceğini öngörürken, yasa koyucuya sınırsız takdir yetkisi tanınamış, bu yetkiyi, yukarıda vurgulanan amaçla sınırlamıştır.

Ayrıca, Anayasanın 160 inci maddesinde, Sayıştayın "Türkiye Büyük Millet Meclisi adına" denetim yapacağı belirtilmişken, 165 inci maddesinde, kapsama girenlerin denetimlerinin "Türkiye Büyük Millet Meclisince" yapılacağı kurala bağlanmıştır.

"Adına" denetim yapmakla doğrudan "Türkiye Büyük Millet Meclisince" denetim yapılması, doğrudan sonuçlar yönünden farklıdır. "Adına" yapılan denetimde, başlangıcından sonuçlandırılmasına kadar tüm denetim süreci Sayıştay içinde başlayıp bitirilmektedir.

Oysa, doğrudan yapılan denetimde, Yüksek Denetleme Kurulu 72 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve 3346 sayılı Yasaya göre denetimi gerçekleştirip rapor düzenlemekte, bu rapor Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülerek karara bağlanmaktadır.

Anayasanın 160 ve 165 inci maddelerindeki bu içerik farklılığı da, 165 inci madde kapsamına girenlerin Sayıştayca denetimine engel oluşturmaktadır.

Bu nedenlerle, Yüksek Denetleme Kurulunun kapatılarak, sermayesinin yarısından fazlası doğrudan ya da dolaylı olarak devlete ilişkin kamu kuruluş ve ortaklıklarının denetim yetkisinin Sayıştaya verilmesi Anayasanın 160 ve 165 inci maddeleriyle bağdaşmamaktadır.

Sonuç olarak belirtmek gerekir ki, kamu yönetiminde yeniden yapılandırma gereksinimi olduğu yadsınamaz bir gerçektir. Kamu yönetiminin hızlı, etkili ve verimli biçimde çalışması ve nitelikli hizmet üretmesi için gerekli düzenlemelerin yapılması zorunlu duruma gelmiştir.

Ancak, yapılacak düzenlemelerin ülke ve ulus birliğini, tekil devlet yapısını, merkezî yönetim-yerel yönetim dengesini zedelememesine, anayasal ilkelere, kamu yararına ve kamu hizmetinin gereklerine uygun olmasına özen gösterilmesi yaşamsal önem taşımaktadır.

Yayımlanması yukarıda açıklanan gerekçelerle uygun görülmeyen 5227 sayılı "Kamu Yönetiminin Temel İlkeleri ve Yeniden Yapılandırılması Hakkında Kanun", 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 16, 23, 38, 39, 40, 46, 49, geçici 1, geçici 3, geçici 4, geçici 5, geçici 6, geçici 7, geçici 8 ve geçici 9 uncu maddelerinin Türkiye Büyük Millet Meclisince bir kez daha görüşülmesi için, Anayasanın değişik 89 ve 104 üncü maddeleri uyarınca ilişikte geri gönderilmiştir.

Ahmet Necdet Sezer
Cumhurbaşkanı

BAŞKAN - Bilgilerinize sunulmuştur.

Birleşime 5 dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati : 16.31

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 16.43

BAŞKAN: Başkanvekili İsmail ALPTEKİN**KÂTİP ÜYELER: Ahmet KÜÇÜK (Çanakkale), Mehmet DANİŞ (Çanakkale)**

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, 5 inci Birleşimin İkinci Oturumunu açıyorum.

Sunuşlara kaldığımız yerden devam ediyoruz.

2 adet Meclis araştırması önergesi vardır; ayrı ayrı okutup, bilgilerinize sunacağım.

III. - BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)**C) GENSORU, GENEL GÖRÜŞME, MECLİS SORUŞTURMASI VE MECLİS ARAŞTIRMASI ÖNERGELERİ**

1.- Bursa Milletvekili Kemal Demirel ve 21 milletvekilinin, demiryollarında son zamanlarda meydana gelen tren kazalarının nedenlerinin, teknik personel durumunun ve aksaklıkların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/213)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Cumhuriyetin ilk yıllarında, demiryolu ulaşımımız gelişmiştir. Zamanla, ulaştırma konusunda demiryolları, önemini kaybetmiştir.

Cumhuriyetin ilanından önce 3 714 kilometre tren hattı yapılmıştır. 1923-1950 yılları arasında ise 3 779 kilometre tren yolu yapılmıştır.

1950-1995 yılları arasında ise sadece 1 055 kilometre tren yolu yapılmıştır. Bu arada, bazı hatlar da ulaşımdan kaldırılmıştır.

1950'den bugüne kadar, ülkeyi idare eden sağ parti politikalarının ilk ürünü olarak, demiryolları üvey evlat muamelesi görmüştür. 1950 yılından sonra, ulaştırma sektörünün birbirini tamamlayan iki anasistemi olan demiryolu ve karayolu arasında, zamanın şartları ve ülkenin ekonomik imkânlarının bir gereği olarak, dengeli bir kaynak dağılımının sağlanamaması ve buna karşılık gelişen demiryolu teknolojisine paralel yapılması gereken demiryolu yatırımları yapılamamıştır.

1950 yılında genel ulaştırma sistemleri içerisinde yolcuda yüzde 42 ve yükte yüzde 78 olan demiryolunun payı, 1999 yılında yolcuda yüzde 3,1'e, yükte de yüzde 4,6'ya düşmüştür.

Ülkemizde, dünya demiryolu teknolojisindeki olumlu gelişmelere uyum sağlanamamış ve bütün Avrupa'da yaygın olarak oluşturulmaya çalışılan yüksek hız şebekesine entegre olacak somut adımlar atılamamıştır.

Siyasi otoritenin günübürlük müdahaleleriyle demiryollarıyla ilgili yönetim yapısı hantallaşmış ve gelişmelere uyum sağlayabilen bir işletmecilik gerçekleştirilememiştir.

Ülkemizde, karayolu kazalarında yılda ortalama 6 000 kişi ölmekte, 100 000 kişi yaralanmaktadır. Demiryollarında ise, 1996 yılında, kuruluştan kaynaklanan 539 adet kazada 13 kişi ölmüş, 160 kişi yaralanmıştır; ancak, son birkaç ayda meydana gelen demiryolu kazaları, bu oranlarda büyük değişikliklere sebep olmuştur.

AB ülkelerinin ulaşımına ilgili durumuna bakıldığında, transit geçişlerin büyük bölümünün demiryollarıyla sağlandığı dikkat çekmektedir. Yolcu ve yük taşımacılığında çoğunlukla demiryolu kullanılmakta ve hızlı trenler sayesinde geçişlerde büyük kolaylıklar sağlanmaktadır.

Beş yıllık kalkınma planları içerisinde ulaşım ile ilgili bölümlerde en önemli yerin demiryollarına verilmesi gerektiği ve bu konunun en kısa zamanda çözülmesi gerektiği belirtilmiştir.

Demiryollarıyla ilgili aşama kaydedileceği yönündeki açıklamaların olmasına karşın, son zamanlarda kazalar ve aksaklıklar yönünden aşamalar kaydedilmiştir.

1- Demiryollarının ülkemizdeki durumu nedir?

2- 1950'li yıllardan sonra demiryollarına neden gerekli önem verilmemiştir?

3- Önceki hükümetler zamanında ve bu hükümet döneminde demiryolları neden geliştirilmemiştir?

4- AB'ye girmek için çaba harcayan ülkemizde demiryolu ulaşımıyla ilgili sürekli bir politika neden oluşturulmamaktadır?

5- Nitelikli teknik personel eksikliğinin düzeyi nedir?

6- Bu personelin eksikliği nasıl giderilmektedir?

7- İdarî personel demiryolları konusunda yeterli bilgi birikimine sahip midir?

8- Vagon yetersizliğiyle ilgili sorunlar nasıl çözülmeye çalışılmaktadır?

9- Rayların ve sinyalizasyon sistemlerinin kontrol ve bakımı nasıl sağlanmaktadır?

10- Son bir yıl içerisinde demiryollarında meydana gelen kazaların kaynağı nedir?

11- Hızlandırılmış tren çalışmasının altyapısı nasıl hazırlanmıştır?

12- Hızlandırılmış trenle ilgili deneme çalışmaları ne kadar süreyle kimler tarafından yapılmıştır?

13- Hızlandırılmış trenin deneme çalışmalarının sonuçları nelerdir?

14- Meydana gelen kazalarla bağlantılı olarak demiryolları personelinin moral düzeyinin düşük olduğu görülmektedir. Bunun ortadan kalkması için neler yapılmaktadır?

15- Demiryolu sistemimizin etkin kullanılabilmesi için Ulaştırma Bakanlığı olarak planladığımız çalışmalarınız nelerdir?

16- Demiryollarına yeniden işlev kazandırılması yönünde planlarınız nelerdir?

17- Yapılması planlandığı halde yapılmadığı için birçok insanımızın ölümüne sebep olan teknik eksiklikler nelerdir? Bunların yapılmama sebepleri nelerdir?

18- Yaşanan kazalarla ilgili somut açıklamalar neden ilgili Bakanlık tarafından zamanında yapılmamıştır?

19- Kazalarla ilgili teknik ekiplerden neden farklı açıklamalar yapılmaktadır?

20- Özellikle bakım, fren sistemleri ve sinyalizasyonla ilgili tedbirler neden zamanında alınmamıştır?

TCDD'de son zamanlarda meydana gelen tren kazalarının nedenleri, teknik personelin, rayların ve lokomotiflerin durumu ve sinyalizasyon ile fren sistemleriyle ilgili aksaklıkların araştırılması amacıyla, Anayasanın 98, TBMM İctüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca Meclis araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

1 - Kemal Demirel	(Bursa)
2 - A. İsmet Çanakçı	(Ankara)
3 - Algan Hacaloğlu	(İstanbul)
4 - Mustafa Erdoğan Yetenç	(Manisa)
5 - Erdoğan Kaplan	(Tekirdağ)

- 6 - M. Cevdet Selvi (Eskişehir)
7 - Bayram Ali Meral (Ankara)
8 - İdris Sami Tandoğdu (Ordu)
9 - Muzaffer R. Kurtulmuşoğlu (Ankara)
10 - Mehmet Siyam Kesimoğlu (Kırklareli)
11 - Selami Yiğit (Kars)
12 - Hasan Ören (Manisa)
13 - İzzet Çetin (Kocaeli)
14 - İsmet Atalay (İstanbul)
15 - V. Haşım Oral (Denizli)
16 - Fahrettin Üstün (Muğla)
17 - Ahmet Ersin (İzmir)
18 - Ali Arslan (Muğla)
19 - Hasan Fehmi Güneş (İstanbul)
20 - Nadir Saraç (Zonguldak)
21 - Turan Tüysüz (Şanlıurfa)
22 - Muharrem Kılıç (Malatya)

BAŞKAN - Bilgilerinize sunulmuştur.

Önerge gündemde yerini alacak ve Meclis araştırması açılıp açılmaması konusundaki öngörüşmeler, sırası geldiğinde yapılacaktır.

İkinci önergeyi okutuyorum:

2.- Bursa Milletvekili Kemal Demirel ve 20 milletvekilinin, Bursa-Orhaneli Termik Santralının çevreyi kirletip kirletmediğinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/214)

23.8.2004

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Bursa İli Orhaneli İlçesi sınırları içerisinde termik santral, yıllardır etkin bir şekilde faaliyete devam etmektedir. Adı geçen santralin, ulusal elektrik enerjimizin karşılanmasındaki yararları elbette büyüktür; ancak, son yıllarda bölgede yaşayan halkımızda çeşitli sağlık sorunları ortaya çıkmaya başlamıştır. Çevre halkında, özellikle solunum yollarıyla ilgili şikâyetler her geçen gün daha da çok artmakta ve yaşantıları bu yüzden olumsuz olarak etkilenmektedir.

Bölge halkı, aynı zamanda kanser görülme oranının arttığı yönünde şikâyetlerde de bulunmaktadır. Halk, hastalıklarının termik santraldan kaynaklandığı yönünde bir düşünceye kapılmıştır; çünkü, bu çevrede yaşayanlarda, eskiden bu hastalıkların şimdiki kadar görülmediği yönünde bir inanış gelişmiştir.

Termik santral kurulmadan önce daha verimli topraklarının olduğu ve ürünlerinin daha bol olduğunu belirten bölge sakinleri, artık ne ağaçlarının ne de sebze ve meyvelerinin iyi sonuç vermediğini söylemektedir.

Belirtilen santralin çevreye zarar vermemesi amacıyla bacagazı kükürt arıtma tesisinin bulunduğu bilinmektedir. 1997 yılında tamamlanan bacagazı kükürt arıtma sisteminin kullanılmadığı yönünde halkımızın izlenimleri oluşmuştur.

Dağlık arazilerde zor koşullarda yaşamlarını devam ettirmeye çalışan yöre halkımız, ortaya çıkan bu olumsuz koşullar yüzünden çok fazla etkilenmektedir. Zaten zor olan yaşam koşulları, sağlık sorunları ve kirlilik yüzünden gün geçtikçe kötüye gitmektedir. Halkın büyük çoğunluğu göç etmekte ve bu kötü koşullardan kurtulmaya çalışmaktadır; ancak, göçün beraberinde getireceği sorunlar da fazladır. Bu bölgedeki halkımız, zaten gariban durumdadır. Bu konuyla ilgili olarak halkımızın durumunun ortaya konulması ve çözüm yollarının bulunması gerekmektedir.

Bu bölgede yaşayan halkımızın son zamanlarda artmış olan sağlık sorunlarının sebeplerinin araştırılması, Orhaneli Termik Santralının çevreyi -toprak, hava ve su kirliliği- kirlletip kirlletmediğinin araştırılması ve eğer bir kirlilik söz konusu ise bunun ortadan kaldırılma yöntemlerinin bulunması amacıyla Yüce Meclisimizin ve halkımızın bilgilendirilmesi için, Anayasanın 98 inci, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104 üncü ve 105 inci maddeleri gereğince Meclis araştırması açılmasını arz ederiz.

1- Kemal Demirel	(Bursa)
2- Orhan Eraslan	(Niğde)
3- Ali Dinçer	(Bursa)
4- Selami Yiğit	(Kars)
5- Muharrem Kılıç	(Malatya)
6- Yücel Artantaş	(İğdir)
7- Kemal Kılıçdaroğlu	(İstanbul)
8- Mustafa Erdoğan Yetenç	(Manisa)
9- Yılmaz Kaya	(İzmir)
10- Ahmet Küçük	(Çanakkale)
11- Şevket Gürsoy	(Adıyaman)
12- Ensar Ögüt	(Ardahan)
13- İzzet Çetin	(Kocaeli)
14- Halil Tiryaki	(Kırıkkale)
15- Atila Emek	(Antalya)
16- Hüseyin Ekmekcioğlu	(Antalya)
17- Tuncay Ercenk	(Antalya)
18- İsmail Değertli	(Ankara)
19- İsmet Atalay	(İstanbul)
20- Mehmet S. Kesimoğlu	(Kırklareli)
21- Muzaffer R. Kurtulmuşoğlu	(Ankara)

BAŞKAN - Bilgilerinize sunulmuştur.

Önerge gündemde yerini alacak ve Meclis araştırması açılıp açılmaması konusundaki öngörüşmeler, sırası geldiğinde yapılacaktır.

Başbakanlığın, Anayasanın 82 nci maddesine göre verilmiş 5 adet tezkeresi vardır; ayrı ayrı okutup oylarınıza sunacağım.

Birinci tezkereyi okutuyorum:

B) TEZKERELER VE ÖNERGELER (Devam)

2.- *Millî Eğitim Bakanı Hüseyin Çelik'in Japonya'ya yaptığı resmî ziyarete katılacak milletvekillerine ilişkin Başbakanlık tezkeresi (3/663)*

24.8.2004

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Millî Eğitim Bakanı Doç. Dr. Hüseyin Çelik'in, görüşmelerde bulunmak üzere bir heyetle birlikte 22-27 Temmuz 2004 tarihlerinde Japonya'ya yaptığı resmî ziyarete, Sivas Milletvekili Osman Kılıç'ın da iştirak etmesi uygun görülmüş ve bu konudaki Bakanlar Kurulu kararının sureti ilişikte gönderilmiştir.

Anayasanın 82 nci maddesine göre gereğini arz ederim.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

BAŞKAN - Tezkerayı oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İkinci tezkereyi okutuyorum:

3.- *Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın İran'a yaptığı resmî ziyarete katılacak milletvekillerine ilişkin Başbakanlık tezkeresi (3/664)*

26.8.2004

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşmelerde bulunmak üzere, bir heyetle birlikte 27-29 Temmuz 2004 tarihlerinde İran'a yaptığım resmî ziyarete, ekli listede adları yazılı milletvekillerinin de iştirak etmesi uygun görülmüş ve bu konudaki Bakanlar Kurulu kararının sureti ilişikte gönderilmiştir.

Anayasanın 82 nci maddesine göre gereğini arz ederim.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

Liste:

Ömer Çelik	(Adana)
Ahmet İnal	(Batman)
İrfan Gündüz	(İstanbul)
Niyazi Özcan	(Kayseri)
Şaban Dişli	(Sakarya)

BAŞKAN - Tezkerayı oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Üçüncü tezkereyi okutuyorum:

4.- *Millî Eğitim Bakanı Hüseyin Çelik'in Moğolistan'a yaptığı resmî ziyarete katılacak milletvekillerine ilişkin Başbakanlık tezkeresi (3/665)*

9.9.2004

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Millî Eğitim Bakanı Doç. Dr. Hüseyin Çelik'in, görüşmelerde bulunmak üzere bir heyetle birlikte 25-29 Ağustos 2004 tarihleri arasında Moğolistan'a yaptığı resmî ziyarete, İstanbul Millet-

vekili Muharrem Karslı'nın da iştirak etmesi uygun görülmüş ve bu konudaki Bakanlar Kurulu kararının sureti ilişikte gönderilmiştir.

Anayasanın 82 nci maddesine göre gereğini arz ederim.

Recep Tayyip Erdoğan
Başbakan

BAŞKAN - Tezkereyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Dördüncü tezkereyi okutuyorum:

5.- Dışişleri Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Abdullah Gül'ün Estonya, Letonya ve Litvanya'ya yaptığı resmî ziyaretlere katılacak milletvekillerine ilişkin Başbakanlık tezkeresi (3/666)

1.10.2004

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Dışişleri Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Abdullah Gül'ün, görüşmelerde bulunmak üzere bir heyetle birlikte 8-13 Eylül 2004 tarihleri arasında Estonya, Letonya ve Litvanya'ya yaptığı resmî ziyarete, ekli listede adları yazılı milletvekillerinin de iştirak etmesi uygun görülmüş ve bu konudaki Bakanlar Kurulu kararının sureti ilişikte gönderilmiştir.

Anayasanın 82 nci maddesine göre gereğini arz ederim.

Recep Tayyip Erdoğan
Başbakan

Liste:

Osman Akman (Antalya)
Mehmet Emin Tutan (Bursa)
Mehmet S. Kesimoğlu (Kırklareli)

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Son tezkereyi okutuyorum:

6.- Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın Tacikistan'a yaptığı resmî ziyarete katılacak milletvekillerine ilişkin Başbakanlık tezkeresi (3/667)

1.10. 2004

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Devlet/Hükümet Başkanları 8 inci Zirve Toplantısına katılmak üzere, 13-14 Eylül 2004 tarihlerinde bir heyetle birlikte Tacikistan'a yaptığım resmî ziyarete, ekli listede adları yazılı milletvekillerinin de iştirak etmesi uygun görülmüş ve bu konudaki Bakanlar Kurulu kararının sureti ilişikte gönderilmiştir.

Anayasanın 82 nci maddesine göre gereğini arz ederim.

Recep Tayyip Erdoğan
Başbakan

Liste:

Ömer Çelik (Adana)
Egemen Bağış (İstanbul)
Şaban Dişli (Sakarya)

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

D) ÇEŞİTLİ İŞLER

1.- *Plan ve Bütçe Komisyonu ile Kamu İktisadî Teşebbüsleri Komisyonunda 1'er üyelik için aday olmak isteyen bağımsız milletvekillerinin yazılı olarak müracaat etmelerine ilişkin Başkanlık duyurusu*

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Plan ve Bütçe ile Kamu İktisadî Teşebbüsleri Komisyonlarında bağımsız milletvekillerine de 1'er üyelik düşmektedir. Bu komisyonlara aday olmak isteyen bağımsız milletvekillerinin 19 Ekim 2004 Salı günü saat 18.30'a kadar Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına yazılı olarak müracaat etmeleri rica olunur.

Gündemin "Seçim" kısmına geçiyoruz.

Bu kısımda komisyonlara üye seçimi yapılacaktır; ancak, siyasi parti gruplarınca komisyon üyelikleri için aday gösterme işlemi tamamlanamadığından seçimleri erteliyoruz.

Gündemin "Sözlü Sorular" kısmına geçiyoruz.

IV.- SORULAR VE CEVAPLAR**A) SÖZLÜ SORULAR VE CEVAPLARI**

1.- *İstanbul Milletvekili Onur Öymen'in, Vatikan Büyükelçiliğince İstanbul Fener Rum Patriği için kullanılan bir sıfatın düzeltilmesi için uyarı yapıp yapılmadığına ilişkin Dışişleri Bakanı ve Başbakan Yardımcısından sözlü soru önergesi (6/570)*

BAŞKAN- Soruyu cevaplandıracak Sayın Bakan?.. Yok.

Ertelenmiştir.

2.- *Yozgat Milletvekili Emin Koç'un, kurum değiştiren personele ve müftü atamalarına ilişkin Devlet Bakamndan sözlü soru önergesi (6/580)*

BAŞKAN- Soruyu cevaplandıracak Sayın Bakan?.. Yok.

Ertelenmiştir.

3.- *Yozgat Milletvekili Emin Koç'un, Diyanet İşleri Başkanlığından başka kurumlara geçiş yapan personele ve RTÜK'e başka kurumlardan geçen personele ilişkin Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısından sözlü soru önergesi (6/581) ve İçişleri Bakanı Abdülkadir Aksu'nun cevabı*

BAŞKAN- Soruyu cevaplandıracak Sayın Bakan?.. Burada.

Soruyu okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Başbakan Yardımcısı ve Devlet Bakanı Mehmet Ali Şahin tarafından sözlü olarak cevaplandırılması ricasıyla.

Emin Koç

Yozgat

1- Hükümetin personelden sorumlu bakanı olarak Diyanet İşleri Başkanlığı bünyesinde çalışırken sizin göreve gelmenizle birlikte bu kurumdan başka kurumlara ne kadar personel yatay geçiş yaptı?

2- Geçiş yapan personelin bakanlıklara göre sayısal dağılımı nedir?

3- Göreve geldiğiniz günden bugüne Radyo ve Televizyon Üst Kuruluna (RTÜK) bakanlıklardan yatay geçiş yapılmış mıdır? Yapıldıysa bu sayı nedir? Geçişin nedeni konusunda bir araştırma yaptınız mı?

BAŞKAN- Evet, soruyu İçişleri Bakanımız Sayın Abdülkadir Aksu cevaplandıracaklar.

Buyurunuz Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI ABDÜLKADİR AKSU (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; Yozgat Milletvekili Sayın Emin Koç'un sözlü soru önergesini cevaplamak üzere huzurlarımızdayım; hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Bir ve ikinci soruların cevabı: 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun değişik 74 üncü maddesinin birinci fıkrasında "Memurların bu Kanuna tabi kurumlar arasında, kurumların muvafakati ile kazanılmış hak dereceleri üzerinden veya 68 inci maddedeki esaslar çerçevesinde derece yükselmesi suretiyle, buldukları sınıftan veya öğrenim durumları itibariyle girebilecekleri sınıftan, bir kadroya nakilleri mümkündür" hükmü yer almaktadır. Bu çerçevede, Diyanet İşleri Başkanlığı, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi genel bütçeli bir kurum olduğundan, bu kurumdan bakanlıklara yapılacak naklen geçişlerde kurumların muvafakati yeterli olup, herhangi bir şekilde izin alınması gerekmemektedir. Bu sebeple, Diyanet İşleri Başkanlığından bakanlıklara yapılan naklen geçişler konusunda bakanlığımıza bağlı Devlet Personel Başkanlığında bir bilgi bulunmamaktadır.

Üçüncü sorunun cevabı: 21.3.2003 tarih ve 2003/18 sayılı Başbakanlık genelgesinde "Genel bütçeye dahil daireler ile katma bütçeli idareler, bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlar, kanunla kurulan fonlar, kefalet sandıkları, sosyal güvenlik kuruluşları ile genel ve katma bütçelerin transfer tertiplerinden yardım alan kuruluşlardan özel kanunlarla kurulmuş olan kurul, üstkurul, kurum, enstitü ve sair adlarla kamu tüzelkişiliğini haiz kamu kurum ve kuruluşlarına yapılacak naklen atamalarda, personelin çalıştığı kuruluş tarafından Devlet Personel Başkanlığı, Maliye Bakanlığı ve Başbakanlıktan izin alınacak, muvafakat işlemi bu izinler tamamlandıktan sonra gerçekleştirilecektir" hükmü yer almaktadır. Bu çerçevede;

1- Mezkûr genelgenin çıkarılmasından önce Radyo ve Televizyon Üst Kuruluna diğer kurum ve kuruluşlardan yapılacak naklen geçişlerde izin alınmasına gerek bulunmadığından, 58 inci hükümetin göreve başladığı tarihten söz konusu genelgenin yayımlandığı tarihe kadar geçen süredeki bu nakiller konusunda Devlet Personel Başkanlığında bir bilgi bulunmamaktadır.

2- Mezkûr genelge gereğince personelin naklen atanmasının yapılabilmesi için Devlet Personel Başkanlığının izni yeterli olmayıp, aynı zamanda Maliye Bakanlığı ve Başbakanlıktan da izin alınması gerekmektedir.

3- Devlet Personel Başkanlığı tarafından 21 Mart 2003 tarihinden bugüne kadar söz konusu genelge çerçevesinde İçişleri Bakanlığında (Emniyet Genel Müdürlüğünden) 1 adet, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığında (Sosyal Sigortalar Kurumu Başkanlığından) 1 adet, Devlet Bakanlığında (Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğünden) 1 adet, Çevre ve Orman Bakanlığında 1 adet olmak üzere, toplam 4 adet personelin Radyo ve Televizyon Üst Kuruluna naklen geçiş yapması hususunda izin verilmiş olup, bu personel için Maliye Bakanlığı ve Başbakanlıktan da izin alınarak atama işlemlerinin tamamlanıp tamamlanmadığı hususunda Devlet Personel Başkanlığında bir bilgi bulunmamaktadır.

4- Söz konusu personelin kurumların muvafakati ile kendi istekleri üzerine naklen geçişleri gerçekleştiğinden ve naklen geçiş sebepleri ilgili kurumlar ile kendilerine ait bir husus olduğundan, bu konuda Devlet Personel Başkanlığınca bir araştırma yapılmasına gerek duyulmamıştır.

Saygıyla arz ederim. (AK Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Bakan.

Sayın Bakanım, bir dakikanızı rica edebilir miyim...

Konuşmanızda, zabıtlara geçmesi bakımından "Bakanlığımıza bağlı Devlet Personel Başkanlığı" dediniz...

İÇİŞLERİ BAKANI ABDÜLKADİR AKSU (İstanbul) - Başbakan Yardımcılığına bağlı...

BAŞKAN - Başbakan Yardımcılığına bağlı...

Bu şekilde açıklamış oluyoruz.

Teşekkür ederiz.

4.- Niğde Milletvekili Orhan Eraslan'ın, Niğde-Nevşehir karayolunun bölünmüş yol programına alınıp alınmayacağına ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/583) ve İçişleri Bakanı Abdülkadir Aksu'nun cevabı

5.- Bursa Milletvekili Faruk Anbarcıoğlu'nun, Marmara, Düzce ve Pülümür depremlerinde yıkılan kamu binalarının sorumluları hakkında yapılan işlemlere ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/595) ve İçişleri Bakanı Abdülkadir Aksu'nun cevabı

6.- Bursa Milletvekili Mehmet Küçükbaşık'ın, Bursa-Osmangazi Belediyesi mücavir alanından çıkarılan köylerdeki kaçak yapılara ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/599) ve İçişleri Bakanı Abdülkadir Aksu'nun cevabı

7.- İzmir Milletvekili Ahmet Ersin'in, Sayıştay denetimi dışında kalan karayolu ihalelerine ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/612) ve İçişleri Bakanı Abdülkadir Aksu'nun cevabı

8.- Antalya Milletvekili Osman Özcan'ın, Alanya-Dimçayı-Kargacık arasında bölünmüş yol yapılıp yapılmayacağına ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/613) ve İçişleri Bakanı Abdülkadir Aksu'nun cevabı

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, şimdi, gündemin 4, 9, 12, 22 ve 23 üncü sıralarındaki sözlü soru önergelerini Sayın Bakan müştereken cevaplandırılacağından, sözlü soru önergelerini sırasıyla okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Bayındırlık ve İskân Bakanı Sayın Zeki Ergezen tarafından sözlü olarak cevaplandırılması için gereğini arz ederim.

Saygılarımla.

Orhan Eraslan

Niğde

Bilindiği üzere, Niğde-Nevşehir karayolu halen çift yönlü olarak hizmet vermektedir. Yoğun bir trafik akışına sahip olan bu yolda ölümlü ve ağır hasarlı trafik kazaları sıkça yaşanmaktadır.

Niğde-Nevşehir yöresinin turizm bakımından da gelişme kaydetmesi, karayolu trafiğini gün geçtikçe yoğunlaştırmaktadır.

Soru 1- Niğde-Nevşehir arasının duble yol programına alınması düşünülmekte midir?

Soru 2- Düşünüyor ise, gerçekleştirme programı nasıldır?

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Bayındırlık ve İskân Bakanı Sayın Zeki Ergezen tarafından sözlü olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Saygılarımla.

Faruk Anbarcıoğlu

Bursa

Soru 1- Marmara, Düzce, Pülümür depremlerinde yıkılan veya zarar gören kamu binalarını yapan müteahhit firmalar hakkında bugüne kadar hangi inceleme ve işlemler yapılmıştır?

Soru 2- Marmara, Düzce, Pülümür depremlerinde yaptıkları kamu binalarında kusuru görülen müteahhit firmalarla ilgili kamu binalarını bir daha yapmalarını için herhangi bir çalışma var mıdır?

Soru 3- Bingöl depreminde hasar gören yapılar içerisinde kamu binalarının payı nedir? Hasar gören veya yıkılan kamu binalarının sorumluları hakkında nasıl bir işlem yapılmıştır?

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Bayındırlık ve İskân Bakanı Sayın Zeki Ergezen tarafından sözlü olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

19.6.2003

Mehmet Küçükaşık

Bursa

Bursa Osmangazi Belediyesi mücavir alanı içinde olan ve kaçak yapıların yıkılmakta olduğu 11 köy, Bayındırlık ve İskân Bakanlığının 17.6.2003 günlü genelgesiyle Osmangazi Belediyesi mücavir alanından çıkarılarak bayındırlık ve iskân yetkileri Bayındırlık İl Müdürlüğüne devredilmiştir.

Sorular:

1- Gökçeören, Süleymaniye, Nilüfer, Yiğitalı, Gündoğdu, Hüseyinalan, Selçukgazi, Dürdane, Çağlayan, Aksungur ve Ahmetbey köyleri hangi gerekçeyle Osmangazi Belediyesi mücavir alanından çıkarılmıştır?

2- Anılan köylerdeki kaçak binaların bazılarında irticai faaliyetlerin yürütüldüğü doğru mudur?

3- Bayındırlık İl Müdürlüğüne kaçak yapıların yıkımına devam edilecek midir?

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Sayın Başbakan tarafından sözlü olarak yanıtlanmasını dilerim.

Ahmet Ersin

İzmir

Sayın Abdullah Gül Başkanlığında 18 Kasım 2002 tarihinde kurulan Hükümet, yeni ihale yasasının yürürlüğe girmesinden önceki 43 günde, 219 adet yol ihalesi yapmıştır. Bu ihalelerin toplam bedeli 52 trilyon olmasına karşılık her biri 750 milyar TL'nin altında tutulmuştur. Bu durumda da, yapılan 219 adet yol ihalesinin tamamı Sayıştayın denetimi dışında kalmıştır.

1.- Bu yol ihaleleri hangi firmalara ve hangi fiyatla verildi?

2.- Toplam bedeli 52 trilyon olan 219 adet yol ihalesi, Sayıştayın denetiminden kaçırılmak amacıyla mı 750'şer milyarlık dilimlere ayrıldı?

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Bayındırlık Bakanı Sayın Zeki Ergezen tarafından sözlü olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

26.6.2003

Osman Özcan

Antalya

1.- Alanya-Dimçayı-Kargıcak Beldesi arasında çift şerit yol yapımı düşünüyor mu? Düşünüldüyorsa yapımına ne zaman başlanacak?

2.- Eğer yapılacaksa genişliği kaç metre olacaktır?

BAŞKAN - Sayın Bakan, sorular okundu, cevaplayabilirsiniz.

Buyurun.

İçişleri Bakanımız Sayın Abdülkadir Aksu, bir soruyu Başbakan adına, diğer soruları da Bayındırlık Bakanımız adına cevaplandıracaktır

İÇİŞLERİ BAKANI ABDÜLKADİR AKSU (İstanbul)- Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarımız; soruları cevaplamadan önce, hepinizi, tekrar, saygıyla selamlıyorum.

Niğde Milletvekili Sayın Orhan Eraslan'ın sorusunu önce cevaplıyorum; soruyu tekrar okumuyorum.

Acil Eylem Planı kapsamında olan Niğde-Nevşehir güzergâhının Niğde-Nevşehir-Kayseri ayrımı arasındaki 12 kilometrelik kesiminde bölünmüş yol ve asfaltlama çalışmaları bitirilerek trafiğe açılmıştır. Ayrıca, 62 kilometre uzunluğundaki Niğde-Kayseri ayrımı-Nevşehir arası bölünmüş yol programına alınarak toprak işleri bitirilmiştir. Ayrıca, ihalesi yapılan sanat ve üstyapı işlerinin yanı sıra, Niğde ve Nevşehir istikametinden itibaren ilk 10'ar kilometresinde birleştirilmiş makine parkı ile bir kısım sanat yapıları ve toprak işleri tamamlanmış olup halen çalışmalara devam edilmektedir.

Arz ederim.

Yine, Bursa Milletvekili Sayın Faruk Anbarcıoğlu'nun Sayın Zeki Ergezen'den sorduğu soruları yanıtlıyorum.

1.- Marmara, Pülümür depremlerinde yıkılan veya zarar gören kamu binalarını yapan müteahhitler için 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ve Borçlar Kanununun amir hükümleri gereği ve ilgili işlerin sözleşme ve eklerine göre gizli, açık ayıplı ve kusurlu işlerle ilgili olarak sorumlu müteahhitler hakkında mevcut yasaların öngördüğü ihalelerden yasaklama, nam ve hesaba veya kendi tarafından yeniden yapılmasını veya onarılmasını sağlamak ve bunlar gibi durumlardan dolayı yaptırımlar uygulanmakta olup, bu durum sicillerine de işlenmektedir.

2.- Marmara depreminde yıkılan kamu binalarının 40 adedi Sakarya İlinde, 3'ü Kocaeli'nin Gölcük İlçesinde olup, Yalova İlinde ise yıkılan kamu binası bulunmamaktadır. Ancak, yıkılan kamu binalarının büyük çoğunluğunun eski yapılar olması ve ekonomik ömürlerini doldurmaları sebebiyle mesul tutulabilecek müteahhit tespit edilmediği gibi, zaman aşımı nedeniyle de haklarında yasal işlemler gerçekleştirilmemiştir.

Pülümür depremiyle ilgili yapılan soruşturmalar neticesinde, kusurlu olduğu görülen 12 müteahhit firmadan 7'si için ihalelere katılmaktan men cezası verilmesiyle birlikte, haklarında suç duyurusu ve nam ve hesabına yaptırma, 4'ü için yine suç duyurusu ve namı hesabına yaptırma gibi müeyyideler uygulanmış, 1'ine ise zaman aşımı nedeniyle işlem yapılamamıştır.

3.- 1.5.2003 tarihli Bingöl depremi sonrası yapılan hasar tespitinde 468 kamu binası incelemeye alınmış ve bunun 163'ünün hasarsız, 216'sının az hasarlı, 53'ünün orta hasarlı, 32'sinin ağır hasarlı ve 4'ünün ise yıkık olduğu tespit edilmiştir.

Bingöl İlindeki yaklaşık 8 800 civarındaki hasarlı bina sayısı dikkate alındığında, kamu binalarının bu pay içerisindeki sayısı 89 olup, yaklaşık oranı ise yüzde 1'e tekabül etmektedir.

Bayındırlık Bakanlığımızca yaptırılan ön inceleme ve araştırmalar neticesinde düzenlenen rapora göre, 54 adet iş Teftiş Kurulu Başkanlığına intikal ettirilmiş ve bunlardan 4'ü hakkında gerekli suç duyurusu yapılarak savcılığa sevk edilmiştir. Ayrıca, Bingöl İlinde yıkılan 4 kamu binasıyla ilgili olarak, 3 müteahhit firma yetkilisinden 6 kişi hakkında, 19 Ağustos 2003 tarihi itibarıyla Bingöl Cumhuriyet Savcılığına suç duyurusunda bulunulmuş olup, konu yargı aşamasındadır. Diğer taraftan, olaylarda sorumluluğu görülen müteahhit firmalara, bir yıl süreyle kamu ihalelerine katılmaktan men cezası verilmiştir.

Hasar tespiti yapılan 51 adet emniyet yapısı hakkında, Bakanlığımız Teftiş Kurulu tüzüğü'nün 7/C maddesiyle ilgili yönetmeliğin değişik 41 inci maddesine göre yapılan incelemeler tamamlanmak üzeredir. Buna göre, ilk etapta 2 müteahhit firma yetkilisi hakkında savcılığa suç duyurusunda bulunulması, 8 müteahhit ve firma hakkında, 2886 sayılı Devlet İhale Kanununun 84 üncü maddesi

uyarınca, İçişleri Bakanlığınca, ihalelere katılmaktan yasaklama kararı verilmesi önerilmiş, geri kalan müteahhit firma ve yetkilileri hakkında ise cumhuriyet başsavcılığına suç duyurusunda bulunulması gerekiyorsa da, isnat edilen suçların üzerinden beş yıldan fazla bir süre geçmesi, zamanaşımı nedeniyle, bunlar hakkında şimdilik doğrudan işlem yapılması mümkün olmamaktadır. Ancak, bu durum, Bayındırlık Bakanlığınca yürütülen müteahhitlik sicil kayıt ve takip işlerinde dikkate alınacaktır.

Arz ederim.

Yine, Bursa Milletvekili Sayın Mehmet Küçükbaşık'ın sorularını cevaplıyorum.

1.- Gündoğdu, Süleymaniye, Yiğitalı, Nilüfer, Dürdane, Selçukgazi, Hüseyinalan, Çağlayan, Ahmetbey, Aksungur ve Gökçeören Köyü Muhtarlıklarınca Bursa Valiliği Bayındırlık ve İskân Müdürlüğüne verilen dilekçelerde, Osmangazi Belediyesinin köylerine yeterince hizmet götürmediği belirtilerek, bu belediyenin mücavir alanı içerisinde çıkma talebinde bulunmuşlar ve söz konusu talebi, Bursa Valiliği Bayındırlık ve İskân Müdürlüğü'nün, 12.6.2003 tarihinde Bayındırlık Bakanlığına iletmesi üzerine, 3194 sayılı İmar Kanununun 45 inci maddesi "Bakanlık gerekli gördüğü hallerde mücavir alana alma ve çıkarma hususunda resen karar verebilir" hükmü uyarınca, söz konusu alanlar, 17.6.2003 tarihinde Osmangazi Belediyesi mücavir alan sınırlarından resen çıkarılmıştır.

Yapılan bu uygulamada, İmar Kanununa aykırı herhangi bir husus bulunmamaktadır; çünkü, bu tür uygulama ve talepler, zaman zaman, diğer ilçe ve beldeler için de olabilmektedir. Böyle bir uygulama, yakın bir tarihte, İzmir İli Torbalı İlçesine bağlı Demirci ve Yoğurtçular Köyleri için de yapılmıştır. İnsanlarımızın gerekçeleriye, bağlı buldukları belediye hizmetlerinden yeterince yararlanmalarını ve sağlıklı bir kent yaşamına kavuşma arzularıdır.

Diğer taraftan, kaçak binaların bazılarında irticaf faaliyetler yürütüldüğüne ilişkin iddialar İçişleri Bakanlığınca -bizim Bakanlığa- iletilmiş, buna dair herhangi bir bilgi ve belge bulunmadığı da belirtilmiştir.

Ayrıca, bölgede kaçak olarak inşa edilen yapılarla ilgili de yasal işlemler, Bursa Valiliği Bayındırlık ve İskân Müdürlüğüne, sırası bir şekilde takip edilmektedir.

Arz ederim.

Değerli arkadaşlarım, İzmir Milletvekili Sayın Ahmet Ersin'in sorusunu cevaplıyorum.

18.11.2002-31.12.2002 tarihleri arasında, Bayındırlık Bakanlığı Karayolları Genel Müdürlüğüne bağlı bölgelerde yapılan ihaleler, 2886 sayılı Devlet İhale Kanununun "Emanet suretiyle yapılacak işler" başlıklı 81 inci maddesine ve Bakanlar Kurulunun 84/8125 sayılı kararına istinaden çıkarılan ve Resmî Gazetenin 6.7.1984 gün ve 18450 sayılı nüshasında yayımlanan Emanet İşlere Ait Uygulama Yönetmeliğinde belirtilen usul ve esaslara göre yapılmıştır.

Önergede sözü edilen dönem içerisinde, Karayolları 1. Bölge (İstanbul), Karayolları 5. Bölge (Mersin) ve Karayolları 9. Bölge (Diyarbakır) Müdürlüklerinde hiç ihale yapılmamıştır. Diğer bölgelerde ise, 176 ihale yapılmıştır. Bu ihalelerin 12'si yol yapımı, 75'i asfalt ve 6'sı da köprü yapımı ihalesidir. Diğer ihaleler ise, trafik, bakım-onarım ve buna benzer ihalelerdir.

Bu ihalelerin tümü 750 milyar Türk Lirasının altında olup, tenzilat miktarları da yüzde 5 ile yüzde 80 arasında değişmektedir. Maliyetinden de anlaşılacağı üzere, bu ihaleleri, kesinlikle, Sayıştay denetiminden kaçınmak gibi bir düşünce söz konusu değildir.

Arz ederim.

Yine, Antalya Milletvekili Sayın Osman Özcan'ın sorusunu yanıtlıyorum.

TUNCAY ERCENK (Antalya) - Şöyle, güzel bir cevap verin.

İÇİŞLERİ BAKANI ABDÜLKADİR AKSU (Devamla) - Antalya'ya göre bir cevap vereceğim inşallah.

TUNCAY ERCENK (Antalya) - Antalya önemli bir kent biliyorsunuz; dünya kenti, turizmin merkezi.

İÇİŞLERİ BAKANI ABDÜLKADİR AKSU (Devamla) - Tabii... Turizmin merkezi; marka.

TUNCAY ERCENK (Antalya) -Ama, şu Alanya yolunu bir açamadınız yani... Buna bir el atalım.

İÇİŞLERİ BAKANI ABDÜLKADİR AKSU (Devamla) - Antalya-Alanya 4 üncü kısım yolu bünyesinde yer alan, Alanya-Dimçay-Kargıcak arasında kalan yaklaşık 9,8 kilometre uzunluğundaki yolun genişliği 12 metre olup, güzergâhın yapımını üstlenen müteahhit firmanın 2886 sayılı Devlet İhale Kanununun 63 üncü maddesinde yer alan hükümlere uymaması nedeniyle, sözü edilen iş, Bayındırlık Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığının yaptığı inceleme sonucunda, 30.3.2004 tarihli makam oluruyla iptal edilmiştir. Güzergâhta bölünmüş yol yapımı düşünülmemektedir; ancak, söz konusu projenin devamını da içine alan Alanya-Gazipaşa yolu projesinin yeniden yatırım programına teklif edilmesine çalışılacaktır.

Arz eder, hepinize saygılar sunarım. (AK Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Bakana teşekkür ediyoruz.

İzmir Milletvekili Sayın Ahmet Ersin, yerinden kısa bir açıklamada bulunacaklardır.

Buyurun efendim.

AHMET ERSİN (İzmir) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Önce bir sitemle sözlerime başlamak istiyorum. Şimdi, benim soru önergem, Sayın Başbakana yönelikti. Dolayısıyla, Sayın Başbakan cevap verme durumunda değilse, önergenin konusu itibariyle, Bayındırlık Bakanının cevap vermesi gerekir; ama, cevabı İçişleri Bakanından alıyoruz. Dolayısıyla, şimdi, soru önergesine konu olan meseleden sorumlu olmayan Sayın İçişleri Bakanına ben ne diyeyim?!

İÇİŞLERİ BAKANI ABDÜLKADİR AKSU (İstanbul) - Bir şey deme!..

AHMET ERSİN (İzmir) - Yani, burada, ilgili Sayın Bakanın kendisinin bulunması lazımdı.

Şimdi, bu önergemde, bu yol ihalelerinin ve diğer ihalelerin 750'şer milyarlık dilimlere bölünerek ihale edildiğini sormuştum. Bu konuda yeterli bir cevap alamadım.

750'şer milyar aşmaması için bazı yolların yarısı bir firmaya, diğer yarısı bir başka firmaya verilmiş. Tabii, Sayıştayın denetimine tabi olmasın diye böyle düşündüklerini sanıyorum. Fakat, sorularımın esası olan, ana konusu olan soru maalesef cevaplandırılmadı. Yani, diyorum ki, 750'şer milyarlık dilimlere bölünerek yapılan bu ihaleler hangi firmalara verildi? Hangi fiyatla verildi?

Sayın Bakanım, tabii, Bayındırlık Bakanlığından aldığı bilgiyi bize aktardı; ama, ilgili bakan, Sayın Bayındırlık Bakanı burada bulunsaydı, inanıyorum ki, bu soruya da cevap verebilecekti. Dolayısıyla, benim bu sorum cevaplandırılmadı. Ben bu soruyu tekrar bir soru önergesiyle gündeme getireceğim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN- Teşekkür ederim.

Sayın Ersin, yalnız, her bir milletvekilimizin, bakanlarımızın her biriyle doğrudan doğruya diyalog kurmak suretiyle kendilerinden bu bilgileri alma imkânları da var. Hem de süre daha kısa, açıklama daha tatmin edici olabilir. O sizin takdiriniz.

Teşekkür ediyorum.

9.- *Muğla Milletvekili Ali Arslan'ın, Türkiye Çevre Düzeni Planına ilişkin Çevre ve Orman Bakanından sözlü soru önergesi (6/587)*

BAŞKAN- Soruyu cevaplandırarak Sayın Bakan?.. Yok.

Ertelenmiştir.

10.- *Burdur Milletvekili Ramazan Kerim Özkan'ın, Anadolu Medeniyetleri Müzesindeki bir heykelin Burdur'da sergilenip sergilenmeyeceğine ilişkin Kültür ve Turizm Bakanından sözlü soru önergesi (6/589)*

BAŞKAN- Soruyu cevaplandırarak Sayın Bakan?.. Yok.

Ertelenmiştir.

11.- *Mersin Milletvekili Ersoy Bulut'un, Anamur Belediyesinin çöp döküm alanına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/590) ve İçişleri Bakanı Abdülkadir Aksu'nun cevabı*

BAŞKAN- Soruyu cevaplandırarak Sayın Bakan?.. Burada.

Soruyu okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorunun İçişleri Bakanı Sayın Abdülkadir Aksu tarafından sözlü olarak cevaplandırılması için gereğini arz ederim.

17.6.2003

Ersoy Bulut

Mersin

Mersin İlimiz Anamur İlçesi Belediyesi, ilçe çöplüğü olarak Anamur-Kaş Yaylası altında bir alanı kullanmaktadır. Çöpün döküldüğü bu alan, Ormancık Köyü merkez olmak üzere, Akine, Sarıağaç ve Evciler köylerini olumsuz etkilemekte, çöp sızıntısı köy içmesularına karışmaktadır.

İlgili köylerin şikâyeti üzerine, sağlık yetkilileri köylere klor dağıtmış ve içmesularının klorlanması tavsiyesinde bulunmuşlardır.

Yazın Kaş Yaylasına çıkan sakinler de çöplük kaynaklı sinekten rahatsız olmaktadırlar.

Soru:

İçişleri Bakanı olarak, içilmezliği laboratuvar bulgularıyla da tespit edilmiş ve bu durumun ileride daha da ciddi sağlık sorunlarına neden olabileceği hususunda halkın yapmış olduğu uyarıları dikkate almadan aynı yere çöp dökmeye devam eden belediye hakkında ne tür yaptırımlar düşünüyorsunuz?

BAŞKAN - İçişleri Bakanımız soruyu cevaplandıracaklardır.

Buyurun efendim.

İÇİŞLERİ BAKANİ ABDÜLKADİR AKSU (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; Mersin Milletvekili Sayın Ersoy Bulut'un Anamur Belediyesinin çöp döküm alanına ilişkin sözlü sorusunu cevaplamak için huzurlarımızdayım; hepimizi en derin saygılarımla selamlıyorum.

Malumlarımız, kentlerin önemli sorunlarından birisi de, katıatıkların toplanması ve değerlendirilmesidir. Katıatıkların sağlıklı depolanması ve değerlendirilmesi, ileri teknolojiyi icap ettiren, pahalı olmakla birlikte insanımızın hak ettiği yatırımlardır.

Esasen, Anamur'da uzun yıllardır kullanılan ve Mersin-Antalya karayolu üzerinde, orman alanı içerisinde ve hemen deniz kıyısında yer alan çöp döküm alanına, potansiyel kirlilik ve turizm açısından olumsuzluk yaratmasının yanı sıra, 28.8.1999 tarihinde meydana gelen yangın sebebiyle, çöp dökülmesi belediye tarafından yasaklanmış bulunmaktadır. Anamur İlçesi Belediyesinin de sağlıklı katıatık depolaması ihtiyacı bulunduğu açıktır. Bu anlamda, Anamur Belediyesi yeni çöp depolama alanı olarak Kaş Yaylası Kızıllar Çukuru Mevkiinde bulunan bir sahayı tespit etmiştir.

Malumunuz, çöp depolama sahaları, Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliğinin ve ÇED önaraştırması uygulanacak faaliyetler listesinde yer aldığından, işlemlerin ıktmalı için bazı formalitelerin yerine getirilmesi icap etmektedir. Çevresel etki açısından değerlendirmeyi yapacak yetkili merci valilik olup, valilik, bahse konu alanı çöp depolanması için uygun görmüştür. Ancak, Anamur Belediyesinin ÇED Yönetmeliği uyarınca yapması gereken işlemleri tamamlanmadan bu alana çöp döküldüğünün tespit edilmesi üzerine, 21.6.2000 tarih ve 69 sayılı valilik oluruyla çöp döküm faaliyeti durdurulmuştur; ama, çöp toplama hizmeti hiçbir aksamaya yer verilmeden yürütülmesi gereken temel bir kamu hizmetidir. Bir anlamda "buraya çöp dökemezsiniz" demek kâfi değildir. Nitekim, geçici olarak çöp dökümü yapılacak alan bulunmaması nedeniyle, çöpler bir müddet toplanamamıştır. Bu durum, halk sağlığını tehdit eder düzeye gelince, ilçe hıfzıssıhha meclisi kararı doğrultusunda, valilikçe, 12.7.2000 tarihinde ÇED önaraştırma raporu alınmaya kadar çöplerin geçici olarak depolanmasına izin verilmiştir. Söz konusu çöp alanıyla ilgili hazırlanan ÇED ön araştırma raporunun tamamlanmasından sonra, 16.11.2000 tarihinde söz konusu alana çöp depolanmasının çevresel etkilerinin önemsiz olduğuna karar verilmiş, katıatıkların düzenli depolanmasıyla ilgili tüm teknik hususları kapsayacak bir projenin hayata geçirilmesi için Anamur Belediyesine yazılı duyuru yapılmıştır.

Anamur Belediyesinin henüz ÇED Yönetmeliğine uygun bir proje hazırlayarak uygulayamadığı ve fakat, çöplerin bu alana depolanmaya devam edildiği anlaşılmaktadır.

Ormancık Köyünde bulunan içmesuyu kaynaklarının çöplerden kaynaklanan sızıntı suyu nedeniyle kirlendiğine dair şikâyetler üzerine, Anamur Sağlık Grup Başkanlığınca sözü edilen su kaynaklarından toplam 15 numune alınmıştır. Anamur Sağlık Grup Başkanlığının 9.5.2002 tarihli tahlil raporunda, yeraltı su kaynağında kimyasal kirlenme tespit edilemediği, bakteriyolojik kirlenmenin ise, suya olabilecek herhangi bir karışımdan kaynaklanmadığı belirtilmiştir.

Öte yandan, ilçe genelinde hizmet veren sağlık ocaklarının poliklinik çalışmalarının incelenmesi sonucunda, enfeksiyon hastalıklarında geçmiş yıllara göre herhangi bir artışa da rastlanmamıştır.

Bütün bu tespitlere rağmen, sözü edilen köylere sağlıklı ve temiz içmesuyu temini için su deposu ve dağıtım şebekesi yaptırılmasının gerektiği izahtan varestedir.

Öte yandan, ne kadar pahalı olursa olsun, Anamur Belediyesinin, Geri Dönüşümlü Katıatık Depo Alanı Projesini, bütün diğer benzer belediyelerde olduğu gibi, bir an önce hayata geçirmesinde yarar bulunmaktadır.

Bu problemleri birer birer çözmek için merkezî idarenin kaynak tahsis etmesini beklemek yeterli değildir; ama, belediyeler de bu işleri kendi başlarına tamamlayacak yeterliliğe sahip değildir.

İşte, bütün bu mülahazalarla, yerel yönetimlere ilişkin düzenlemeleri hayata geçirmek istiyoruz. Onun için, Yüce Meclisin huzuruna, belediyeler, büyükşehir belediyesi, il özel idareleriyle ilgili yasaları getirdik; sizlerin desteğiyle buradan çıktı; ama, ikisi tekrar görüşülmek üzere önünüze gelecek ve en önemlisi, belediye veya yerel yönetimler gelirler yasası ki, mahalli idarelerimizin, belediyelerimizin malî durumlarında düzeltme yapacak yasaları da en kısa sürede bu dönem içinde hazırlayıp huzurlarınıza getireceğiz ve böylece, Türkiyemizin kentleri daha yaşanılır olacak, problemler asgarî seviyeye çekilmiş olacaktır.

Bu düşüncelerle, hepinize saygılar sunuyorum. (AK Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Bakan.

Soru cevaplandırılmıştır.

TUNCAY ERCENK (Antalya) - Sayın Bakan, 181 ve 182 ile ilgili bir erteleme de olmasaydı, aslında, bu görüşlerinize katılırdık.

BAŞKAN - Tamam; teşekkür ediyoruz.

12.- *Tunceli Milletvekili Hasan Güyüldar'ın, Tunceli'deki kişi başına gayri safi milli hâsıla miktarının nasıl belirlendiğine ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/591)*

BAŞKAN - Soruyu cevaplandırarak Sayın Bakan?.. Yok.

Sözlü sorunun görüşülmesi ertelenmiştir.

13.- *Burdur Milletvekili Ramazan Kerim Özkan'ın, LPG'li araçların taşıt vergisine ilişkin Maliye Bakanından sözlü soru önergesi (6/597) ve İçişleri Bakanı Abdülkadir Aksu'nun cevabı*

BAŞKAN - Soruyu cevaplandırarak Sayın Bakan?.. Burada.

Sözlü soru önergesini okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Meclis İcütüzüğü uyarınca Maliye Bakanı Sayın Kemal Unakıtan tarafından sözlü olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Ramazan Kerim Özkan

Burdur

Ülkemizde LPG yakıtlı araç kullanımına izin verildikten sonra bir kısım araç sahipleri ekonomik olması dolayısıyla araçlarına LPG sistemi monte ettirdiler.

Daha sonra da ruhsat değişikliği yapılabilmesi için LPG monte vergisi olarak 149 200 000 TL ödemek zorunda kaldılar.

İyi niyetli araç sahipleri bu vergiyi ödemelerine rağmen, bir kısım araç sahipleri ise, değişikliği ruhsatlarına işletmeyerek ve bu vergiyi ödemeyerek kaçak olarak kullandılar.

2000 yılı ağustos ayında bu vergi kaldırıldı.

1- Bu değişikliği ruhsatlarına işleterek vergilerini ödeyen iyi niyetli araç sahiplerinin, bu iyi niyetinden dolayı mağdur edildiğini düşünüyor musunuz?

2- Yapılacak düzenlemeyle, vergilerini ödeyerek vatandaşlık görevlerini yerine getiren araç sahiplerinin, ödedikleri vergi tutarının günümüz enflasyon oranına uyarlanarak, önümüzdeki yıllarda ödenecek Motorlu Taşıtlar Vergilerine mahsup edilmesini düşünür müsünüz?

BAŞKAN - Soruyu İçişleri Bakanı Sayın Aksu cevaplandırarak.

Buyurun efendim.

İÇİŞLERİ BAKANI ABDÜLKADİR AKSU (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Burdur Milletvekili Sayın Ramazan Kerim Özkan'ın, Maliye Bakanımıza tevcih ettiği sorunun cevabını veriyorum:

4503 sayılı Kanunun 4 üncü maddesiyle, 492 sayılı Kanuna bağlı (9) sayılı tarifeye ayrı bir bent halinde, LPG tesisatı bulunan araçlardan aynı tutarda teknik muayene harcı alınacağına ilişkin hüküm eklenmiş, 492 sayılı Harçlar Kanununun mükerrer 138 inci maddesinin verdiği yetkiye istinaden, bu harç, 6.7.2000 tarihinden itibaren uygulanmak üzere, 5.7.2000 tarih ve 24100 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 13.6.2000 tarih ve 2000/866 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla 20 kat artırılarak 149 200 000 liraya yükseltilmiştir; ancak, Danıştay 9 uncu Daire Başkanlığı, 12.10.2000 tarih ve esas no:2000/2735 sayılı kararıyla, LPG tesisatı bulunan taşıtların, Karayolları Trafik Kanunu ve yönetmelik hükümlerine göre belli sürelerde yapılacak teknik muayenelerinden alınmakta olan harç miktarını düzenleyen Bakanlar Kurulu kararına ilişkin yürütmeyi durdurma kararı vermiştir.

Söz konusu kararın Başbakanlıktan Bakanlığımıza intikalinden itibaren konu hakkında gerekli çalışmalar yapılarak 1.11.2000 gün ve B.07.0.GEL.0.63/6337-30/50428 sayılı genel yazımızla, tüm valiliklerimize anılan yürütmeyi durdurma kararı gereğince işlem yapılması gerektiği faksla bildirilmiştir.

Danıştay 9. Dairesinin 12.12.2001 gün ve esas no:2001/278, karar no:2001/4848 sayılı kararı ile 13.6.2000 tarih ve 2000/866 sayılı Kararnamenin eki karar iptal edilmiştir. Söz konusu Danıştay kararında, daha önce bu kararnameye göre tahsil edilmiş olan teknik muayene harcının iade edileceğine ilişkin bir hükme yer verilmemiştir.

Bu durumda, düzenleyici bir işlemin iptal edilmiş olması, düzenleyici işleme dayanılarak iptal den önce yapılmış olan bireysel işlemleri etkilememektedir. Dolayısıyla, iptal olunan düzenleyici işleme dayalı olarak tesis olunan idarî işlemin iptal edilebilmesi için, süresi içinde dava açılması icap etmektedir.

Bu itibarla, yukarıda sözü edilen karardaki hüküm uyarınca, LPG yakıt sistemi bulunan araçların teknik muayenelerinde tahsil olunan harcı dava konusu yapmayan mükelleflerin mahsup ve iade taleplerinin yerine getirilmesi mümkün bulunmamaktadır.

Arz ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ediyoruz Sayın Bakan.

14.- Bursa Milletvekili Mehmet Küçükaşık'ın, Bursa-Osmangazi Belediyesi mücavir alanından çıkarılan köylerin SİT alanı içinde olup olmadığına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanından sözlü soru önergesi (6/598)

BAŞKAN - Sayın Bakan?.. Yok.

Ertelenmiştir.

15.- İstanbul Milletvekili İsmet Atalay'ın, 22 nci Dönemdeki milletvekili dokunulmazlığının kaldırılması hakkındaki istemlere ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanından sözlü soru önergesi (6/601) ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanvekilimiz Sadık Yakut'un cevabı

BAŞKAN - Soru, Sayın Başkan adına, Başkanvekilimiz Sayın Sadık Yakut tarafından cevaplandırılacaktır.

Soruyu okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Meclis Başkanı Sayın Bülent Arınç tarafından sözlü olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

23.6.2003

İsmet Atalay

İstanbul

1 - 3 Kasım 2003 tarihinden bu yana Başkanlığınıza kaç parlamenterin dokunulmazlığının kaldırılması istemiyle fezleke gönderilmiştir?

2 - Bunların arasında Başbakan Sayın Tayyip Erdoğan hakkında olan dosya var mıdır?

3 - Seçim öncesi İstanbul Büyükşehir Belediyesinde çalışıyor olup da şimdi parlamenter olan kaç kişi hakkında dokunulmazlığın kaldırılması istemi var?

4 - Bu dosyaların komisyonlara havale edilmemesinin siyasî bir nedeni var mıdır?

BAŞKAN - Buyurun Sayın Yakut.

TBMM BAŞKANVEKİLİ SADIK YAKUT (Kayseri) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; İstanbul Milletvekili İsmet Atalay'ın, 22 nci Dönemdeki milletvekili dokunulmazlığının kaldırılması hakkındaki istemlere ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına yönelttiği sözlü soru önergesini cevaplandırmak üzere huzurlarınızdayım; Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Birinci sorunun cevabı: 22 nci Dönemde, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına 109 milletvekili hakkında 183 adet yasama dokunulmazlığının kaldırılması istemini içeren tezkere gelmiştir.

İkinci sorunun cevabı: Başbakan Recep Tayyip Erdoğan hakkında, yasama dokunulmazlığının kaldırılması istemiyle gönderilmiş 2 adet tezkere bulunmaktadır.

Üçüncü sorunun cevabı: İstanbul Büyükşehir Belediyesinde görev yapıp da, sonra da milletvekili seçilenlerin adları belirtildiği takdirde, haklarında yasama dokunulmazlığının kaldırılması istemi bulunup bulunmadığı açıklanacaktır.

Dördüncü sorunun cevabı: Yasama dokunulmazlığının kaldırılması istemini içeren tezkerelerin tamamı Anayasa ve Adalet Komisyonları üyelerinden kurulu karma komisyona havale edilmiştir; daha sonra, bunlardan 7 adedi Başbakanlığın istemi üzerine geri verilmiştir. Şu anda, komisyonda bulunan 45 adet, rapora bağlanan 131 adet tezkere bulunmaktadır.

Saygılarımla. (AK Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Yakut.

16. - Adana Milletvekili Atilla Başoğlu'nun, Adana Büyükşehir Belediyesi çöplerinin Yüreğir İlçesinde oluşturduğu soruna ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/603) ve İçişleri Bakanı Abdülkadir Aksu'nun cevabı

BAŞKAN - Sayın Bakan?.. Burada.

Soruyu okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorunun Sayın İçişleri Bakanı Abdülkadir Aksu tarafından sözlü olarak cevaplandırılması hususunu saygılarımla arz ederim.

Atilla Başoğlu

Adana

Adana Büyükşehir Belediyesinin çöplerini Yüreğir İlçemiz Sofular Çöplüğünde toplamaya başlamasıyla, nezih bir mahalle sayılan PTT Evleri Mahallesi yoğun çöp kokusu altında kalmış, defalarca ricada bulunulmasına ve söz alınmasına rağmen Belediye Başkanı tarafından gerekli tedbirler halen alınmamıştır.

Halk sağlığı ve huzurunu doğrudan etkileyen bu sorun ne zaman ve nasıl çözülecektir?

BAŞKAN - Buyurun Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI ABDÜLKADİR AKSU (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; Sayın Adana Milletvekili Atilla Başoğlu'nun, Adana Büyükşehir Belediyesi çöplerinin Yüreğir İlçesinde oluşturduğu soruna ilişkin sorusunu cevaplamak üzere huzurunuzdayım; hepinize en derin saygılarımı sunuyorum.

Değerli arkadaşlarım, bu sorun, Adana PTT Evleri Mahallesinin, Yüreğir ve Seyhan İlçelerinden toplanan atıkların taşındığı güzergâhın son bölümlerinde, özellikle taşıma sırasında neşreden kokuların yoğunlaştığı koridor üzerinde yer almasının probleme kaynaklık ettiği anlaşılmaktadır.

Bu nedenle, mahalle sakinlerini, özellikle sıcak günlerde rahatsız eden kokuların, Sofulu Katıatık Deposu sahasından değil, atık nakliyesi sırasındaki yoğunlaşmadan kaynaklandığı belirlenmiştir. Atık depolama alanı 1990 yılından bu yana hizmet vermekte olup, Japon Hükümetince sağlanan hibe yardımlardan da yararlanılarak üst düzeyde rehabilite edilmiş bulunmaktadır. Halen günlük ortalama 1 140 ton atık, bekletilmeden, her gün, katmanlar halinde sıkıştırılarak örtülmektedir.

Yüzde 75'i organik madde olan bu atıkların, Adana'nın sıcak iklimine karşın, herhangi bir ciddi probleme neden olmadan çözümlenmesi nedeniyle belediye çalışmalarının 2001 Avrupa Birliği Başarı Ödülüne layık görüldüğünü de belirtmekte fayda görüyorum.

Ayrıca, belediyenin bu konudaki altyapı çalışmalarının, hem diğer altyapı hem çöplükle ilgili çalışmalarının devam etmekte olduğunu da ifade ediyor, hepinize saygılar sunuyorum. (AK Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

Sayın Sağ, talebiniz var, önerge sahibi değilsiniz; ama, eğer ilave edeceğiniz bir katkınız varsa, yerinizden, çok kısa rica ediyorum.

KEMAL SAĞ (Adana) - Sayın Başkan, Sayın Başoğlu Partimizden ayrılıp AKP'ye geçmiş olduğu için, sorun da benim ilimi ilgilendirdiği için söz aldım; nezaket gösterdiniz; çok teşekkür ederim efendim.

Şimdi, burası, Adana için gerçekten büyük bir sorun teşkil ediyor. Sayın bakanlarımız eğer bu konuya dikkat ederlerse, ilgi gösterirlerse, Adana halkı için büyük bir iyilik yapmış olacaklar.

Sayın Bakanım, bu çöplük, hem içerdiği gazlar açısından hem koku açısından Adana İlinin Yüreğir İlçesinde, o bölümde oturan halkımızı gerçekten mağdur etmektedir. Bu konuyu, belki, Sayın Başoğlu bundan sonra takip etmeyebilir; ama, biz, muhalefet partisi olarak bu konunun takibini talep ediyoruz.

İlginiz için teşekkür ederim, sağ olun efendim.

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

17.- Yozgat Milletvekili Emin Koç'un, Yozgat'ta kuraklıktan zarar gören çiftçilerin durumuna ilişkin Tarım ve Köyşleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/604)

BAŞKAN - Sayın Bakan?.. Yok.

Ertelenmiştir.

18.- Ankara Milletvekili Yakup Kepenek'in, Ankara'da bir köprülül kavşak inşaatında meydana gelen göçüğe ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/605) ve İçişleri Bakanı Abdülkadir Aksu'nun cevabı

BAŞKAN - Sayın Bakan?.. Burada.

Soru önergesini okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

24 Haziran 2003

Aşağıdaki sorunun, Anayasanın 98 ve İçtüzüğü'nün 96 ve 98 inci maddeleri gereğince Sayın İçişleri Bakanı tarafından sözlü olarak yanıtlanmasını istiyorum.

Saygılarımla.

Prof. Dr. Yakup Kepenek

Ankara

"Ankara Büyükşehir Belediyesi tarafından yaptırılmakta olan bir köprülül kavşak inşaatında 23-24 Haziran 2003 gecesi ölümcül bir kaza olmuştur.

Bu kapsamda:

- 1- İnşaatta önemli teknik yanlışlar olduğu doğru mudur?
- 2- İnşaat sırasında yeterli denetim yapılmadığı gerçek midir?

3- İnşaat konusunda açıklama yapmak isteyen Mimarlar Odası Ankara Şube Başkanı, belediye görevlilerince susturulmuş mudur?

4- Köprülül kavşak yapımı için gerekli nazım plan değişikliği ne zaman kesinleşmiştir?

5- Bu kavşak ihaleleri hangi tarihte yapılmıştır?

6- İhale kazanan firmalar arasında daha önce yaptıkları inşaat işleri nedeniyle kovuşturma geçiren ve hüküm giyen var mıdır?

7- İhaleler, Büyükşehir Belediyesi tarafından mı, yoksa bir paravan şirket tarafından mı verilmiştir?

BAŞKAN - İçişleri Bakanımız soruyu cevaplandıracaktır.

Buyurun Sayın Bakanım.

İÇİŞLERİ BAKANI ABDÜLKADİR AKSU (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarımız; Ankara Milletvekili Prof. Dr. Sayın Yakup Kepenek'in, Ankara'da bir köprülül kavşak inşaatında meydana gelen göçüğe ilişkin soru önergesine cevap vermek üzere huzurlarınızdayım; hepimize saygılar sunuyorum.

Bu, Yenimahalle köprülül kavşak inşaatıyla ilgili projenin, inşaat başlamadan önce, bu konuda uzman bir proje bürosuna, teknik şartnamelere uygun olarak yaptırıldığı anlaşılmaktadır. Bütün kamu inşaatlarında olduğu gibi, bu inşaatda da denetimler, belediye ile yüklenici firma arasında akdedilen sözleşme, şartname ve konuyla ilgili yönetmelikler doğrultusunda, belediyenin deneyimli elemanları tarafından yürütülmüştür.

Şantiye sahasında meydana gelen kaza öncesi yapılan çalışmaların, belediyenin bilgisi ve talimatları dışında gerçekleştiği belirlenmiş olup, ilgili belediyece, yüklenici firmaya, sözleşme ve şartnameler doğrultusunda gerekli uyarılar yapılmıştır.

Mimarlar Odası Başkanının, daha çok, inşaat mühendisliği konularından biri olan iskele ve beton dökümüyle ilgili yapmış olduğu bu konuşmanın da, yine, engellenmediği, belediye yetkililerince bildirilmiştir.

Nazım imar planı, Belediye Meclisinin 20.11.2002 tarih ve 591 sayılı kararıyla kabul edilmiş; plana yapılan itirazların 28.2.2003 tarih ve 81 sayılı Belediye Meclisi kararıyla reddedilmesi nedeniyle 3194 sayılı İmar Yasasının 8 inci maddesi gereğince nazım imar planı kesin karara bağlanmıştır.

Yenimahalle 1 inci durak köprülül kavşak inşaatı ihalesi, 26.12.2002 tarihinde 2886 sayılı Devlet İhale Kanununa göre yapılmıştır. İhaleye katılan tüm firmalarla ilgili sicil durumları 4.12.2002 tarihinde Bayındırlık ve İskân Bakanlığı Teknik Araştırma ve Uygulama Genel Müdürlüğünden öğrenilmiştir. Ayrıca, bahse konu işin ihalesinin, sicil durumunun uygun olduğu bildirilen firmalardan uygun teklif sahibi olan Hona İnşaat Sanayi Anonim Şirketine yaptırıldığı anlaşılmıştır.

İhaleler, belediyenin ilgili daire başkanlıkları tarafından, ihale tarihi itibarıyla cari olan 2886 sayılı Devlet İhale Kanununa, 1 Ocak 2003 tarihinden sonra ise 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa göre hazırlanmaktadır.

Yüce Heyetinize, tekrar, saygıyla arz ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Bakan.

19.- *Diyarbakır Milletvekili Muhsin Koçyiğit'in, Diyarbakır-Dicle İlçesi çiftçilerine doğrudan gelir desteği ve mazot paralarının ne zaman ödeneceğine ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından soru önergesi (6/607)*

BAŞKAN - Soruyu cevaplandıracak Sayın Bakan?.. Yok.

Ertelenmiştir.

Soru önergesinin geri alınmasına dair bir önerge vardır; okutuyorum:

III. - BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

B) TEZKERELER VE ÖNERGELER (Devam)

7.- *Manisa Milletvekili Nuri Çilingir'in, (6/608) ve (6/702) esas numaralı sözlü sorularını geri aldığına ilişkin önergesi (4/219)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Vermiş olduğum (6/608) ve (6/702) esas sayılı sözlü soru önergelerimin geri verilmesini arz ederim.

Nuri Çilingir

Manisa

BAŞKAN - Sözlü soru önergeleri geri verilmiştir.

Sözlü sorular için ayrılan süre dolmuştur.

Şimdi, gündemin "Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmına geçiyoruz.

V.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

1.- *Çanakkale Milletvekilleri Mehmet Daniş ve İbrahim Köşdere'nin, Gelibolu Yarımadası Tarihi Millî Parkı Kanununa Geçici Bir Madde Eklenmesine Dair Kanun Teklifi (Kamu İhale Kanununa Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun Teklifi) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (2/212) (S. Sayısı: 305)*

BAŞKAN - Çanakkale Milletvekilleri Mehmet Daniş ve İbrahim Köşdere'nin; Gelibolu Yarımadası Tarihi Millî Parkı Kanununa Geçici Bir Madde Eklenmesine Dair Kanun Teklifinin geri alınan maddeleriyle ilgili komisyon raporu henüz gelmediğinden, teklifin görüşmelerini erteliyoruz.

Elektrik Piyasası Kanunu, Doğal Gaz Piyasası Kanunu ve Petrol Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısının müzakeresine başlayacağız.

2.- *Elektrik Piyasası Kanunu, Doğal Gaz Piyasası Kanunu ve Petrol Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ile Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (1/834) (S. Sayısı: 647)*

BAŞKAN - Komisyon?.. Yok.

Hükümet?.. Yok.

Ertelenmiştir.

Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanun Tasarısının müzakeresine başlayacağız.

3.- *Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanun Tasarısı ile Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (1/846) (S. Sayısı: 646)*

BAŞKAN - Komisyon?.. Yok.

Hükümet?.. Yok.

Ertelenmiştir.

İÇİŞLERİ BAKANI ABDÜLKADİR AKSU (İstanbul) - Komisyonlar teşekkül etmedi Sayın Başkan.

BAŞKAN - Karayolları Trafik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısının müzakeresine başlayacağız.

4.- *Karayolları Trafik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/557) (S. Sayısı: 632)*

BAŞKAN - Komisyon?.. Yok.

Hükümet?.. Yok.

Ertelenmiştir.

Sayın milletvekilleri, Komisyon ve Hükümetin bulunmaması sebebiyle yasa tasarısı ve tekliflerini görüşemedik.

Gündemin sonuna geldik.

Türkiye Büyük Millet Meclisi komisyonlarına üye seçimini yapmak ve kanun tasarısı ve tekliflerini sırasıyla görüşmek için, 14 Ekim 2004 Perşembe günü saat 15.00'te toplanmak üzere, birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati : 18.00

IV. - YAZILI SORULAR VE CEVAPLAR (Devam)**B) YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI**

1.- Adana Milletvekili Tacidar SEYHAN'ın, Adana'nın ilçe ve belde belediyelerinin kamu borçlarına ilişkin sorusu ve Maliye Bakanı Kemal UNAKITAN'ın cevabı (7/3357)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Maliye Bakanı Sayın Kemal UNAKITAN tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Tacidar SEYHAN
Adana Milletvekili

1. Adana İli sınırları içerisinde bağlı belde İlçe Belediyelerinden, maliyeye borcu olan belediyelerimiz hangileridir? Bu borçların niteliği nelerdir? Miktarları ne kadardır?
2. Borçlu olan belediyelerimizden hangilerinin gelirlerine el konulmuştur?
3. Ceyhan İlçemize bağlı Doruk Belediyesinin, maliye borcu nedeni ile gelirlerine haciz uygulanmış ve Ceyhan Ziraat Bankasındaki mevduatına el konulmuştur. Bu şekilde gelirlerine haciz uygulanarak el konulmuş başka bir belediye var mıdır? Varsa bu belediyeler hangileridir?
4. Doruk Belediyemizin maliyeye olan borçlarının taksitlendirilerek tahsil edilmesi mümkün müdür? Mümkünse böyle bir çalışma yapılacak mıdır?
5. Doruk Belediyesinin maliyeye olan borcunun haciz yoluyla alınmasında, CHP'li Belediye olmasının rolü var mıdır?

T.C.
MALİYE BAKANLIĞI
Gelirler Genel Müdürlüğü

SAYI : B.07.0.GEL.0.82/8211-341

KONU: Soru Önergisi

13.10.04*047729

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığının 09.08.2004 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-6910 sayılı yazısı.

Adana Milletvekili Sayın Tacidar SEYHAN'ın tarafıma tevcih ettiği 7/3357 esas no.lu yazılı soru önergesinde yer alan hususlara ilişkin cevabımız aşağıda açıklanmıştır.

Gelir idaresinin görevi dolayısıyla mükellefin ve mükellefle ilgili kimselerin şahıslarına, muamele ve hesap durumlarına, işlerine, işletmelerine, servetlerine veya mesleklerine müteallik olmak üzere öğrendiği sırları veya gizli kalması lazım gelen diğer hususları ifşa edemeyeceği hususu 213 sayılı Vergi Usul Kanununun "vergi mahremiyeti" başlıklı 5 inci ve 6183 sayılı Kanununun 107 inci maddelerinin amir hükmü ve ana prensiptir.

Ancak kanunda bu ana prensibin istisnaları sayılmış ve hangi bilgilerin kimlere, ne zaman ve şekilde açıklanacağı belirtildikten sonra, açıklama usullerinin tespiti konusunda Bakanlığımıza yetki tanınmıştır.

Bakanlığımıza tanınan bu yetki 293 ve 335 sıra nolu Vergi Usul Kanununun Genel Tebliği ile kullanılarak, hangi mükelleflere ait kesinleşmiş borç tutarlarının vergi dairelerine ilan aşmak ya da Gelirler Genel Müdürlüğü'nün internet sitesinde ne kadar süreyle açıklanacağı hususları tespit edilmiştir.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerinin birlikte değerlendirilmesi neticesinde, soru önergesinin 1 inci maddesinde yer alan hususlarla ilgili olarak cevaplanacak herhangi bir hususun bulunmadığı anlaşılmıştır.

Öte yandan 6183 sayılı Kanununun 48 inci maddesinde amme borçlarının hangi durumlarda tecil edilebileceğine ilişkin genel kurallar açıklanmaktadır. Buna göre; çok zor durumda olmaları nedeniyle borçlarını defaten ödeyemeyecek durumda olan Belediyelerin dilekçeyle yazılı olarak Maliye Bakanlığına (Gelirler Genel Müdürlüğüne) veya ilgili defterdarlıklara yada borçlu oldukları vergi dairelerine müracaatta bulunarak vergi borçlarının tecilini talep etmeleri halinde yukarıda belirtilen kanun maddesi çerçevesinde değerlendirilmeye tabi tutulacaktır. Söz konusu talebin uygun görülmesi halinde ise tecil faizi alınmak suretiyle amme alacağı tecil edilerek, taksitle bağlanabilecektir.

Bununla birlikte, vadelerinde ödenmeyen kamu alacaklarına yönelik olarak 6183 sayılı Kanununda belirtilen cebri takip ve tahsil işlemleri yapılmaktadır. Cebri takibat yöntemlerinden biri olan haciz işlemi kamu ve özel sektör ayırımı gözetilmeksizin yerine getirilmektedir.

Öte yandan, soru önergenizin 2, 3, 4 ve 5 inci maddelerinde yer alan hususların yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerine göre; vergi mahremiyeti kapsamında olduğu anlaşılmıştır.

Bilgilerinize arz ederim.

Kemal UNAKITAN
Maliye Bakanı

2.- Denizli Milletvekili Mustafa GAZALCI'nın, Ülkemizdeki Kur'an kurslarına ve bazı iddialara,

- Ordu Milletvekili İdris Sami TANDOĞDU'nun, cuma namazında okutulan hutbelerin hazırlanışına ve içeriğine,

İlişkin soruları ve Devlet Bakanı Mehmet AYDIN'ın cevabı (7/3483,3484)

TBMM BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki soruların Devlet Bakanı Sayın Mehmet Aydın tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını dilerim.

Saygılarımla.

Mustafa Gazalci

CHP Denizli Milletvekili

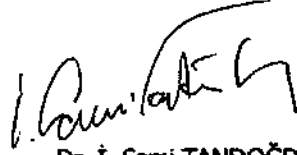
Ağustos 2004 tarihinde kimi gazetelerde "ÇOCUKLARINIZI YAŞADIĞINIZ ÇAĞA GÖRE DEĞİL; YAŞAYACAKLARI ÇAĞA GÖRE YETİŞTİRİNİZ" ifadesinin de bulunduğu ve yalnız erkek öğrenciler için dışardan lise bitirme kolaylığı sağlayan yatılı Kuran kurslarına öğrenci alınacağına dair duyurular çıkmıştır.

1. Özel kesimin açacağı bu kurslardan bakanlığınızın haberi var mıdır?
2. Duyurusu yapılan bu kurslar yasal mıdır?
3. 1999 yılında ki 16. Milli Eğitim Şurası'nda alınan 12 yıllık zorunlu eğitim kararının yürürlüğe sokulmaması, bu tür kursların açılmasına ortam hazırlamıyor mu?
4. Bu tür özel Kuran kurslarının ülkemizdeki sayısı nedir?
5. Devletin düzenlediği Kuran kurslarının çeşidi ve sayısı nedir?
6. Hem dinsel eğitim hem de dışarıdan da olsa lise bitirme eğitimi uygulaması 3 Mart 1924 Öğretim Birliği (Tevhid-i Tedrisat) Yasası'na aykırı değil midir?

01.09.2004

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Devlet Bakanı Sayın Mehmet AYDIN tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Dr. İ. Sami TANDOĞDU
Ordu Milletvekili

Ülkemizde Diyanet İşleri Başkanlığı çeşitli çalışmaların yanı sıra halkımızın dini açıdan İslamiyetle ilgili konularda bilgilendirilmesini sağlayan tek kuruluşumuzdur.

Cuma namazları sırasında, imamlarımızın verdikleri hutbe ile camilere gelen halkımız öncelikle din ile ilgili bilgiler olmak üzere, çeşitli konularda bilgilendirilmektedir.

27 Ağustos 2004 tarihinde Medis camiiindeki Cuma hutbesini dinlerken büyük bir üzüntü yaşadım. 30 Ağustos Zafer Bayramının 82. yıl dönümü vesilesiyle bir hutbe okundu. Ancak bu hutbede ne bu zaferde emeği geçmiş Ulu Önderimiz Atatürk'ün ne de diğer silah arkadaşlarının adı yer almamıştır. Hutbe sırasında Atatürk'ün adından bahsedilmediği gibi, bu bayramın hediye edildiği askerlerimizden de hiç bahsedilmemiştir.

Cuma namazı sonrasında hutbe metnini isteyip okuduğumda metin içerisinde iptal edilmiş bölümler olduğunu gördüm. Gerek Ankara içerisinde, gerekse Vekili olduğum Ordu ilinde aynı gün, Cuma namazına giden diğer yakınlarıma hutbede nelerden bahsedildiğini sordum. Cevap içler acısıydı, çünkü hiç birinde Atatürk'ten bahsedilmediği gibi, bazı yerlerde Zafer Bayramına bile hiç değinilmemişti.

1. Cuma namazlarında okunan hutbelerin konuları nasıl belirlenmektedir?
2. Bu konuları belirlemek imamların inisiyatifinde midir?
3. Cuma namazlarında imamlarımızın okudukları hutbe metinleri kimler tarafından hazırlanmaktadır?
4. Hutbelerle ilgili Diyanet İşleri Başkanlığınca nasıl bir sistem uygulanmaktadır?
5. İmamlar bu metinler içerisinde istedikleri bölümleri çıkarma, değişiklik yapma veya ilaveler yapma hakkına sahip midir?
6. Özellikle 30 Ağustos Zafer Bayramı gibi ülkemizin kurtuluşuyla ilgili bir günde hutbe metninden Ulu Önderimiz Atatürk'ün adının geçtiği bölümlerin çıkartılması sizce uygun mudur?
7. Bu zaferi bizlere bahşeden ulu önderimiz ve silah arkadaşlarını anmaktan neden imtina edilmmiştir?

**T.C.
DEVLET BAKANLIĞI**

SAYI : B.02.0.004/02632

A N K A R A

KONU :

71/ 10 /2004

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ :27.09.2004 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-6929 sayılı yazınız.

Denizli Milletvekili Mustafa GAZALCI'nın 7/3483 Esas Nolu ve Ordu Milletvekili İdris Sami TANDOĞDU'nun 7/3484 Esas Nolu yazılı soru önergelerine verilen cevabın bir sureti ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Prof.Dr.Mehmet AYDIN
Devlet Bakanı

Denizli Milletvekili Mustafa GAZALCI'nın Ülkemizdeki Kur'an Kurslarına ve Bazı İddialara İlişkin 7/3483 Esas Nolu Yazılı Soru önergesi ile İlgili Olarak Hazırlanan Cevap:

Diyanet İşleri Başkanlığına bağlı Kur'an kursları ilgili mevzuata uygun olarak faaliyetlerini sürdürmektedir.

Bu çerçevede; 2004-2005 eğitim-öğretim ders yılı başında, Diyanet İşleri Başkanlığınca 22.09.2004 tarih ve 1611 sayılı yazı ile Kur'an kurslarında eğitim-öğretim hizmetlerinin aksamadan etkili ve verimli bir şekilde yürütülmesi, "Diyanet İşleri Başkanlığı Kur'an Kursları ile Öğrenci Yurt ve Pansiyonları Yönetmeliği" ve "Diyanet İşleri Başkanlığı Kur'an Kursları Yönergesi"ndeki hükümlerin titizlikle uygulanması hususunda bütün valiliklere talimat gönderilmiştir.

1- Kur'an Kursu açma yetkisi 633 Sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanuna dayanılarak hazırlanan Kur'an Kursları ile Yurt ve Pansiyonları Yönetmeliğine göre sadece Diyanet İşleri Başkanlığına verilmiştir. Diyanet İşleri Başkanlığı dışında vakıf ve dernekler dahil hiçbir gerçek veya tüzel kişi tarafından Kur'an kursu açılamaz.

2- Soru önergesinde zikredilen duyuru, Diyanet İşleri Başkanlığının bilgisi dışında kursla ilgili demek yönetimince yapılmıştır. Bu konuda dernek yetkililerinin uyarılması ve bu tür hareketlere meydan verilmemesi için ilgili müftülüğe gerekli talimat verilmiştir.

3- Ülkemizde halen 8 yıllık zorunlu eğitim uygulanmakta olup, Kur'an kurslarındaki eğitim-öğretim hizmetleri bu doğrultuda yürütülmektedir.

4- Birinci maddede de zikredildiği gibi Diyanet İşleri Başkanlığının dışında herhangi bir gerçek veya tüzel kişi tarafından Kuran Kursu açılması ilgili mevzuat açısından mümkün değildir.

5- Diyanet İşleri Başkanlığına bağlı, 2003-2004 eğitim-öğretim yılında faaliyet gösteren Kur'an kursu sayısı 3852'dir.

6- Diyanet İşleri Başkanlığına bağlı Kur'an kurslarında anılan yönetmelik gereği müfredat programı uygulanmakta olup, dışardan lise bitirme eğitimi uygulanmamaktadır.

Ordu Milletvekili İdris Sami TANDOĞDU'nun Cuma Namazında Okutulan Hutbelerin Hazırlanışına ve İçeriğine İlişkin 7/3484 Esas Nolu Yazılı Soru Önergesi ile İlgili Olarak Hazırlanan Cevap:

Hutbelerin hazırlanması, içeriği ve okunması ile ilgili uygulamaya ilişkin bilgiler aşağıya çıkartılmıştır.

633 Sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un 5. maddesinin (c) bendi ile Diyanet İşleri Başkanlığı Din İşleri Yüksek Kurulu'nun Çalışma Usûl ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin 4. Maddesinin (c) bendi hükümleri gereğince hutbe örneklerini hazırlamak görevi Diyanet İşleri Başkanlığının en yüksek karar ve danışma organı olan Din İşleri Yüksek Kuruluna verilmiştir.

Buna göre bir takvim yılı içinde okunmak üzere, Diyanet İşleri Başkanlığı merkez ve taşra teşkilatında görev yapmakta olan personelden hutbe yazma konusunda liyakatli olanlar ile ilahiyat fakültelerindeki öğretim üyelerince hazırlanıp Diyanet İşleri Başkanlığına gönderilen hutbe metinleri, Başkanlığın Din Hizmetleri Dairesine intikal etmekte ve bu daire tarafından aktüaliteye, dini ve millî gün ve haftalara ve ülkemiz insanının ihtiyaç duyduğu konulara göre seçilen hutbeler, periyodik dönemler halinde Din İşleri Yüksek Kuruluna gönderilmektedir. Kurul, gerekli inceleme ve düzeltmeleri yapabileceği gibi yeniden yazma yetkisini de kullanarak hazırlanan metinleri onayladıktan sonra gereği yapılmak üzere adı geçen daireye iade etmektedir. Böylece kurul onayından geçen hutbeler, önce Diyanet Ayhik Dergi ile Diyanet Web sayfasında yayımlanmakta, sonra da camilerde okunmak üzere il ve ilçe müftülüklerine bildirmektedir. Mahallinde bazı konularda ihtiyaç duyulması halinde İl Müftülükleri bünyesinde oluşturulan "Hutbe Hazırlama Komisyonları" tarafından hazırlanan hutbeler de müftülüklerce okutulmaktadır.

27/08/2004 tarihinde bütün camilerimizde okutulan "30 Ağustos Zaferi" konulu hutbenin içinde, Cumhuriyetimizin Kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün Çanakkale Savaşında yaşanan fevkalade olaylar ile Türk askerinin azim, cesaret, kahramanlık gibi üstün hasletlerini anlatan bir hatırasına yer verilmiştir. Ayrıca anılan hutbe, canlarını bu vatan için feda eden aziz şehitlerimiz ve gazilerimize dua ve niyaz ile bitmektedir.

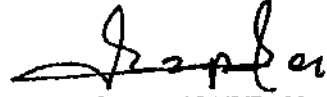
Bilindiği gibi, TBMM Camiinde hutbelerin okunmasına ilişkin uygulama ise meclis çalışmalarının yoğunluğu sebebiyle cami görevlileri tarafından hutbeler kısaltılarak okunmaktadır.

Takdir edileceği gibi, soru önergesinde belirtilen olumsuz olayları münferid olaylar olsa dahi tasvip etmemiz mümkün değildir.

3.- Antalya Milletvekili Osman KAPTAN'ın, Antalya Ferrokrom Fabrikasının özelleştirilmesi ile ilgili iddialara ilişkin sorusu ve Maliye Bakanı Kemal UNAKITAN'ın cevabı (7/3518)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA,

Aşağıdaki sorularımın Özelleştirmeden sorumlu Maliye Bakanı Sn. Kemal UNAKITAN tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.03/08/2004

Osman KAPTAN
Antalya Milletvekili

ANTALYA FERROKROM FABRİKASI (Eti Elektrometalurji A.Ş.)
29.Temmuz.2004 tarihli ihale ile **15.320 MİLYON DOLARA** Aksu Madencilik San. ve Tic. A.Ş.'ne **SATILMIŞTIR.**(Satışın onay işlemleri devam etmektedir.)

- 1- *Antalya Ferrokrom Fabrikası*, Türk ekonomisine yılda 50 milyon dolardan fazla katma değer sağlarken, yılda 12 milyon doları ihracat olmak üzere toplam 30 milyon dolarlık satış yaparken ve *bu fabrikanın ihale günü itibariyle stokunda, 20.217 trilyon liralık işlenmiş ferrokrom, karpit, soderberg gibi satışa hazır madenleri varken, nasıl oluyor da bu fabrika özelleştirme kapsamında 15.320 milyon dolara (sadece stokundaki madenlerin karşılığı) satılabiliyor?*
- 2- Antalya Ferrokrom Fabrikasının, *en az 10 trilyon lira değerindeki 338 dönümlük kendi arazisi* (17 dönüm kiraya verilen hariç), Fethiye Karagedik'teki 370 dönüm arazisi, fabrikanın kendisi, 54 lojmanı (6'ı villa tipi), iş makineleri, krom yatakları ve diğer mal varlıklarını *parasız mı satıyorsunuz?*
- 3- Parasız satışta olmayacağına göre, Antalya Ferrokrom Fabrikası özelleştirme adı altında *hibe mi ediyor? Yoksa yok pahasına mı satılıyor? Sizin "Babalar gibi satarım" anlayışınız bu değilse, bu ihaleyi iptal etmeyi düşünüyor musunuz?*
- 4- Bu fabrikanın içinde bulunan ve Özgür Betona (Cemil Özgür'e) *kiralanan 17 dönümlük bölüm neden satış kapsamı dışında bırakılmıştır?*
- 5- Antalya Ferrokrom Fabrikasında (Eti Elektrometalurji A.Ş.) çalışan 147 memur ve 261 işçi olmak üzere *işsiz kalacak 408 personelin mağdur olmamaları için ne gibi önlemler alacaksınız?*

T.C.
BAŞBAKANLIK
Özelleştirme İdaresi Başkanlığı

SAYI : B.02.1.ÖB.0.65.00.00/ 10033
KONU :

12 Ekim 2004

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Antalya Milletvekili Osman KAPTAN tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına tevcih edilen 7/3518 esas sayılı yazılı soru önergisinde yer alan sorulara verilen cevaplar aşağıda sunulmuştur:

ANTALYA FERROKROM FABRİKASI (Eti Elektrometalurji A.Ş.) 29 Temmuz 2004 tarihli ihale ile 15.320 MİLYON DOLARA Aksu Madencilik San. ve Tic. A.Ş.'ne satılmıştır. (Satışın onay işlemleri devam etmektedir.)

SORU 1- Antalya Ferrokrom Fabrikası, Türk ekonomisine yılda 50 milyon Dolardan fazla katma değer sağlarken, yılda 12 milyon Doları ihracat olmak üzere toplam 30 milyon dolarlık satış yaparken ve bu fabrikanın ihale günü itibariyle stokunda, 20.217 trilyon liralık işlenmiş ferrokrom, karpüt, soderberg gibi satışa hazır madenleri varken, nasıl oluyorda bu fabrika özelleştirme kapsamında 15.320 milyon Dolara (sadece stokundaki madenlerin karşılığı) satılabiliyor?

SORU 2- Antalya Ferrokrom Fabrikasının, en az 10 trilyon lira değerindeki 338 dönümlük kendi arazisi (17 dönüm kiraya verilen hariç), Fethiye Karagedik'teki 370 dönüm arazisi, fabrikanın kendisi, 54 tozmanı (6'sı villa tipi, iş makineleri, krom yatakları ve diğer mal varlıklarını parasız mı satıyorsunuz?

CEVAP 1-2- Şirketin satış yöntemi "Hisse Satışı" olduğundan Şirketin bina, arsa, makine-teçhizat, mamül-yarımamül, aktif ve pasiflerindeki değerleri, tüm üretim birimlerinin varlıklarının mülkiyetinin ve tüm hisselerinin satışını içermektedir. Ancak Şirket'e ait Antalya ili, Merkez ilçesi, Duraliler köyünde bulunan; 2873 parsel no.lu 17.390 m² yüzölçümlü taşınmaz üzerinde bulunan barit öğütme tesisleri, ihale dışında tutulmuş olup Hisse Satış Sözleşmesi'nin imzalanmasından önce başka kamu kuruluşuna devrilecektir. Ayrıca Şirket kullanımındaki mülkiyeti Tütün, Tütün Mamülleri, Tuz ve Alkol İşletmeleri A.Ş.'ye ait olan Muğla ili, Fethiye ilçesi, Göcek köyü, Düdenbaşı Mevkiinde bulunan 519-520-521 parsel no.lu; 203 ada, 1 parsel no.lu; 206 ada, 1 parsel no.lu; 204 ada, 1 parsel no.lu (taşınmazların Şirket tarafından kullanımına Hisse Satış Sözleşmesinin yürürlüğe girmesinden önce son verileceğinden) taşınmazlar, Mülkiyeti Orman Bakanlığına ait olan Muğla ili, Fethiye ilçesi, Büngüş Mevkiinde bulunan 57.436 m²; Muğla ili, Fethiye ilçesi, Büngüş ve Karataş Mevkiinde bulunan 134.500 m²; Muğla ili, Fethiye ilçesi, Göcek Mevkiinde bulunan 2.090 m² lik taşınmazlar üzerinde Şirket lehine taahhüt senetleriyle verilen kullanım hakları Hisse Satış Sözleşmesi kapsamı dışında tutulmuştur.

Ayrıca Antalya işletme alanı içerisinde 43.180 m²'lik alanda 2.5 milyon ton ve Karagedik işletme alanı ve loj. içerisinde 60.000 m²'lik alanda da 1 milyon ton çürüfların (atık) bulunmaktadır.

SORU 3- Parasız satışta olmayacağına göre, Antalya Ferrokrom Fabrikası özelleştirme adı altında hibe mi ediliyor? Yoksa yok pahasına mı satılıyor? Sizin "Babalar gibi satarm" anlayışınız bu değilse, bu ihaleyi iptal etmeyi düşünmüyor musunuz?

CEVAP 3- Daha önce 28.02.2003 tarihinde ihaleye çıkılmış sadece 1 teklif alındığından ihale iptal edilmiştir. Ancak 14.06.2004 tarihinden itibaren başta Resmi Gazete olmak üzere, tirajı yüksek gazetelerde yayımlanan ilanlarla ihaleye çıkılmış 8 firma tarafından ihale şartnamesi alınmış ve son teklif verme tarihi olan 26.07.2004 tarihinde 5 (beş) teklif sahibi teklif vermiştir. Alınan tekliflerin değerlendirilmesi neticesinde 5 (beş) teklif sahibi ile 29.07.2004 tarihinde kamuoyuna açık olarak gerçekleştirilen ihale ile satış gerçekleştirilmiş olup Özelleştirme Yüksek Kurulunun 23.09.2004 tarih, 2004/83 sayılı kararı ile onaylanmıştır.

SORU 4- Bu fabrikanın içinde bulunan ve Özgür Betona (Cemil Özgür'e) kiralanın 17 dönümlük bölüm neden satış kapsamı dışında bırakılmıştır?

CEVAP 4- Söz konusu Barit Tesisi, Eti Elktrometalurji A.Ş.'i özelleştirme programına alınmadan önce 26.08.1996 tarihinde imzalanan sözleşme ile Özgür Beton San. ve Tic. Ltd. Şti'ne kiraya verilmiştir. Sözleşme süresinin 9 yıl olması ve sürenin 26.08.2005 yılında dolması nedeniyle ihale dışında tutulmuştur. İhale şartnamesi gereğince tesisin TÜGSAŞ'a devri gerçekleştirilmekte olup, sürenin dolmasını müteakip tesis olarak satış gerçekleştirilecektir.

SORU 5- Antalya Ferrokrom Fabrikasında (Eti Elktrometalurji A.Ş.) çalışan 147 memur ve 261 işçi olmak üzere işsiz kalacak 408 personelin mağdur olmamaları için ne gibi önlemler alacaksınız?

CEVAP 5- 4046 sayılı Kanununun 21. maddesi gereğince 4857 sayılı İş Kanununa tabi olanların iş akitleri fesh edilecek olup, bu fesih işlemi sonucunda kıdem tazminatı, ihbar tazminatı ve varsa kullanılmamış yıllık izinlere ilişkin ücretler ve ödenmemiş diğer haklara (ilave tediye v.s.) ilişkin ödemeler yapılacaktır.

Özelleştirme uygulamaları sonucunda işsiz kalan ve bilahare işsiz kalacak işçilerin diğer kamu kurum ve kuruluşlarında geçici personel statüsünde istihdam edilmelerine ilişkin gerekli kanuni düzenleme 21 Eylül 2004 tarih ve 25590 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Şirketteki nakle tabi personel (memur) istekleri halinde, 4046 sayılı Kanununun 22'nci maddesi çerçevesinde diğer kamu kurum veya kuruluşlarına nakledilecektir.

Bilgilerinizi ve gereğini takdir ve tensiplerinize arz ederim.

Kemal UNAKITAN
Maliye Bakanı

4.- Iğdır Milletvekili Dursun AKDEMİR'in, Gelir Vergisi mükellefi sayısına ve bu sayının artması için çalışma yapılıp yapılmadığına ilişkin sorusu ve Maliye Bakanı Kemal UNAKITAN'ın cevabı (7/3529)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Maliye Bakanı Sayın Kemal UNAKITAN tarafından yazılı olarak cevaplandırılması hususunda gereğini arz ederim.

Saygılarımla.

Prof.Dr.Dursun AKDEMİR
DYP Iğdır Milletvekili

1. Türkiye'de son beş yılda, yıllar itibarıyla Gelir Vergisi Mükellefi sayısı nasıl bir seyir izlemiştir?
2. Gelir Vergisi Mükellefi sayısında bir azalma var ise, bu durumunun başlıca nedenleri nelerdir? Mükellef sayısını artırmak için Bakanlığınızca bugüne kadar hangi çalışmalar yapılmış, nasıl bir sonuç elde edilmiştir?

T.C.
MALİYE BAKANLIĞI
Gelirler Genel Müdürlüğü

SAYI : B.07.0.GEL.0.82/8211-345
KONU: Soru Önergesi

13.10.04*047730

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığının 27.09.2004 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-6929 sayılı yazısı .

İğdır Milletvekili Sayın Prof. Dr. Dursun AKDEMİR'in tarafıma tevcih ettiği 7/3529 esas no.lu yazılı soru önergesinde yer alan hususlara ilişkin cevabımız aşağıda açıklanmıştır.

1-Türkiye'de yıllar itibariyle Gelir Vergisi faal mükellef sayıları aşağıda belirtilmiştir.

YILLAR	GELİR VERGİSİ FAAL MÜKELLEF SAYISI
2000	2.925.063
2001	2.919.145
2002	2.925.377
2003	2.982.368
EYLÜL - 2004	3.167.941

2- Bilindiği üzere, vergi denetiminin asıl amacı vergi adaletinin sağlanması, vergi kayıp ve kaçığının en aza indirilmesi ve kayıt dışı ekonominin kayıt altına alınmasıdır. Bu amaçla yurt genelinde yapılan denetimlerin sonucunda, yukarıdaki tabloda da görüldüğü üzere Eylül 2004 tarihi itibariyle bir önceki yıla nazaran Gelir Vergisi mükellef sayısında belirgin bir artış göze çarpmaktadır.

Bilgi edinilmesini arz ederim.

Kemal UNAKITAN
Maliye Bakanı

5.- Ankara Milletvekili Yakup KEPENEK'in, TRT'nin düzenlediği bir beste yarışmasına ve bazı iddialara ilişkin sorusu ve Devlet Bakanı Beşir ATALAY'ın cevabı (7/3647)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

ANKARA

14 Eylül 2004

Aşağıdaki sorunun Anayasarın 98. ve İçtüzüğü'nün 96. ve 99. maddeleri uyarınca TRT'den sorumlu Devlet Bakanı Sayın Prof. Dr. Beşir Atalay tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını istiyorum.

Saygılarımla,

Prof. Dr. Yakup KEPENEK
Ankara Milletvekili

TRT'nin düzenlediği "Alaturka" adlı beste yarışmasıyla ilgili olarak:

- 1.Yarışmanın projesi TRT'ye mi yoksa özel bir şirkete mi aittir?
- 2.Özel bir girişim söz konusu ise bu kuruluş ile TRT arasında yazılı bir anlaşma yapılmış mıdır?
- 3.Eğer anlaşma yapıldıysa, TRT bu kuruluşa kaç lira ödeyecektir? Bu tutar TRT bütçesinin ne kadarını oluşturuyor?
- 4.Basına yansıyan iki milyon dolarlık TRT bütçesinin 1 200 milyon dolarının Alaturka beste yarışmasını düzenleyecek olan şirkete ödeneceği haberi doğru mudur?
- 5.TR T Alaturka beste yarışmasını kendi olanaklarıyla neden düzenlememiştir?
- 6.Yarışmanın yönetim yetkisi, TRT'ye mi yoksa özel şirkete mi aittir? Örneğin, yarışma sanatçıların bir bağlamacının yönetmesi emrini TRT yetkilileri mi yoksa şirket yetkilileri mi vermiştir?
- 7.Daha önce "TRT kurallarını ihlal ettiği" gerekçesiyle TRT'den çıkarılan ve programlara hiçbir biçimde çıkarılmaması için TRT yapımcılarına adları bildirilen kişiler arasında adı geçen Alaturka beste yarışmasında jüri üyesi yapılanlar var mıdır?
- 8.Bu konuda basın-yayın organlarında çıkan haberlere ve özellikle de açıklama isteklerine karşı TRT'nin bugüne kadar yanıt vermemesinin, yani bu kadar duyarsız kalmasının, nedenleri nelerdir?

**T.C.
DEVLET BAKANLIĞI**

SAYI : B.02.0.005/102/2294

12 110 12004

KONU : Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ : Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'nın 01.10.2004 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00 02-6860 sayılı yazısı.

Ankara Milletvekili Sayın Yakup KEPENEK tarafından tevcih edilen 7/3647 esas sayılı yazılı soru önergesi ile ilgili olarak, Bakanlığım ilgili kuruluşu Türkiye Radyo Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğünden alınan 12.10.2004 tarih ve B.02.2.TRT.0.61.00.00/4130 sayılı cevabi yazı ekte gönderilmektedir.

Bilgilerinize arz ederim.

Beşir ATALAY
Devlet Bakanı

Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu
Genel Müdürlüğü
Hukuk Müşavirliği

SAYI : B.02.2.TR.T.0.61.00.00/ 4130
KONU : 7/3647 sayılı Önerge Cevabı.

12.10.2004

DEVLET BAKANLIĞI'NA
(Savın Prof. Dr. Besir ATALAY)

İLGİ : 01/10/2004 tarih ve B.02.0.005/031/2294 sayılı yazınız.

Ankara Milletvekili Sayın Prof.Dr.Yakup KEPENEK'in Devlet Bakanı Sayın Prof.dr.Besir ATALAY tarafından cevaplandırılmasını istediği 7/3647 sayılı Soru Önergesi ile ilgili Kurumumuz cevabı aşağıda arz olunmuştur.

1-Alaturka adlı Türk Sanat Müziği Beste Yarışması programının projesi "barter" şeklinde gerçekleştirilmek üzere Universal Mc Cann Medya Planlama ve Dağıtım A.Ş. tarafından Kuruma önerilmiştir.

2-Programın ortak yapımı konusunda Kurum ile adı geçen şirket arasında tarafların hak ve yükümlülüklerini düzenleyen sözleşme imzalanmıştır.

3-4-Söz konusu programın yapımı için şirkete Kurumca herhangi bir nakdi ödeme yapılmamaktadır.Programın bütçesi şirketin bulacağı daha önce reklam yayımlanmamış veya ek bütçe kullanması sağlanacak müşterilere reklam karşılığı barter yapılarak karşılanmaktadır.Proje,reklam gelirlerini arttırmak ve öz kaynaklarda tasarruf sağlamak amacıyla dünyada ve ülkemizde sıklıkla uygulanan "reklam karşılığı barter" şeklinde ortak yapım olarak gerçekleştirilmektedir.

5-Proje,şirket tarafından çok uygun bir zamanlamayla önerilmiştir.Kurumumuz,kamunun her alandaki ihtiyaçlarına cevap verecek düzeyli yayınlarının yapımını her program türünde olduğu gibi müzik-eğlence programlarında da sürdürmektedir.Alaturka programında esas olarak TRT'nin adı geçtiği tüm yapımlarda olduğu gibi,yapımın kalitesi ,düzeyi,yayın ilke ve esaslarına uygunluğu ve kamu yararı gözetilmektedir.

6-Ortak yapım olarak gerçekleştirilen bu yarışmanın yönetimi adı geçen şirketin sorumluluğundadır.Kurumumuz programın projede önerilen öz,biçim ve içeriğe uygun bir şekilde yapımı için TRT Ses ve Saz Sanatçıları ile 1 Prodüktör ve 2 yardımcıdan oluşan bir ekip görevlendirmiştir.

7-Alaturka beste yarışmasının jüri üyeleri arasında ,TRT'den çıkarılan ve programlara hiçbir biçimde çıkarılmaması için TRT yapımcularına isimleri bildirilen kişiler bulunmamaktadır.

8- Söz konusu programla ilgili olarak zaman zaman basın bilgilendirecek açıklamalar yapılmaktadır.

Arz ederim

Şenol DEMİRÖZ
Genel Müdür

6.- Konya Milletvekili Nezir BÜYÜKCENGİZ'in, vekil kaymakamlarla yönetilen ilçelere ve bu uygulamaya son verecek çalışmalara ilişkin sorusu ve İçişleri Bakanı Abdülkadir AKSU'nun cevabı (7/3652)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın İçişleri Bakanı Sayın Abdülkadir AKSU tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına aracılığınızı saygılarımla arz ederim.
08.09.2004

Nezir BÜYÜKCENGİZ
Konya Milletvekili

Bilindiği gibi idari sistemimiz gereğince İlçelerimizin mülkü amirleri Kaymakamlardır. Kimi İlçelerimizin vekil Kaymakamlarla uzun süre yönetildiğini görüyoruz.

Bu bağlamda;

1. Bir ilçenin mülkü idari amirliği görevinin uzun süre bir başka İlçenin Kaymakam'ı tarafından yürütülmesi sizce uygun mudur?
2. Kaç ilçemizde Kaykamalık görevi vekaleten yürütülmektedir. Bu uygulamaya son vermek için ne gibi önlemler almayı düşünüyorsunuz?
3. Seçim Bölgesi olan Konya İlimizin 31 İlçesinden boş bulunan 8 İlçe Kaymakamlığına ne zaman atama yapacaksınız?

T.C
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Personel Genel Müdürlüğü

SAYI : B050PGM0710001-A/ 2094
KONU :

12/10/2004

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI GENEL SEKRETERLİĞİ
(Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı)

İLGİ : 01.10.2004 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-6860 sayılı yazınız.

Konya Milletvekili Sayın Nezir BÜYÜKCENGİZ'in tarafımdan yazılı olarak cevaplandırılmasını istediği soru önermesine (7/3652) alt cevaplar aşağıya çıkarılmıştır.

Anayasa ve yasalarımız çerçevesinde İdari rejimimiz "İl sistemi" olarak belirlenmiştir. Bu sistemde merkezi idare ve onun uzantısı olarak da taşrada İller ve diğer bölümler vardır. Bugün için 81 İl ve 850 adet İlçemiz mevcuttur. İlçelerimizin başında bulunan Mülki İdari Hizmetleri Sınıfından Kaymakamlarımız "Mülki İdare Amirleri Atama Değerlendirme ve Yerdeğiştirme Yönetmeliği" hükümlerine istinaden sicil, kıdem, liyakat gibi kriterlere göre mevcut ilçelerde görev yapmaktadırlar. Aynı yönetmeliğin 4 üncü maddesine göre ilçeler de 8 sınıfa ayrılmaktadır. 5 inci sınıftan kura çekerek göreve başlayan Kaymakamlar 5 inci sınıf hizmetinden sonra 6 ncı sınıfa ve daha sonra sırasıyla 4 üncü, 3 üncü, 2 nci ve 1 inci sınıf ilçelere atanmaktadırlar.

Aynı Yönetmeliğin 5 inci maddesine istinaden Konya'da 9 İlçesinin sınıfı "5" olarak tespit edilmiştir. 5 inci sınıf ilçelere atama yapılması özel durumlar hariç kura ile olmaktadır. 1997 ve 1998 yıllarında Kaymakam adaylığı sınavı açılmadığından 5 inci sınıf ilçelerimizdeki boşluk henüz giderilememiştir. Halen, 152 adet 5 inci sınıf ilçemizden 111 tanesi münhal olup, toplam 119 ilçemizde Kaymakam bulunmamaktadır. 208 Kaymakam adayı staj yapmakta ve bunlardan 40'ı 11 Ekim 2004 tarihinde açılacak olan Kaymakam kursu sonucunda kura çekmek suretiyle 5. sınıf ilçelere atanacaklardır. Ayrıca Kaymakam açığını kapatmak üzere 2005 yılında Kaymakam adaylığı sınavı açılacaktır.

Konya İlinde boş bulunan ilçeler için yapılacak atamaya ilişkin değerlendirme, kuraya girecek İlçe seçimlerinde göz önüne alınacaktır.

Arz ederim.

Abdülkadir AKSU
Bakan

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

GÜNDEMİ

DÖNEM : 22 YASAMA YILI : 3

5 İNCİ BİRLEŞİM
13 EKİM 2004 ÇARŞAMBA
SAAT : 15.00

KISIMLAR

01 BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

02 ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

03 SEÇİM

04 OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

05 MECLİS SORUŞTURMASI RAPORLARI

06 GENEL GÖRÜŞME ve MECLİS ARAŞTIRMASI
YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

07 SÖZLÜ SORULAR

08 KANUN TASARI ve TEKLİFLERİ İLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

DANIŞMA KURULU ÖNERİSİ

1. - Genel Kurulun toplantı günlerinden Salı gününün Denetim konularına (Anayasanın süreye bağladığı konular hariç), Çarşamba ve Perşembe günlerinin de Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşlerin görüşülmesine ayrılması, Salı ve Çarşamba günlerinde Birleşimin başında bir saat süre ile Sözlü Soruların görüşülmesi, Sunuşlar ve İşaret oyu ile yapılacak seçimlerin her gün yapılmasının Genel Kurulun onayına sunulması, Danışma Kurulunca uygun görülmüştür.

(Genel Kurulun 11.12.2002 tarihli 8 inci birleşiminde kabul edilmiştir.)

KOMİSYON TOPLANTISI

* (9/9) Esas Numaralı

Meclis Soruşturması Komisyonu

13.10.2004 Çarşamba

Saat : 11.00

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ GÜNDEMİ

5 İNCİ BİRLEŞİM 13 EKİM 2004 ÇARŞAMBA SAAT : 15.00

---

01 - BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

---

02 - ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

---

03 - SEÇİM

---

1. - Komisyonlara üye seçimi

---

04 - OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

---

05 - MECLİS SORUŞTURMASI RAPORLARI

---

06 - GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

---

07 - SÖZLÜ SORULAR

1. - İstanbul Milletvekili Onur Öymen'in, Vatikan Büyükelçiliğine İstanbul Fener Rum Patriği için kullanılan bir sıfatın düzeltilmesi için uyarı yapıp yapılmadığına ilişkin Dışişleri Bakanı ve Başbakan Yardımcısından sözlü soru önergesi (6/570) (1)
2. - Yozgat Milletvekili Emin Koç'un, kurum değiştiren personele ve müftü atamalarına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/580)
3. - Yozgat Milletvekili Emin Koç'un, Diyanet İşleri Başkanlığından başka kurumlara geçiş yapan personele ve RTÜK'e başka kurumlardan geçen personele ilişkin Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısından sözlü soru önergesi (6/581)
4. - Niğde Milletvekili Orhan Eraslan'ın, Niğde-Nevşehir karayolunun bölünmüş yol programına alınıp alınmayacağına ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/583)
5. - Muğla Milletvekili Ali Arslan'ın, Türkiye Çevre Düzeni Planına ilişkin Çevre ve Orman Bakanından sözlü soru önergesi (6/587)
6. - Burdur Milletvekili Ramazan Kerim Özkan'ın, Anadolu Medeniyetleri Müzesindeki bir heykelin Burdur'da sergilenip sergilenmeyeceğine ilişkin Kültür ve Turizm Bakanından sözlü soru önergesi (6/589)
7. - Mersin Milletvekili Ersoy Bulut'un, Anamur Belediyesinin çöp döküm alanına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/590)
8. - Tunceli Milletvekili Hasan Güyüldar'ın, Tunceli'deki kişi başına gayri safi milli hasıla miktarının nasıl belirlendiğine ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/591)
9. - Bursa Milletvekili Faruk Anbarcıoğlu'nun, Marmara, Düzce ve Pülümür depremlerinde yıkılan kamu binalarının sorumluları hakkında yapılan işlemlere ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/595)
10. - Burdur Milletvekili Ramazan Kerim Özkan'ın, LPG'li araçların taşıt vergisine ilişkin Maliye Bakanından sözlü soru önergesi (6/597)
11. - Bursa Milletvekili Mehmet Küçükkaşık'ın, Bursa-Osmangazi Belediyesi mücavir alanından çıkarılan köylerin SİT alanı içinde olup olmadığına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanından sözlü soru önergesi (6/598)
12. - Bursa Milletvekili Mehmet Küçükkaşık'ın, Bursa-Osmangazi Belediyesi mücavir alanından çıkarılan köylerdeki kaçak yapılarla ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/599)
13. - İstanbul Milletvekili İsmet Atalay'ın, 22 nci Dönemdeki milletvekili dokunulmazlığının kaldırılması hakkındaki istemlere ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanından sözlü soru önergesi (6/601)
14. - Adana Milletvekili Atilla Başoğlu'nun, Adana Büyükşehir Belediyesi çöplerinin Yüreğir İlçesinde oluşturduğu soruna ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/603)
15. - Yozgat Milletvekili Emin Koç'un, Yozgat'ta kuraklıktan zarar gören çiftçilerin durumuna ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/604)
16. - Ankara Milletvekili Yakup Kepenek'in, Ankara'da bir köprüllü kavşak inşaatında meydana gelen göçüğe ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/605)
17. - Diyarbakır Milletvekili Muhsin Koçyigit'in, Diyarbakır-Dicle İlçesi çiftçilerine doğrudan gelir desteği ve mazot paralarının ne zaman ödeneceğine ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/607)
18. - Manisa Milletvekili Nuri Çilingir'in, hidrojen ve borun enerjide ve sanayide kullanımına yönelik çalışmalar yapıp yapılmadığına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/608)

(1) Bir birleşimde cevaplandırılmamıştır.

(2) İki birleşimde cevaplandırılmamıştır.

07 - SÖZLÜ SORULAR

19. - Adana Milletvekili Atilla Başoğlu'nun, Ankara İlindeki köpek barınaklarına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/609)
20. - Niğde Milletvekili Orhan Eraslan'ın, kültür merkezlerinin devredileceği haberlerine ilişkin Kültür ve Turizm Bakanından sözlü soru önergesi (6/610)
21. - Ardahan Milletvekili Ensar Ögüt'ün, işsizliğe karşı alınan önlemlere ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından sözlü soru önergesi (6/611)
22. - İzmir Milletvekili Ahmet Ersin'in, Sayıştay denetimi dışında kalan karayolu ihalelerine ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/612)
23. - Antalya Milletvekili Osman Özcan'ın, Alanya-Dimçayı-Kargacık arasında bölünmüş yol yapılıp yapılmayacağına ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/613)
24. - Antalya Milletvekili Osman Özcan'ın, Antalya-Gazipaşa İlçesinin İç Anadolu'ya karayolu bağlantısının sağlanmasına ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/614)
25. - Antalya Milletvekili Osman Özcan'ın, Patara-Kalkan arasındaki karayolunun genişletilmesi ihtiyacına ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/615)
26. - Antalya Milletvekili Osman Özcan'ın, zabıtalara silah ihtiyacına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/616)
27. - Antalya Milletvekili Osman Özcan'ın, Manavgat'ta görevli trafik ekiplerinin benzin ihtiyacına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/617)
28. - Antalya Milletvekili Osman Özcan'ın, yaz aylarında nüfusu artan ilçelerin güvenlik ve yönetim hizmetlerine ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/618)
29. - İzmir Milletvekili Canan Arıtman'ın, İzmir-Foça'daki kazı çalışmalarının durdurulmasına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanından sözlü soru önergesi (6/619)
30. - Ardahan Milletvekili Ensar Ögüt'ün, Ardahan'a doğalgaz verilip verilmeyeceğine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/620)
31. - Ardahan Milletvekili Ensar Ögüt'ün, Türkgözü sınır kapısından mazot ithalatına ve Aktaş sınır kapısına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/621)
32. - Muğla Milletvekili Ali Arslan'ın, Marmaris'teki bir ilköğretim okulunda yapılan teftişe ilişkin Millî Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi (6/622)
33. - Adıyaman Milletvekili Mahmut Göksu'nun, Adıyaman İlindeki belediyelere gönderilen ödenek miktarına ilişkin Maliye Bakanından sözlü soru önergesi (6/623)
34. - Adıyaman Milletvekili Mahmut Göksu'nun, Adıyaman'da yürütülen projelere ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/624)
35. - Ankara Milletvekili Yakup Kepenek'in, özelleştirilen KİT'lere ilişkin Maliye Bakanından sözlü soru önergesi (6/626)
36. - İzmir Milletvekili K. Kemal Anadolu'nun, tütün alımındaki açık artırma usulüne ilişkin Maliye Bakanından sözlü soru önergesi (6/627)
37. - Antalya Milletvekili Osman Özcan'ın, yolsuzlukların önlenmesi için alınması gereken tedbirlere ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/628)
38. - İzmir Milletvekili Vezir Akdemir'in, İzmir çevre yolu projesine ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/629)
39. - Malatya Milletvekili Ferit Mevlüt Aslanoğlu'nun, bölgesel elektrik fiyatlandırmasının üretim üzerindeki etkilerine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/630)
40. - İzmir Milletvekili Vezir Akdemir'in, İzmir İlindeki ilköğretim okullarında derslik başına düşen öğrenci sayısının azaltılması için ne gibi çalışmalar yapıldığına ilişkin Millî Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi (6/632)

07 - SÖZLÜ SORULAR

41. - Şanlıurfa Milletvekili Mehmet Vedat Melik'in, elektrikte bölgesel fiyatlandırmanın doğuracağı sonuçlara ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/633)
42. - Burdur Milletvekili Ramazan Kerim Özkan'ın, Burdur-Bucak-Kızılkaya Beldesindeki Ziraat Bankası şubesinin kapatılmasına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/634)
43. - Ankara Milletvekili Yakup Kepenek'in, kamu çalışanlarının maaş ve ücretlerine ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/636)
44. - Burdur Milletvekili Ramazan Kerim Özkan'm, Burdur Gölündeki kirliliğin giderilmesi için yapılacak çalışmalara ilişkin Çevre ve Orman Bakanından sözlü soru önergesi (6/637)
45. - Bursa Milletvekili Mehmet Küçükkaşık'ın, doğrudan gelir desteği ödemelerine ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/638)
46. - Malatya Milletvekili Ferit Mevlüt Aslanoğlu'nun, Halkbank'ın özelleştirilmesine ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/639)
47. - Niğde Milletvekili Orhan Eraslan'ın, Niğde'de doğrudan gelir desteği ödemelerinin ne zaman yapılacağına ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/640)
48. - Burdur Milletvekili Ramazan Kerim Özkan'ın, Burdur'da hayvancılığı teşvik çalışmalarına ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/642)
49. - Adana Milletvekili Atilla Başoğlu'nun, THY uçaklarındaki bazı hizmetlere ilişkin Maliye Bakanından sözlü soru önergesi (6/643)
50. - Burdur Milletvekili Ramazan Kerim Özkan'ın, Burdur Organize Sanayi Bölgesine ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/644)
51. - Adana Milletvekili Atilla Başoğlu'nun, yabancı şirketlerin Doğu ve Güneydoğu Anadolu'daki petrol arama faaliyetlerine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/645)
52. - Adana Milletvekili Atilla Başoğlu'nun, ilaçta klinik paketlemeye gidilip gidilmeyeceğine ilişkin Sağlık Bakanından sözlü soru önergesi (6/646)
53. - Sivas Milletvekili Nurettin Sözen'in, iş akitleri feshedilen Div-Han Demir Madeni çalışanlarına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/647)
54. - Zonguldak Milletvekili Harun Akın'ın, Zonguldak-Devrek bölünmüş yol projesine ve Zonguldak-Ereğli yolundaki çalışmalara ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/648)
55. - İstanbul Milletvekili Bihlun Tamayığıl'in, emniyet mensuplarına ödenmekte olan dikiş paralarına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/649)
56. - Adana Milletvekili Atilla Başoğlu'nun, petrol aramalarında gerekli derinliğe inilmediği iddialarına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/651)
57. - Antalya Milletvekili Osman Özcan'ın, ABD'nin Kuzey Irak'ta bölücü terör örgütüne destek verdiği iddialarına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/652)
58. - Şanlıurfa Milletvekili Mehmet Vedat Melik'in, Şanlıurfa İl Sağlık Müdürlüğünün atanması ve görevden alınmasına ilişkin Sağlık Bakanından sözlü soru önergesi (6/653)
59. - Adana Milletvekili Atilla Başoğlu'nun, Ekonomik ve Sosyal Konsey toplantılarına ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/654)
60. - Adana Milletvekili Atilla Başoğlu'nun, Hükümet Programındaki bazı taahhütlere yönelik çalışmalara ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/655)
61. - Adana Milletvekili Atilla Başoğlu'nun, bölgesel sanayi in iyileştirilmesi çalışmalarına ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/656)
62. - Adana Milletvekili Atilla Başoğlu'nun, Hükümet Programında yer alan yatırımcılarla ilgili çalışmalara ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/657)

07 - SÖZLÜ SORULAR

63. - Adana Milletvekili Atilla Başoğlu'nun, Hükümet Programında yer alan büyük sanayi kuruluşlarının dış piyasalara açılmasının teşvik edilmesi çalışmalarına ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/658)
64. - Adana Milletvekili Atilla Başoğlu'nun, Hükümet Programında yer alan sanayinin yeniden yapılandırılması çalışmalarına ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/659)
65. - Adana Milletvekili Atilla Başoğlu'nun, Hükümet Programında yer alan sanayi bölgeleriyle ilgili çalışmalara ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/660)
66. - Adana Milletvekili Atilla Başoğlu'nun, Hükümet Programında yer alan imalat sanayiiyle ilgili çalışmalara ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/661)
67. - Iğdır Milletvekili Yücel Artantaş'ın, Devlet İstatistik Enstitüsünün bir araştırmasına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/662)
68. - Iğdır Milletvekili Yücel Artantaş'ın, bazı Devlet üretme çiftliklerinin kiralanmasına ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/663)
69. - Iğdır Milletvekili Yücel Artantaş'ın, Başbakanlık Konutu ile Başbakanlık Merkez Binasında tadilat ve tamirat yapıtıp yapılmadığına ilişkin Başbakanından sözlü soru önergesi (6/664)
70. - Iğdır Milletvekili Yücel Artantaş'ın, Diyanet Takvimi İhalesine ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/665)
71. - Şanlıurfa Milletvekili Mehmet Vedat Melik'in, Şanlıurfa Devlet Türk Halk Müziği korosundaki sanatçı kadrosuna ilişkin Kültür ve Turizm Bakanından sözlü soru önergesi (6/666)
72. - Bursa Milletvekili Kemal Demirel'in, Nilüfer Barajı projesine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/667)
73. - Adana Milletvekili Atilla Başoğlu'nun, Hükümet Programında yer alan gecekondualarda yaşayanlara ucuz konut üretileceği ifadesine ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/669)
74. - Adana Milletvekili Atilla Başoğlu'nun, Hükümet Programında yer alan sağlıksız şehirleşmeye karşı yapılan çalışmalara ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/670)
75. - Adana Milletvekili Atilla Başoğlu'nun, Hükümet Programında yer alan doğal afetlere yönelik tedbirlere ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/671)
76. - Adana Milletvekili Atilla Başoğlu'nun, Hükümet Programında yer alan bölgesel kalkınmaya yönelik çalışmalara ilişkin Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısından sözlü soru önergesi (6/672)
77. - Adana Milletvekili Atilla Başoğlu'nun, Hükümet Programında yer alan turizm potansiyelini geliştirmeye yönelik çalışmalara ilişkin Kültür ve Turizm Bakanından sözlü soru önergesi (6/673)
78. - Adana Milletvekili Atilla Başoğlu'nun, Hükümet Programında yer alan kültür politikalarına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanından sözlü soru önergesi (6/674)
79. - Adana Milletvekili Atilla Başoğlu'nun, Hükümet Programında yer alan şehirlerin altyapı çalışmalarına ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/675)
80. - Adana Milletvekili Atilla Başoğlu'nun, Hükümet Programında yer alan sosyal güvenlik politikalarına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından sözlü soru önergesi (6/676)
81. - Adana Milletvekili Atilla Başoğlu'nun, Hükümet Programında yer alan genç nüfusa yönelik çalışmalara ilişkin Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısından sözlü soru önergesi (6/677)
82. - Adana Milletvekili Atilla Başoğlu'nun, Hükümet Programında yer alan kamu personel rejimine yönelik çalışmalara ilişkin Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısından sözlü soru önergesi (6/678)
83. - Adana Milletvekili Atilla Başoğlu'nun, Hükümet Programında yer alan sağlık alanındaki çalışmalara ilişkin Sağlık Bakanından sözlü soru önergesi (6/679)

07 - SÖZLÜ SORULAR

84. - Adana Milletvekili Atilla Başoğlu'nun, Hükümet Programında yer alan kültürel miras koruma çalışmalarına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanından sözlü soru önergesi (6/680)
85. - Adana Milletvekili Atilla Başoğlu'nun, Hükümet Programında yer alan turizmde tanıtma projelerine ilişkin Kültür ve Turizm Bakanından sözlü soru önergesi (6/681)
86. - Adana Milletvekili Atilla Başoğlu'nun, Hükümet Programında yer alan eğitim ve öğrenimle ilgili bazı ifadelerle ilişkin Millî Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi (6/682)
87. - Adana Milletvekili Atilla Başoğlu'nun, Hükümet Programında yer alan eğitimde yeniden yapılanmaya dönük çalışmalara ilişkin Millî Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi (6/683)
88. - Kastamonu Milletvekili Mehmet Yıldırım'ın, Gazi Üniversitesi Kastamonu Eğitim Fakültesi inşaatına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/684)
89. - Kastamonu Milletvekili Mehmet Yıldırım'ın, Gazi Üniversitesi Kastamonu Fen-Edebiyat Fakültesi binasının ödenek ihtiyacına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/685)
90. - Kastamonu Milletvekili Mehmet Yıldırım'ın, İnebolu Limanının ne zaman bitirileceğine ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/686)
91. - Şanlıurfa Milletvekili Mehmet Vedat Melik'in, Tekel Şanlıurfa Suma Fabrikasının kapatılacağı iddiasına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/687)
92. - Şanlıurfa Milletvekili Mehmet Vedat Melik'in, üniversitelerin öğretim kadrolarına atama yapılıp yapılmadığına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/688)
93. - Kars Milletvekili Selami Yiğit'in, Denizcilik Müsteşarlığında bazı çalışanların işine son verildiği iddialarına ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi (6/689)
94. - İzmir Milletvekili Ahmet Ersin'in, İzmir'in Güzelbahçe İlçesine alınan ambulansla ilgili bazı iddialara ilişkin Sağlık Bakanından sözlü soru önergesi (6/690)
95. - İzmir Milletvekili Vezir Akdemir'in, SSK hastane ve dispanserlerindeki kantin, kafeterya ve çay ocaklarının özelleştirilip özelleştirilmeyeceğine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvencik Bakanından sözlü soru önergesi (6/691)
96. - İzmir Milletvekili Vezir Akdemir'in, eczacıların kamu kurum ve kuruluşlarından ilaç bedellerini zamanında tahsil edebilmeleri için bir çalışma olup olmadığına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvencik Bakanından sözlü soru önergesi (6/692)
97. - Adana Milletvekili Atilla Başoğlu'nun, İstanbul-Edirne karayolundaki yol hizmetlerine ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/693)
98. - Antalya Milletvekili Feridun Fikret Baloğlu'nun, Antalya İl Millî Eğitim Müdürlüğü yönetim kadrolarında yapılan değişikliklere ilişkin Millî Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi (6/694)
99. - Adana Milletvekili Kemal Sağ'ın, Adana Adli Tıp Kurumunun yerinin değiştirilip değiştirilmeyeceğine ilişkin Adalet Bakanından sözlü soru önergesi (6/695)
100. - Adana Milletvekili Kemal Sağ'ın, öğretim programından iki yabancı dilin çıkarıldığı iddialarına ilişkin Millî Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi (6/696)
101. - İzmir Milletvekili Vezir Akdemir'in, tüplügaz sektöründeki dağıtım payları ile vergi oranına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/697)
102. - Adıyaman Milletvekili Mahmut Göksu'nun, Adıyaman'da yürütülen projelere ilişkin Sağlık Bakanından sözlü soru önergesi (6/699)
103. - Adıyaman Milletvekili Mahmut Göksu'nun, Adıyaman'da yürütülen projelere ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/700)
104. - Adana Milletvekili Atilla Başoğlu'nun, eczanelerin kamu kurum ve kuruluşlarından ilaç bedeli alacaklarına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/701)
105. - Manisa Milletvekili Nuri Çilingir'in, Manisa'nın Salihli İlçesinde yanan orman alanlarının ağaçlandırılmasına ilişkin Çevre ve Orman Bakanından sözlü soru önergesi (6/702)

07 - SÖZLÜ SORULAR

106. - Afyon Milletvekili Halil Ünlütepe'nin, Afyon'daki bir kavşak inşaatına ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/703)

107. - Balıkesir Milletvekili Sedat Pekel'in, organize sanayi bölgelerindeki elektrik ve yatırım indirimlerinin kaldırılmasına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/704)

108. - Antalya Milletvekili Feridun Fikret Baloğlu'nun, iki ilköğretim müfettişiyle ilgili iddialara ilişkin Millî Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi (6/705)

109. - İzmir Milletvekili Vezir Akdemir'in, İzmir ilindeki okulların elektrik borçlarına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/708)

110. - İzmir Milletvekili Enver Öktem'in, İzmir'in Güzelbahçe İlçesinde hizmete giren ambulansla ilgili bazı iddialara ilişkin Sağlık Bakanından sözlü soru önergesi (6/710)

111. - Burdur Milletvekili Ramazan Kerim Özkan'ın, hastalıkları nedeniyle sözleşmeleri feshedilen uzman çavuşların durumuna ilişkin Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısından sözlü soru önergesi (6/711)

112. - Mersin Milletvekili Hüseyin Güler'in, kredi kartı faiz oranlarına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/712)

113. - Mersin Milletvekili Hüseyin Güler'in, Mersin Devlet Hastanesi çalışanlarının ödenmeyen döner sermaye ücretlerine ilişkin Sağlık Bakanından sözlü soru önergesi (6/713)

114. - Mersin Milletvekili Hüseyin Güler'in, işçi ve memur emeklilerinin maaşlarında artış yapıp yapılmayacağına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/714)

115. - Mersin Milletvekili Hüseyin Güler'in, gazilerin yaşam standartlarını yükseltmek için alınacak önlemlere ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/715)

116. - Mersin Milletvekili Hüseyin Güler'in, Yapı-Yol Sendikasına üye bazı çalışanların görev yerlerindeki değişikliğe ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/716)

117. - Tekirdağ Milletvekili Enis Tütüncü'nün, Çorlu Havaalanının etkin kullanımı için alınacak önlemlere ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi (6/717)

118. - Bursa Milletvekili Mehmet Küçüktaşık'ın, kamu kurum ve kuruluşlarındaki sözleşmeli avukatlara ilişkin Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısından sözlü soru önergesi (6/718)

119. - İstanbul Milletvekili Onur Öymen'in, AB limanlarındaki Türk gemilerinin eksikliklerinin tamamlanması için ne gibi önlemler alındığına ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi (6/719)

120. - Iğdır Milletvekili Dursun Akdemir'in, Iğdır'a doğalgaz verilip verilmeyeceğine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/720)

121. - Manisa Milletvekili Nuri Çilingir'in, 2003 yılı yaş üzüm ihracat teşvikinin ne zaman verileceğine ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/721)

122. - İstanbul Milletvekili Ali Rıza Gülçiçek'in, Bağdat Büyükelçisinin Irak'a asker gönderilmesiyle ilgili raporuna ilişkin Dışişleri Bakanı ve Başbakan Yardımcısından sözlü soru önergesi (6/722)

123. - Niğde Milletvekili Orhan Eraslan'ın, Topluma Kazandırma Kanunundan yararlanmak için başvurulara ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/723)

124. - Niğde Milletvekili Orhan Eraslan'ın, Niğde ilindeki Yeni Hamam'ın restorasyonuna ilişkin Kültür ve Turizm Bakanından sözlü soru önergesi (6/724)

125. - Niğde Milletvekili Orhan Eraslan'ın, Niğde ilindeki Öküz Mehmet Paşa Kervansarayı'nın restorasyonuna ilişkin Kültür ve Turizm Bakanından sözlü soru önergesi (6/725)

126. - Niğde Milletvekili Orhan Eraslan'ın, Niğde ilindeki Sungurbey Bedesteni'nin restorasyonuna ilişkin Kültür ve Turizm Bakanından sözlü soru önergesi (6/726)

07 - SÖZLÜ SORULAR

127. - Niğde Milletvekili Orhan Eraslan'ın, Niğde Kalesi'nin restorasyonuna ilişkin Kültür ve Turizm Bakanından sözlü soru önergesi (6/727)
128. - Niğde Milletvekili Orhan Eraslan'ın, gazi aylıklarında iyileştirme yapıp yapılmayacağına ilişkin Maliye Bakanından sözlü soru önergesi (6/728)
129. - Niğde Milletvekili Orhan Eraslan'ın, Niğde-Altunhisar-Yakacık Kasabası hayvancılık projesine ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/729)
130. - Ankara Milletvekili İsmail Değerli'nin, Ankara Kulübüne malî destek verilip verilmeyeceğine ilişkin Maliye Bakanından sözlü soru önergesi (6/730)
131. - Niğde Milletvekili Orhan Eraslan'ın, şeker fabrikaları işçilerinin çalıştırılmasındaki farklılıklara ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/731)
132. - Niğde Milletvekili Orhan Eraslan'ın, işçi emeklilerinin maaşlarında artış yapıp yapılmayacağına ilişkin Maliye Bakanından sözlü soru önergesi (6/732)
133. - Niğde Milletvekili Orhan Eraslan'ın, Niğde-Ulukışla-Maden Köyü Bolcardağı Maden İşletmesinin tekrar faaliyete geçirilip geçirilmeyeceğine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/733)
134. - Niğde Milletvekili Orhan Eraslan'ın, beden eğitimi branşındaki öğretmen adayı fazlasına ilişkin Millî Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi (6/734)
135. - Niğde Milletvekili Orhan Eraslan'ın, Niğde-Altunhisar-Yakacık Kasabasında lise açılıp açılmayacağına ilişkin Millî Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi (6/735)
136. - Adana Milletvekili Kemal Sağ'ın, Halk Bankasının piyasa yapıcısı bankalar arasına alınmasına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/736)
137. - Ankara Milletvekili Yakup Kepenek'in, Ziraat ve Halk Bankalarının yeni yönetimine ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/738)
138. - İstanbul Milletvekili Bihlun Tamaylıgil'in, okullarda alınan kayıt paralarına ilişkin Millî Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi (6/739)
139. - Niğde Milletvekili Orhan Eraslan'ın, elma ithalatının yerli üreticiye etkisine ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/740)
140. - Ankara Milletvekili Yakup Kepenek'in, Türk Lirasının ABD Doları karşısındaki değerine ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/741)
141. - Niğde Milletvekili Orhan Eraslan'ın, Niğde-Ulukışla Porsuk göleti sulama kanallarının ne zaman yapılacağına ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/742)
142. - Niğde Milletvekili Orhan Eraslan'ın, İstanbul-Sultanbeyli İlçesindeki yapıların ruhsat durumuna ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/743)
143. - Ankara Milletvekili Yakup Kepenek'in, ABD'den sağlanan kredinin koşulla sağlandığı iddiasına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/744)
144. - Diyarbakır Milletvekili Muhsin Koçyiğit'in, devlet alacaklarına uygulanan gecikme faiz oranının indirilip indirilmeyeceğine ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/745)
145. - Diyarbakır Milletvekili Muhsin Koçyiğit'in, kredi kartı borçlarına uygulanan bileşik faiz oranına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/746)
146. - Edirne Milletvekili Necdet Budak'ın, basında yer alan bir tarım projesine ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/747)
147. - Adana Milletvekili Atilla Başoğlu'nun, Adıyaman, Hakkâri ve Antalya'daki bazı tarihi eserlere ilişkin Kültür ve Turizm Bakanından sözlü soru önergesi (6/748)
148. - Kastamonu Milletvekili Mehmet Yıldırım'ın, ihracatçıyı teşvik amaçlı önlemler ve döviz kuruna ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/749)

07 - SÖZLÜ SORULAR

149. - Malatya Milletvekili Muharrem Kılıç'ın, belediyelere ayrılan yardım miktarındaki farklılıkların nedenlerine ilişkin Maliye Bakanından sözlü soru önergesi (6/750)

150. - Malatya Milletvekili Ferit Mevlüt Aslanoğlu'nun, belediyelere yapılan parasal yardıma ilişkin Maliye Bakanından sözlü soru önergesi (6/753)

151. - Malatya Milletvekili Ferit Mevlüt Aslanoğlu'nun, pancar üretimindeki kota uygulamasına ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/754)

152. - Kastamonu Milletvekili Mehmet Yıldırım'ın, Kastamonu'ya bağlı bazı ilçe ve köylerin altyapı gereksinimlerine ilişkin Başbakanından sözlü soru önergesi (6/756)

153. - Kars Milletvekili Selami Yiğit'in, tıpta üst ihtisas sınavının ÖSYM tarafından yapıp yapılmayacağına ilişkin Sağlık Bakanından sözlü soru önergesi (6/757)

154. - Kars Milletvekili Selami Yiğit'in, Kars-Selim Bayburt Barajı için 2004 bütçesine ödenek konulup konulmayacağına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/759)

155. - Kars Milletvekili Selami Yiğit'in, Kars Devlet Hastanesi inşaatı için 2004 bütçesine ödenek konulup konulmayacağına ilişkin Sağlık Bakanından sözlü soru önergesi (6/760)

156. - Kars Milletvekili Selami Yiğit'in, Kars-Diğor-Şirinköy Göleti Projesi için 2004 bütçesine ödenek konulup konulmayacağına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/761)

157. - Manisa Milletvekili Hasan Ören'in, işyerinin sigorta bildirim zorunluluğu ile ilgili yeni bir düzenleme yapıp yapılmayacağına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından sözlü soru önergesi (6/762)

158. - Antalya Milletvekili Osman Özcan'ın, THY'na ilişkin Maliye Bakanından sözlü soru önergesi (6/763)

159. - Antalya Milletvekili Osman Özcan'ın, Antalya Oba Çayı ıslahının ne zaman bitirileceğine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/764)

160. - Manisa Milletvekili Hasan Ören'in, Bağ-Kur sigortalılarının borçlarının yeniden yapılandırılmasına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından sözlü soru önergesi (6/765)

161. - Tunceli Milletvekili V. Sinan Yerlikaya'nın, bazı imamların İTÜ Rektörü ve YÖK Başkanı hakkında verdikleri demeçlere ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/766)

162. - Ankara Milletvekili Yakup Kepenek'in, F-16 uçaklarına takılacak elektronik karşı önlem sistemlerinin transferinin ABD tarafından yasaklandığı iddiasına ilişkin Millî Savunma Bakanından sözlü soru önergesi (6/767)

163. - Samsun Milletvekili Musa Uzunkaya'nın, İmarbank'taki yolsuzluk iddiaları nedeniyle aranan kişilere ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/768)

164. - Samsun Milletvekili Musa Uzunkaya'nın, okullardaki kötü alışkanlıklarla ilgili olarak istatistiki çalışma yapıp yapılmadığına ilişkin Millî Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi (6/769)

165. - Şanlıurfa Milletvekili Mehmet Vedat Melik'in, TMO Şanlıurfa-Bozova ve Ceylanpınar Ajans müdürlüklerinin kapatılacağı iddiasına ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/770)

166. - Şanlıurfa Milletvekili Mehmet Vedat Melik'in, Harran Ovasında çoraklaşmayı önleme çalışması yapıp yapılmadığına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/771)

167. - Tokat Milletvekili Feramus Şahin'in, Bakanlığa bağlı döner sermayeden sağlık personeline yapılan ek ödeme matrahlarına ilişkin Sağlık Bakanından sözlü soru önergesi (6/772)

168. - Edirne Milletvekili Necdet Budak'ın, Edirne İlinin elektrik alt yapısının yenileme programına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/773)

169. - İzmir Milletvekili Vezir Akdemir'in, orman yangınlarını ve erozyonu önleme çalışmalarına ilişkin Çevre ve Orman Bakanından sözlü soru önergesi (6/774)

170. - İzmir Milletvekili Vezir Akdemir'in, İzmir İlinin kültürel yapısına ve Kuş Cennetine ilişkin Kültür ve Turizm Bakanından sözlü soru önergesi (6/775)

07 - SÖZLÜ SORULAR

171. - Bursa Milletvekili Mehmet Küçükcaşık'ın, Orhaneli Çayı Güzergâh Değişimi ve Yeni Bor Konsantratör Tesisi projelerine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/776)
172. - İstanbul Milletvekili İsmet Atalay'ın, ek motorlu taşıtlar vergisine ilişkin Maliye Bakanından sözlü soru önergesi (6/777)
173. - İzmir Milletvekili Enver Öktem'in, iptal edilen bir sınav için yatırılan ücrete ilişkin Millî Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi (6/778)
174. - Tekirdağ Milletvekili Mehmet Nuri Saygun'un, ABD Ankara Büyükelçisiyle ilgili basında yer alan iddiaya ilişkin Dışişleri Bakanı ve Başbakan Yardımcısından sözlü soru önergesi (6/779)
175. - Şanlıurfa Milletvekili Mehmet Vedat Melik'in, Şanlıurfa-Mardin-Cizre-Habur sınır kapısı yönünde duble yol yapılıp yapılmayacağına ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/780)
176. - Samsun Milletvekili Musa Uzunkaya'nın, KPSS sonuç listelerinin sağlıklı olmadığı iddialarına ilişkin Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısından sözlü soru önergesi (6/781)
177. - Trabzon Milletvekili Asım Aykan'ın milletvekili lojmanları ile kamp, sosyal tesis ve lokallerin satışına ilişkin Maliye Bakanından sözlü soru önergesi (6/782)
178. - Antalya Milletvekili Hüseyin Ekmekçioğlu'nun, alternatif turizme yönelik çalışmalara ilişkin Kültür ve Turizm Bakanından sözlü soru önergesi (6/783)
179. - Şanlıurfa Milletvekili Mehmet Vedat Melik'in, Şanlıurfa'yı ilçelerine bağlayan karayollarına ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/784)
180. - Şanlıurfa Milletvekili Mehmet Vedat Melik'in, Şanlıurfa'nın okul ihtiyacına ilişkin Millî Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi (6/785)
181. - Kastamonu Milletvekili Mehmet Yıldırım'ın, Organize Hayvancılığı Geliştirme Bölgesi Projesi uygulanıp uygulanmayacağına ilişkin Başbakanından sözlü soru önergesi (6/786)
182. - Kastamonu Milletvekili Mehmet Yıldırım'ın, Taşköprü-Karadere Barajının ne zaman bitirileceğine ilişkin Başbakanından sözlü soru önergesi (6/787)
183. - Balıkesir Milletvekili Sedat Pekel'in, otomotiv ürünlerindeki ÖTV artışına ilişkin Maliye Bakanından sözlü soru önergesi (6/788)
184. - Balıkesir Milletvekili Sedat Pekel'in, emekli aylıklarında artış yapılıp yapılmayacağına ilişkin Başbakanından sözlü soru önergesi (6/789)
185. - Muğla Milletvekili Ali Cumhur Yaka'nın, Eğitim Fakültesi mezunlarının sınıf öğretmenliği haklarına ilişkin Millî Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi (6/790)
186. - İzmir Milletvekili Vezir Akdemir'in, TBMM'deki bir kapalı oturumun tutanaklarını istediği iddiasına ilişkin Başbakanından sözlü soru önergesi (6/791)
187. - Antalya Milletvekili Osman Özcan'ın, Antalya İlindeki Gündoğmuş-Topraktepe yolunun genişletilmesine ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/792)
188. - Antalya Milletvekili Osman Özcan'ın, Antalya-Gündoğmuş-Ümitli Köyünün içme suyu sorununa ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/793)
189. - Kocaeli Milletvekili Mehmet Sefa Sirmen'in, öğretmenlerinin özelleştirme kapsamına alınmasına ilişkin Millî Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi (6/794)
190. - Muğla Milletvekili Ali Arslan'ın, özelleştirilen KİT'lerin çalışanlarından kamuda işe yerleştirilemeyenlere ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından sözlü soru önergesi (6/795)
191. - Muğla Milletvekili Ali Arslan'ın, Konut Edindirme Yardımı Fonunun tasfiye sürecine ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/796)
192. - Mersin Milletvekili Hüseyin Güler'in, Ankara-Kızılay Meydanı ve Atatürk Bulvarındaki yeni trafik düzenine ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/797)

07 - SÖZLÜ SORULAR

193. - Muğla Milletvekili Ali Arslan'ın, üreticinin elinde kalan tütünün alımında Tekel'in uyguladığı fiyata ilişkin Maliye Bakanından sözlü soru önergesi (6/798)

194. - Edirne Milletvekili Rasim Çakır'ın, Edirne İlinin ekonomik canlılığının artırılması için ne gibi tedbirler alınacağına ilişkin Maliye Bakanından sözlü soru önergesi (6/799)

195. - Antalya Milletvekili Feridun Fikret Baloğlu'nun, Manavgat Çayı suyunun dışarıya pazarlanmasına ve Manavgat Yat Limanı projesine ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/801)

196. - Samsun Milletvekili Musa Uzunkaya'nın, silah ruhsatlarına ve suç işlemede kullanılan silahlara ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/803)

197. - Samsun Milletvekili Musa Uzunkaya'nın, yerli ateşli silah üretimine ve satışına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/804)

198. - Samsun Milletvekili Musa Uzunkaya'nın, Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma kurullarının çalışmalarına ve Samsun'daki sit alanlarına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanından sözlü soru önergesi (6/805)

199. - Samsun Milletvekili Musa Uzunkaya'nın, sperm ve yumurta transferi yasasına ilişkin Sağlık Bakanından sözlü soru önergesi (6/806)

200. - Kars Milletvekili Selami Yiğit'in, Kars Küçük Sanayi Sitesi inşaatının ödenek ihtiyacına ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/808)

201. - Balıkesir Milletvekili Sedat Pekel'in, Bandırma Limanının özelleştirileceği iddialarına ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi (6/809)

202. - Tokat Milletvekili Feramus Şahin'in, özelleştirilen kuruluşlardaki çalışanların kamuda istihdamına yönelik çalışmalara ilişkin Maliye Bakanından sözlü soru önergesi (6/810)

203. - Ankara Milletvekili Yakup Kepenek'in, TÜBİTAK Başkanının atanmamasına ve Bilim Kurulu üyelerinin onaylanmamasına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/811)

204. - Ankara Milletvekili Yakup Kepenek'in, Genel Bilgi Toplama Sistemi ile toplanan bilgilere ilişkin Adalet Bakanından sözlü soru önergesi (6/812)

205. - Balıkesir Milletvekili Sedat Pekel'in, Tekel ve Tüpraş'ın özelleştirilmesinde verilen tekliflere ilişkin Maliye Bakanından sözlü soru önergesi (6/813)

206. - Balıkesir Milletvekili Sedat Pekel'in, Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinden Bandırma'daki Tekel depolarına nakledilen tütüne ilişkin Maliye Bakanından sözlü soru önergesi (6/814)

207. - Balıkesir Milletvekili Sedat Pekel'in, İmar Bankası mudilerine yapılacak ödemelere ilişkin Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısından sözlü soru önergesi (6/815)

208. - Manisa Milletvekili Ufuk Özkan'ın, engellilerin sorunlarının çözümünde kurumlar arası koordinasyon ile coğrafi ve sosyal farklılıklara ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/816)

209. - Antalya Milletvekili Osman Özcan'ın, Antalya'nın Manavgat İlçesinin iki köyü arasındaki yolun yapımına ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/817)

210. - Antalya Milletvekili Osman Özcan'ın, Antalya-Manavgat-Uzunlar Köyünün köprü ihtiyacına ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/818)

211. - Antalya Milletvekili Osman Özcan'ın, Antalya-Manavgat-Gebece Köyü yollarının asfalt ihtiyacına ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/819)

212. - Afyon Milletvekili Halil Ünlütepe'nin, Ankara Öğretmenevinde kütüphane bulunmamasının nedenine ilişkin Millî Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi (6/820)

213. - Ankara Milletvekili Ayşe Gülsün Bilgehan'ın, yarı dönemi başarıyla bitiren öğrencilerin üst sınıfa geçebilmesine yönelik düzenlemeye ilişkin Millî Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi (6/821)

214. - Ankara Milletvekili Ayşe Gülsün Bilgehan'ın, okul değiştirme cezasına yönelik düzenlemeye ilişkin Millî Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi (6/822)

215. - Antalya Milletvekili Feridun Fikret Baloğlu'nun Antalya Limanına ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi (6/824)

216. - Antalya Milletvekili Feridun Fikret Baloğlu'nun, Devlet Demiryollarına ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi (6/827)

07 - SÖZLÜ SORULAR

217. - Samsun Milletvekili Musa Uzunkaya'nın, bazı istasyonlarına ilişkin Çevre ve Orman Bakanından sözlü soru önergesi (6/828)

218. - Muğla Milletvekili Ali Arslan'ın enerji nakil hatlarından kaynaklanan orman yangınlarına ve tarımsal alanlardaki yangınlara müdahaleye ilişkin Çevre ve Orman Bakanından sözlü soru önergesi (6/829)

219. - Samsun Milletvekili Musa Uzunkaya'nın, bazı hakem hatalarına karşı işlem yapılıp yapılmayacağına ilişkin Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısından sözlü soru önergesi (6/830)

220. - Denizli Milletvekili Mustafa Gazalçı'nın Tekel'in özelleştirilmesine ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/831)

221. - Adana Milletvekili N. Gaye Erbatur'un, Eti Alüminyum A.Ş.'nin özelleştirme kapsamından çıkarılıp çıkarılmayacağına ilişkin Maliye Bakanından sözlü soru önergesi (6/832)

222. - Kastamonu Milletvekili Mehmet Yıldırım'ın, Kastamonu'daki köy yollarının bakım ve onarımlarına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/833)

223. - Adana Milletvekili Atilla Başoğlu'nun, yabancı vakıflara ve gayrimenkullerine ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/834)

224. - Kastamonu Milletvekili Mehmet Yıldırım'ın, Kastamonu Polis Okulu İnşaatına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/835)

225. - Kastamonu Milletvekili Mehmet Yıldırım'ın Kastamonu'nun yeni Adliye Sarayı ihtiyacına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/836)

226. - Kastamonu Milletvekili Mehmet Yıldırım'ın, Kastamonu Doğu Çevreyolu İnşaatına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/837)

227. - Kastamonu Milletvekili Mehmet Yıldırım'ın, Kastamonu-Daday Hükümet Konağı inşaatı ödeneğine ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/838)

228. - Adana Milletvekili Atilla Başoğlu'nun, Fener Rum Patrikhanesi çevresindeki gayrimenkullerin el değiştirmesine ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/839)

229. - Kastamonu Milletvekili Mehmet Yıldırım'ın kişi başına millî gelirin hesaplanmasında doğal zenginlik kriterine ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/840)

230. - Balıkesir Milletvekili Sedat Pekel'in, Tekel'in özelleştirilme ihalesiyle ilgili iddialara ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/841)

231. - Artvin Milletvekili Yüksel Çorbacıoğlu'nun, Barzani ve Talabani'nin Türkiye'deki statüsüne ilişkin Dışişleri Bakanı ve Başbakan Yardımcısından sözlü soru önergesi (6/842)

232. - Antalya Milletvekili Feridun Fikret Baloğlu'nun, Düzce'li depremzede temsilcilerinin gözetimine alınmasına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/843)

233. - Ankara Milletvekili Mehmet Tomanbay'ın, ilköğretim öğrencilerine ücretsiz dağıtılan kitapların maliyetine ve bir firmanın finanse ettiği iddiasına ilişkin Millî Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi (6/844)

234. - Şanlıurfa Milletvekili Mehmet Vedat Melik'in, Şırnak ilindeki kömür rezervlerine ve üretimine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/845)

235. - Mersin Milletvekili Hüseyin Güler'in, Kamu İhale Kanunu kapsamına alınmayan orman köylerine ilişkin Çevre ve Orman Bakanından sözlü soru önergesi (6/846)

236. - Malatya Milletvekili Muharrem Kılıç'ın, Malatya'da doğrudan gelir ve mazot desteği ödemelerinin ne zaman yapılacağına ilişkin Tarım ve Köyşeri Bakanından sözlü soru önergesi (6/847)

237. - İstanbul Milletvekili Berhan Şimşek'in, İstanbul Bölge Müdür Yardımcılığına yapılan atamaya ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi (6/848)

238. - Ankara Milletvekili Oya Araslı'nın, tecavüz mağduru kadınların korunmasına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/849)

239. - Ankara Milletvekili Ayşe Gülsün Bilgehan'ın, töre cinayetlerine karşı alınacak tedbirlere ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/850)

240. - Ağrı Milletvekili Naci Aslan'ın, Ağrı'da fen lisesi açılıp açılmayacağına ilişkin Millî Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi (6/851)

241. - Manisa Milletvekili Nuri Çilingir'in, özel sağlık ve eğitim kuruluşlarının kullandıkları binaların yapı denetimlerine ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/852)

07 - SÖZLÜ SORULAR

242. - Çanakkale Milletvekili İsmail Özay'ın, Gökçeada'daki sağlık hizmetlerine ve bir hastanın vefatıyla ilgili iddialara ilişkin Sağlık Bakanından sözlü soru önergesi (6/853)

243. - Manisa Milletvekili Hasan Ören'in, tarımsal sulamada kullanılan elektrik bedeline ve Manisa için yeni bir tarımsal sulama projesi olup olmadığına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/855)

244. - Manisa Milletvekili Hasan Ören'in, tarımsal sulamada kullanılan elektrikte KDV oranının düşürülüp düşürülmeyeceğine ilişkin Maliye Bakanından sözlü soru önergesi (6/856)

245. - Mersin Milletvekili Hüseyin Güler'in, Mersin Defterdarlığındaki bazı atamalara ilişkin Maliye Bakanından sözlü soru önergesi (6/857)

246. - Mersin Milletvekili Hüseyin Güler'in, bankalardan yapılan döviz transferlerinde komisyon alınmasının nedenine ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/858)

247. - Mersin Milletvekili Hüseyin Güler'in, trafik kazaları istatistiklerine ve kazalara karşı alınan önlemlere ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/859)

248. - Antalya Milletvekili Hüseyin Ekmekçioglu'nun, turizmdeki tahsis ve teşvik politikalarına ve küçük turizm işletmelerinin korunmasına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanından sözlü soru önergesi (6/860)

249. - Çanakkale Milletvekili Ahmet Küçük'ün, doğrudan gelir desteği ödemelerine ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/861)

250. - Kırşehir Milletvekili Hüseyin Bayındır'ın, doğrudan gelir desteği ödemelerine ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/862)

251. - Muğla Milletvekili Fahrettin Üstün'ün İstanbul Emniyet Müdürlüğü Yabancılar Şubesi Müdürlüğü bünyesindeki terörle mücadele ekiplerinin lağvedildiği iddiasına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/863)

252. - Trabzon Milletvekili Asım Aykan'ın, Kemal ve Hakan Uzan'ın yakalanamamasının nedenlerine ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/864)

253. - Hatay Milletvekili İnal Batu'nun, Batılı bazı ülkelerin Türk vatandaşlarına vize işlemlerinde çıkardığı güçlüklerle ilişkin Dışişleri Bakanı ve Başbakan Yardımcısından sözlü soru önergesi (6/865)

254. - Mersin Milletvekili Hüseyin Güler'in, Kristal-İş Sendikasının grev kararının Hükümetçe ertelenmesinin gerekçelerine ilişkin Başbakanından sözlü soru önergesi (6/866)

255. - Niğde Milletvekili Orhan Eraslan'ın, Niğde-Yeşil Gölcük Kasabasının sulama kuyularının enerji trafosu ve panolarının Tedaş'ca sökülmesine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/867)

256. - Malatya Milletvekili Muharrem Kılıç'ın, Malatya'da Türk Telekom Bölge Müdürlüğü kurulup kurulmayacağına ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi (6/868)

257. - Balıkesir Milletvekili Sedat Peke'ın, vatandaşlık başvurusunda bulunanlarda aranan şartlara ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/869)

258. - Bursa Milletvekili Kemal Demirel'in, spor alanında yapılan çalışmalara ilişkin Başbakanından sözlü soru önergesi (6/870)

259. - Mersin Milletvekili Hüseyin Güler'in, aile hekimliği uygulamasına ilişkin Sağlık Bakanından sözlü soru önergesi (6/871)

260. - Mersin Milletvekili Hüseyin Güler'in, Mersin-Anamur Özel İdare Müdürlüğünün tayininin gerekçesine ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/872)

261. - Balıkesir Milletvekili Ali Kemal Deveciler'in, Balıkesir-Balya'da bulunan maden bölgesindeki atıkların çevre sağlığına etkilerine ilişkin Çevre ve Orman Bakanından sözlü soru önergesi (6/873)

262. - Hatay Milletvekili Züheyir Amber'in, DSI'ye alınacak mühendislerde erkek olma şartının aranmasına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından sözlü soru önergesi (6/874)

263. - Hatay Milletvekili Züheyir Amber'in, 2002/3546 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile sağlanan imkânın tüm öğretim üyelerini kapsayacak şekilde yeniden düzenlenmesi için bir çalışma yapıp yapılmadığına ilişkin Maliye Bakanından sözlü soru önergesi (6/875)

264. - Hatay Milletvekili Züheyir Amber'in, TMO'ya eleman alınmasında erkek olma koşulu aranmasına ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/876)

07 – SÖZLÜ SORULAR

265. - Balıkesir Milletvekili Sedat Pekel'in, satışa çıkarılan Millî Eğitim Bakanlığı sosyal tesislerine ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/877)
266. - Samsun Milletvekili Musa Uzunkaya'nın bir televizyon kanalında reklam adı altındaki bir yayına ve frekans tahsisi ihalesine ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/878)
267. - Samsun Milletvekili Musa Uzunkaya'nın, bir televizyon kanalında reklam adı altında yapılan bir yayının vergisine ilişkin Maliye Bakanından sözlü soru önergesi (6/879)
268. - Edirne Milletvekili Necdet Budak'ın, tarım destekleme politikasına ve çiftçi kayıt sistemine ilişkin Tarım ve Köyşleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/880)
269. - Mersin Milletvekili Ersoy Bulut'un, Anamur'a yeni bir cezaevi yapılıp yapılmayacağına ilişkin Adalet Bakanından sözlü soru önergesi (6/881)
270. - Mersin Milletvekili Ersoy Bulut'un, Mersin-Gülnar-Ishaklar Köyü sağlık ocağına ilişkin Sağlık Bakanından sözlü soru önergesi (6/882)
271. - Mersin Milletvekili Ersoy Bulut'un, Anamur Devlet Hastanesinin beyin cerrahisi ihtiyacına ve hasta naklinde yaşanan sorunlara ilişkin Sağlık Bakanından sözlü soru önergesi (6/883)
272. - Mersin Milletvekili Ersoy Bulut'un, Anamur'dan Mersin ve Antalya'ya deniz otobüsü ile ulaşım sağlanıp sağlanmayacağına ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi (6/884)
273. - Mersin Milletvekili Ersoy Bulut'un, Anamur'a ağır ceza mahkemesi açılıp açılmayacağına ilişkin Adalet Bakanından sözlü soru önergesi (6/885)
274. - İstanbul Milletvekili Lokman Ayva'nın, özürürlü personel alımı sınavına ilişkin Adalet Bakanından sözlü soru önergesi (6/886)
275. - İstanbul Milletvekili Lokman Ayva'nın, özürürlü personel alımı sınavı mülakatına ilişkin Adalet Bakanından sözlü soru önergesi (6/887)
276. - İstanbul Milletvekili Lokman Ayva'nın, özürürlü personel alımı sınavının maliyetine ilişkin Adalet Bakanından sözlü soru önergesi (6/888)
277. - İstanbul Milletvekili Lokman Ayva'nın, özürürlü personel alımı sınavının sonuçlarına ilişkin Adalet Bakanından sözlü soru önergesi (6/889)
278. - Çanakkale Milletvekili Ahmet Küçük'ün, emekli aylıklarının iyileştirilmesine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından sözlü soru önergesi (6/890)
279. - Samsun Milletvekili Musa Uzunkaya'nın BOTAS' eski yöneticileri hakkında verilen mahkeme kararına ilişkin Adalet Bakanından sözlü soru önergesi (6/891)
280. - Muğla Milletvekili Fahrettin Üstün'ün, palm yağı ithalatına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/892)
281. - Muğla Milletvekili Fahrettin Üstün'ün, Malezya'dan palm yağı ithalatına ilişkin Tarım ve Köyşleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/893)
282. - Muğla Milletvekili Fahrettin Üstün'ün, Malezya'dan ithal edilen palm yağının kullanım alanlarına ilişkin Tarım ve Köyşleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/894)
283. - Muğla Milletvekili Fahrettin Üstün'ün, et ithalatının hayvancılığa etkilerine ilişkin Tarım ve Köyşleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/897)
284. - Antalya Milletvekili Feridun Fikret Baloğlu'nun, Elazığ'ın Alacakaya İlçesinin ulaşım sorunlarına ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/901)
285. - Adana Milletvekili Kemal Sağ'ın, özelleştirme kapsamındaki kuruluşlarda yönetim kurulu üyesi ve denetçi olarak görev yapan ÖİB personeline ilişkin Maliye Bakanından sözlü soru önergesi (6/903)
286. - Samsun Milletvekili İlyas Sezai Önder'in, Bafra Devlet Hastanesi ek inşaatına ilişkin Sağlık Bakanından sözlü soru önergesi (6/905)
287. - Trabzon Milletvekili Asım Aykan'ın, kamu görevlilerinin yargılanmalarındaki farklı statüye ilişkin Adalet Bakanından sözlü soru önergesi (6/907)
288. - Balıkesir Milletvekili Sedat Pekel'in, sözleşmeli sağlık personeli sınavına ilişkin Sağlık Bakanından sözlü soru önergesi (6/909)
289. - Ankara Milletvekili Yakup Kepenek'in, üniversitelere verilen kadrolara ilişkin Maliye Bakanından sözlü soru önergesi (6/910)
290. - Antalya Milletvekili Osman Kaptan'ın, sözleşmeli sağlık personeli sınavına ilişkin Sağlık Bakanından sözlü soru önergesi (6/911)